

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
UNIVERSITY OF WEST ATTICA

Καινοτομία
και Επιχειρηματικότητα
στον Τουρισμό
Φιλοξενία • Τουριστικός προορισμός • Ευεξία και Υγεία

Τουριστική ανάδειξη και αξιοποίηση του τύμβου των Σαλαμινομάχων

ΑΜ: 19034

Ονοματεπώνυμο: Θεόδωρος Τούτσης

Επιβλέπων Καθηγητής: Ανδρέας Παπαθεοδώρου

2022

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗΣ

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος Τουτσης Θεόδωρος του Αθανάσιου με αριθμό μητρώου 19034 φοιτητής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Καινοτομία και Επιχειρηματικότητα στον Τουρισμό» του Τμήματος Διοίκησης Τουρισμού της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών & Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι: «Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Υπογραφή

ΑΘΗΝΑ, 14/08/2024

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΜΗΜΑ: Διοίκησης Τουρισμού

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο:

«ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ»

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία εξετάστηκε επιτυχώς από την κάτωθι
Εξεταστική

Επιτροπή:

A/α	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1	Κος Παπαθεοδώρου Ανδρέας	Επιβλέπων Καθηγητής	
2	Κος Μαρινάκος Κωνσταντίνος	Μέλος της επιτροπής	
3	Κος Σταυρινούδης Θεόδωρος	Μέλος της επιτροπής	

Θερμές ευχαριστίες στον επιβλέπων καθηγητή μου, κύριο Ανδρέα Παπαθεοδώρου που πίστεψε εξ' αρχής στην ιδέα και για την πολύτιμη καθοδήγηση του σε όλα τα στάδια της διπλωματικής μου εργασίας.

Αφιερώνω την εργασία μου στους γονείς μου, Αικατερίνη Αγιοστρατήτου και Αθανάσιο Τούτση που με βλέπουν από εκεί ψηλά, στους Τάσο και Ρούλα Κεχαγιά και ιδιαίτερα στη γυναίκα μου, Μαρία Στεφάνου που δίνει τον δικό της αγώνα ζωής και θα κερδίσουμε.

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	4
Κεφάλαιο 1ο: Πολιτισμός και τουρισμός	5
1.1 Η Σημασία της Πολιτισμικής διατήρησης και διάσωσης της υπάρχουσας πολιτισμικής κληρονομιάς	7
1.2 Αποτελεί ο τουρισμός κίνδυνο για την πολιτισμική κληρονομιά ή είναι ένας τρόπος ανάπτυξης	9
1.3 Ο τουρισμός ως μέσο προώθησης των αυτόχθονων κοινοτήτων.	11
Κεφάλαιο 2ο: Ιστορική σπουδαιότητα της Σαλαμίνας	12
2.1 Ονομασία	13
2.2 Ιστορία	14
2.2.1 Μυθική περίοδος	14
2.2.2 Η Μεγαρική Κατάκτηση	14
2.3 Τα πιο σημαντικά περιστατικά του παρελθόντος	15
2.3.1 Σύγκρουση στη Σαλαμίνα	15
2.4 Η Ελληνιστική Περίοδος	15
2.5 Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία και η Πρώιμη Βυζαντινή Αυτοκρατορία (2ος αιώνας π.Χ. - 7ος αιώνας μ.Χ.)	16
2.6 Από τον 9ο έως τον 12ο αιώνα	16
2.7 Ο Μεσαίωνας (13ος έως 14ος αι.).	16
2.8 1.50-19ος αιώνας	17
2.9 Αρχαιολογικές ανακαλύψεις	18
2.9.1 Το μετρολογικό ανάγλυφο Σαλαμίνας	18
2.9.2 Σπήλαιο Ευριπίδη: Ανασκαφές	18
2.10 Η Μάχη της Πλάκας της Σαλαμίνας	19
2.11 Η Σαλαμίνα του σήμερα	19
2.12 Η πόλη της Σαλαμίνας	20
2.13 Αξιοθέατα στη Σαλαμίνα	20
2.14. Αθλητικές δραστηριότητες	21
2.15 Χρονοδιάγραμμα αύξησης του πληθυσμού: Σαλαμίνα και πρωτεύουσα	22
2.16. ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ	22
2.17.1 Μυθικά και ιστορικά πρόσωπα	24
2.17.2 Σύγχρονες προσωπικότητες	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: Η περιγραφή της περιοχής και η ανάγκη ανάπλασης της περιοχής του Τύμβου των Σαλαμινομάχων	25
3.1 Η περιοχή της Κυνοσούρας και τα διάφορα προβλήματα που υπάρχουν	25
3.2 Περιγραφή της περιοχής της Κυνόσουρας	27

3.3 Όψεις Κυνοσούρας, Πολεοδομία Σαλαμίνας	29
3.4 Στατιστικά στοιχεία για την περιφέρεια Κυνόσουρας Σαλαμίνας	31
3.5 Αρχαιολογικοί Χώροι στην περιοχή της Κυνόσουρας	31
3.6 Ο Τύμβος των Σαλαμινομάχων	33
3.7 Κυνόσουρα: Η αρχαία πόλη που ανασκάφηκε.	35
3.8 Η ευρύτερη περιοχή της Σαλαμίνας	35
3.9 Ναυπήγηση πλοίων στην Κυνόσουρα	36
3.10 Ναυπηγική βιομηχανία Πούντα Αμπελακίων	37
Α) Ναυπηγική	39
Β) Εκπαίδευση στη Χρήση Ηλεκτρικού Εξοπλισμού	40
Γ) Οι τοπικές πιέσεις	43
Κεφάλαιο 4ο: Προσπάθειες ανάπλασης της Σαλαμίνας και της ευρύτερης περιοχής του Τύμβου των Σαλαμινομάχων	47
4.1 Η υποθαλάσσια ζεύξη Σαλαμίνας-Περάματος	53
4.1.1 Η Σημασία της Σύνδεσης της Αττικής με τη Σαλαμίνα	53
Α) Πλαίσιο της σύζευξης	53
Β) Η Σύνδεση Σαλαμίνας και Περάματος και η σημασία της	55
Γ) Η επιλεγμένη λύση	57
Δ) Ποιο είναι το αντικείμενο του έργου;	57
4.2 Υποθαλάσσιες έρευνες στην περιοχή των Αμπελακίων	60
4.3 Δημιουργία Ψηφιακού Πάρκου	61
4.4 Δράσεις για την επέτειο «Θερμοπύλες – Σαλαμίνα 2020»	61
Κεφάλαιο 5ο: Παράγοντες αύξησης του τουρισμού και τόποι προσέλκυσης του τουρισμού στην περιοχή	62
5.1 Athens city break	62
Α) Η πολιτιστική και καλλιτεχνική Αθήνα της Ελλάδας	63
Β) Εξερεύνηση του πολιτισμού της Αθήνας μέσα από τα έργα τέχνης της.	64
Γ) Νυχτερινή ζωή της πρωτεύουσας	64
5.2 Η αύξηση της κρουαζιέρας στο λιμάνι του Πειραιά	65
Α) Ο οικονομικός αντίκτυπος της βιομηχανίας κρουαζιέρας της Ευρώπης	67
Β) Οφέλη για την ελληνική οικονομία και το λιμάνι του Πειραιά	70
5.3 Οφέλη από την ανάπλαση του Φαληρικού μετώπου	73
Α) Ελκυστικότητα της παραλίας	73
Β) Σχέδια που έγιναν για να αντέξουν τα επίπεδα νερού που διαφορετικά θα μπορούσαν να ανέβουν	74
Γ) Οφέλη	75
5.4 Οφέλη από την ανάπλαση της περιοχής του Ελληνικού	76
5.4.1 Το έργο ανάπλασης παραστατικά	77

5.4.2 Πλήρης ανάπλαση της παραλίας	78
5.4.3 Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας - Βιομηχανίες και βιομηχανίες	78
5.4.4 Κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη	79
5.5 Η ανάπλαση του ΟΛΠ σύμφωνα με το νέο master plan	80
5.6 Κατασκευή εμπορικού κέντρου	81
Κεφάλαιο 6ο: Μεθοδολογία	83
6.1 Σκοπός	83
6.2 Ερευνητική μεθοδολογία	84
Κεφάλαιο 7ο: Συνεντεύξεις φορέων που θα συμβάλλουν στην ανάπλαση της περιοχής και την προώθηση του τουρισμού της.	86
7.1 Συνέντευξη από την προϊστάμενη Καττούλα Τριανταφυλλιά- Άννα από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πειραιώς και νήσων – τμήμα Προϊστορικών και κλασσικών αρχαιοτήτων και μουσείων	87
Ιστορικό υπόβαθρο αναφορικά με την περιοχή	87
Δράσεις που διενεργήθηκαν	87
Προτάσεις	88
7.2 Συνέντευξη από τον κο Σταματόπουλο Κ. Α' Αντιπρόεδρο/ Μέλος της διοικούσας Επιτροπής από την Ελληνική Εταιρία Περιβάλλοντος – Πολιτισμού https://www.ellet.gr/	88
Ιστορικό υπόβαθρο αναφορικά με την περιοχή	89
Δράσεις που διενεργήθηκαν	89
Προτάσεις	90
7.3 Συνέντευξη με το Δήμαρχο Σαλαμίνας κο Παναγόπουλο Γ.	91
Ιστορικό υπόβαθρο αναφορικά με την περιοχή	91
Δράσεις που διενεργήθηκαν	91
Προτάσεις	91
7.4 Συνέντευξη της Υφυπουργού Τουρισμού Σοφίας Ζαχαράκη	93
7.5 Συνέντευξη με την υπεύθυνη Δραματολογίου, βιβλιοθήκης, αρχείου και διεθνών σχέσεων του Εθνικού Θεάτρου κα Μουντράκη Ε.	95
7.6 Συμπεράσματα πρωτογενούς έρευνας	96
Συζήτηση	96
Συμπεράσματα	97
Βιβλιογραφία	103

Εισαγωγή

Η Σαλαμίνα είναι κοντά στην πρωτεύουσα της Ελλάδας, αλλά για άγνωστους λόγους λίγοι το γνωρίζουν.

Η Σαλαμίνα είναι στην πραγματικότητα το κοντινότερο νησί τόσο στην Αθήνα όσο και στον Πειραιά. Ο χρόνος ταξιδιού μέχρι το αεροδρόμιο είναι περίπου μία ώρα, ενώ η πρόσβαση στην Αθήνα διαρκεί λιγότερο από μία ώρα. Ωστόσο, το νησί δεν έχει λάβει την προβολή που του αξίζει. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι λίγοι Έλληνες και κατ' επέκταση τουρίστες έχουν γνώση για τη μοναδική πολιτιστική κληρονομιά που υπάρχει στη Σαλαμίνα. Η Σαλαμίνα έχει όμορφες παραλίες και καθαρές, γαλάζιες θάλασσες που συναγωνίζονται αυτές οποιουδήποτε από τα άλλα ελληνικά νησιά. Έχει εκτεταμένη αρχαιολογική και ιστορική κληρονομιά και φιλοξενεί το Δάσος Κανάκια, το δεύτερο μεγαλύτερο πευκοδάσος στην Αττική μετά την Πάρνηθα. Εκεί βρίσκεται η ελιά της Όρσας, ηλικίας 2.530 ετών, η κατοικία του Άγγελου Σικελιανού και η ταφή του Γ. Καραϊσκάκη, καθώς και η τοποθεσία της μάχης της Σαλαμίνας, το σπήλαιο του Ευριπίδη και το μνημείο ταφής του από τον 4ο αιώνα π.Χ. Από βυζαντινούς ναούς και μοναστήρια μέχρι ένα μοναδικό λαογραφικό και ναυτικό μουσείο, αυτή η πόλη τα έχει όλα χωρίς όμως να υπάρχει ανάπτυξη κάτι που δυσχεραίνει την προσέλκυση τόσο των γηγενών όσο και τουριστών.

Μια οργανωμένη προσπάθεια για την ανάδειξη της πολιτιστικής, ιστορικής και περιβαλλοντικής σημασίας της περιοχής έχει ξεκινήσει από την τοπική αυτοδιοίκηση. Μονοπάτια στο Δάσος Κανάκια και στον αρχαιολογικό χώρο της Ναυμαχίας κατασκευάζονται ήδη χάρη της συνεργασίας με την Ελληνική Εταιρεία για το Περιβάλλον και τον Πολιτισμό. Η ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων και του δρόμου που οδηγεί στο Σπήλαιο του Ευριπίδη και στο Ταφικό Μνημείο προχωρά χάρη σε συνεργασία με την Περιφέρεια Αττικής. Ταυτόχρονα είναι σε στάδιο ολοκλήρωσης η νέα δημοτική βιβλιοθήκη χάρη στη χρηματοδότηση της Περιφέρειας Αττικής.

Όπως μπορεί να γίνει κατανοητό, η αναγκαιότητα τουριστικής ανάδειξης της περιοχής έχει λάβει την προσοχή σε σημαντικό βαθμό διάφορων φορέων όπως το Υπουργείο Εσωτερικών, η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση Αττικής, το Υπουργείο Πολιτισμού, το

Πολεμικό Ναυτικό και το ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη που με τη μορφή εκδηλώσεων έχουν προβεί σε διάφορες εκδηλώσεις ώστε να αρχίσει σιγά αλλά σταδιακά να προωθείται η προσέλκυση κόσμου στη νήσο. Ανάμεσα στις εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν η Κρατική Ορχήστρα Αθηνών έπαιξε μουσική και πραγματοποιήθηκε κατάθεση στεφάνων στον Τύμβο των Σαλαμινομάχων στη Σαλαμίνα και αναπαράσταση της Ναυμαχίας της Σαλαμίνας στο Ευριπίδειο Θέατρο Σαλαμίνας.

Στόχος της τοπικής αυτοδιοίκησης της νήσου είναι να ιδωθεί η σύγχρονη Σαλαμίνα, μια απερχόμενη Σαλαμίνα, μια ελκυστική Σαλαμίνα και μια Σαλαμίνα που μπορεί να αξιοποιήσει το τεράστιο εμπορικό της όνομα μέσα από διάφορες παρεμβάσεις στα σχολεία, τους δρόμους και τα αναπτυξιακά έργα του νησιού, όπως η ανάπτυξη των λιμανιών της, η αξιοποίηση και ανάδειξη του αρχαιολογικού και ιστορικού της πλούτου και η προώθηση του τουρισμού (liberty press, 2020).

Κεφάλαιο 1^ο: Πολιτισμός και τουρισμός

Ο πολιτιστικός τουρισμός είναι μια από τις μεγαλύτερες και ταχύτερα αναπτυσσόμενες τουριστικές αγορές στον κόσμο (ΠΟΕ, 2004) και έχει εξελιχθεί σε σημαντικό φαινόμενο στον κλάδο των ταξιδιών και του τουρισμού και σε ζωτικό στοιχείο του τουριστικού συστήματος (Ritzer, 1999, Urry, 2001). Εκτός από την αύξηση της προσπάθειας για διαφοροποίηση των περιφερειακών ταυτοτήτων και εικόνων, η αυξανόμενη χρήση του πολιτισμού για την πώληση τόπων συμβάλλει επίσης σε αυτήν την πίεση. Μια διευρυνόμενη ποικιλία πολιτιστικών χαρακτηριστικών χρησιμοποιείται για την επωνυμία και την προώθηση περιοχών (ΟΟΣΑ, 2009). Μέσω της ανάπτυξης του πολιτιστικού τουρισμού, οι πόλεις και οι περιφέρειες μπορούν να ενισχύσουν την απήγησή τους ως μέρη για επίσκεψη, διαμονή και επένδυση, ενισχύοντας έτσι την ανταγωνιστικότητά τους. Ο πολιτιστικός τουρισμός μπορεί να προσφέρει εναλλακτικές πηγές χρημάτων για πόλεις των οποίων η οικονομία, η οικολογία και οι κοινότητες έχουν υποφέρει ως συνέπεια της κατάρρευσης των συμβατικών τομέων (Smith, 2003). Από τη δεκαετία του 1970, τα ευρωπαϊκά έθνη έχουν προωθήσει νέα αναπτυξιακά σχέδια με επίκεντρο την εκμετάλλευση του πολιτισμού, του τουρισμού, των δημιουργικών βιομηχανιών κ.λπ., με μια μακροπρόθεσμη προοπτική στην οποία αυτές οι πτυχές θεωρούνται νέες ευκαιρίες για την παροχή οικονομικής, κοινωνικής και αστικής αξίας, για πόλεις (Sacco & Blessi, 2007). Ο τουρισμός εκδηλώσεων, ένα υποσύνολο του πολιτιστικού τουρισμού, έχει υποστεί σημαντική επέκταση τα

τελευταία χρόνια. Σε μια ολοένα και πιο ανταγωνιστική τουριστική επιχείρηση, οι εκδηλώσεις θεωρούνται συχνά ως λύση στα προβλήματα της διαφοροποίησης των προϊόντων και της εποχικότητας. Επιπλέον, οι εκδηλώσεις μπορεί να δώσουν σημαντική εθνική και διεθνή προβολή για να ενισχύσουν τη φήμη της πόλης ως τουριστικού προορισμού. Επιπλέον, παρέχουν μια σειρά από ψυχαγωγικές δραστηριότητες για την τοπική και περιφερειακή αγορά. Όταν τα γεγονότα δημιουργούνται σκόπιμα για να προσελκύσουν τουρίστες, ειδικά σε περιόδους εκτός εποχής ή ώμου, οι ντόπιοι επωφελούνται από την ποικιλομορφία, την ποιότητα και τη ιδιαιτερότητα των δραστηριοτήτων (Carmichael, 2002). Ιδιαίτερα, οι πολιτιστικές εκδηλώσεις κερδίζουν δημοτικότητα ως μέθοδος οικονομικής αναγέννησης, μετασχηματισμού πόλης, επανατοποθέτησης προορισμού, βελτίωσης εικόνας, εσωτερικής επένδυσης και δημιουργίας τουριστικού εισοδήματος, μεταξύ άλλων (Smith, 2003· Quinn, 2009). Σύμφωνα με τους Richards και Wilson (2004), οι πόλεις έχουν μετατραπεί σε χώρους διεξαγωγής μιας συνεχούς ροής πολιτιστικών εκδηλώσεων, με αποτέλεσμα τη «γιορτοποίηση» των πόλεων. Τα τελευταία χρόνια, η διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους μοχλούς ανάπτυξης του πολιτιστικού τουρισμού στην Ευρώπη. Η ετήσια διευθέτηση της πρωτοβουλίας για τις πολιτιστικές πρωτεύουσες της Ευρώπης είναι μια μορφή πολιτιστικού γεγονότος που έχει γίνει παράδοση και είναι ιδιαίτερα σημαντική σε ένα ευρωπαϊκό περιβάλλον (που στη συνέχεια αναφέρεται ως ECOC). Σύμφωνα με τους Richards και Palmer (2007), η ECOC είναι μια από τις πιο επιτυχημένες πολιτιστικές πρωτοβουλίες που έχει αναλάβει ποτέ η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο Evans (2003) πρότεινε επίσης ότι η ΠΠΕ αποτελεί παράδειγμα της σταδιακής μετάβασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης από μια σχεδόν αποκλειστική έμφαση στη διαμόρφωση των μέσων κοινής αγοράς και της περιφερειακής ανάπτυξης σε μεγαλύτερη έμφαση σε τοπικές πρωτοβουλίες με βάση τις πόλεις. Η Μελίνα Μερκούρη, η τότε υπουργός Πολιτισμού της Ελλάδας, καθιέρωσε το πρόγραμμα ECOC το 1983. Πρωταρχικοί στόχοι της εκδήλωσης ήταν να καταστήσει τον πολιτισμό των πόλεων διαθέσιμο στο ευρωπαϊκό κοινό, να οικοδομήσει μια εικόνα του ευρωπαϊκού πολιτισμού στο σύνολό του και για την προώθηση ενός βαθμού ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης (Corijn & Van Praet, 1994; Richards, 1996; Sjholt, 1999). Η Αθήνα ήταν η πρώτη πόλη που απέκτησε την πιστοποίηση ECOC το 1985. Έκτοτε, περισσότερες από 40 ευρωπαϊκές πόλεις έχουν ονομαστεί ως Πολιτιστικές Πρωτεύουσες της Ευρώπης (βλ. Πίνακα 1 για τον κατάλογο χαρακτηρισμών). Οι απαρχές της ΠΠΕ μπορεί να ήταν κυρίως πολιτιστικές. Ωστόσο,

καθώς το γεγονός έχει εξελιχθεί, οι πόλεις το έχουν χρησιμοποιήσει με διάφορους τρόπους. Γενικά, ο πρωταρχικός στόχος των πόλεων υποδοχής ήταν να αποκομίσουν τα οικονομικά πλεονεκτήματα που συνδέονται με τον αυξημένο αριθμό τουριστών, τη βελτίωση της εικόνας και την αστική ανάπτυξη. Αν και πολλές πόλεις υποστηρίζουν ότι τα πολιτιστικά κίνητρα παραμένουν στην πρώτη γραμμή της εκδήλωσης, η επιτυχία της συχνά αξιολογείται από τον αριθμό των επισκεπτών που προσελκύει (Palmer-Rae, 2004; Richards & Wilson, 2004). Αν και ένας αυξανόμενος όγκος ακαδημαϊκής βιβλιογραφίας υποστηρίζει ότι το ECOC χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο για την προώθηση της επωνυμίας πόλης, της δημιουργίας εικόνας και της δημιουργίας εσόδων από τον τουρισμό (Quinn, 2010), λίγες μελέτες έχουν ερευνήσει συστηματικά τη σχέση μεταξύ πολιτιστικών εκδηλώσεων και ανάπτυξης πολιτιστικού τουρισμού. Αυτό το δοκίμιο χρησιμοποιεί την εκδήλωση ECOC για να επεξηγήσει ορισμένες από τις θεμελιώδεις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι τεχνικές ανάπτυξης πολιτιστικού τουρισμού που βασίζονται σε εκδηλώσεις.

1.1 Η Σημασία της Πολιτισμικής διατήρησης και διάσωσης της υπάρχουσας πολιτισμικής κληρονομιάς

Ο πολιτισμός είναι μια ευρεία λέξη που απαιτεί πρόσθετη εξέταση προκειμένου να καθοριστεί τι μπορεί να συναχθεί από το όνομά του. "Ο πολιτισμός είναι η εξωτερική έκφραση μιας ομάδας ή ενός τμήματος του λαού. Περιστασιακά, μια ομάδα μπορεί να χαρακτηρίζεται κυρίως από την εθνικότητα, τη γλώσσα, τη θρησκεία ή την ιδιαίτερη ιστορία της· ωστόσο, μια τέτοια ομάδα συχνά αντανάκλα έναν μοναδικό συνδυασμό αυτών των ιδιοτήτων. Α. Η πολιτιστική ομάδα μπορεί να συμπίπτει με μια συγκεκριμένη χώρα-κράτος, είναι συχνά μικρότερη από ένα έθνος και μπορεί να εξαπλωθεί σε πολλά έθνη. Ο ορισμός μιας πολιτιστικής ομάδας είναι συχνά συγκριτικός· η έκτασή της ποικίλλει με βάση τις ιδιότητες του ευρύτερου σύμπαντος, του οποίου η πολιτιστική ομάδα είναι ένα υποσύνολο. 13

Χρησιμοποιώντας τη λέξη πολιτισμός, μπορούμε να χαρακτηρίσουμε εκείνες τις πτυχές μιας ομάδας ανθρώπων που είναι σημαντικές. Μια χώρα έχει νόμιμα δικαιώματα σε σχέση με την πολιτιστική της κληρονομιά, η οποία πρέπει να διαφυλάσσεται και να φροντίζεται. Η πολιτιστική μας κληρονομιά είναι η κληρονομιά που μας άφησαν οι προκάτοχοί μας. Οι προσπάθειες που έγιναν στο παρελθόν για τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς των χωρών καταδεικνύουν τη σημασία της διατήρησης πολιτιστικών αντικειμένων προς όφελος των μελλοντικών γενεών. 14

Η πολιτιστική ταυτότητα εξαρτάται από τη διατήρηση των μνημείων, της λαογραφίας, των τελετουργιών και των παραδόσεων, καθώς και της φυσικής και άυλης κληρονομιάς γενικότερα. Ο τουρισμός και η διατήρηση μπορεί να φαίνονται πολιικά αντίθετα, ωστόσο όλα είναι εφικτά με την κατάλληλη διαχείριση. Όταν αναφερόμαστε στην κληρονομιά, είναι απαραίτητο να εξετάσουμε περαιτέρω τη γλώσσα με την οποία το κοινό χαρακτηρίζει κάτι ως κληρονομιά. Επιπλέον, οι προσδοκίες του κοινού από την κυβέρνηση σχετικά με την κληρονομιά πρέπει να διερευνηθούν διεξοδικά. Κάθε επισκέπτης σε μια τοποθεσία πολιτιστικής κληρονομιάς παρέχεται με πληροφορίες για την ιστορία της τοποθεσίας και τους ανθρώπους που συμβολίζει. 15

Η διατήρηση και η διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς ενός έθνους μπορεί να αυξήσει την ευαισθητοποίηση και την υπερηφάνεια για θέματα ιστορίας και πολιτισμού. Ο τουρισμός μπορεί να βοηθήσει στη διατήρηση και ανάπτυξη του εθνικού πολιτισμού μέσω της προώθησης των παραδόσεων μιας περιοχής. Ο Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και Πολιτιστικός Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών (UNESCO) διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην προστασία και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς σε όλο τον κόσμο. Η UNESCO, ο Εκπαιδευτικός, Επιστημονικός και Πολιτιστικός Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών, επιδιώκει να επιτύχει την παγκόσμια ειρήνη στη βάση της ηθικής και της πνευματικής ενότητας. Η ομάδα φιλοδοξεί να αναπτύξει δίκτυα μεταξύ των χωρών μέσω της εκπαίδευσης, της επιστημονικής συνεργασίας, της ελευθερίας του λόγου και της διαπολιτισμικής κατανόησης. Η UNESCO ιδρύθηκε «για να προωθήσει, μέσω των εκπαιδευτικών, επιστημονικών και πολιτιστικών δεσμών των λαών του κόσμου, τους στόχους της διεθνούς ειρήνης και της κοινής ευημερίας της ανθρωπότητας».

Όπως αναφέρεται στο άρθρο 1 του καταστατικού της, η UNESCO ιδρύθηκε «για να συμβάλει στην ειρήνη και την ασφάλεια προωθώντας τη συνεργασία μεταξύ των εθνών μέσω της εκπαίδευσης, της επιστήμης και του πολιτισμού, προκειμένου να προωθηθεί ο παγκόσμιος σεβασμός για τη δικαιοσύνη, το κράτος δικαίου και την ανθρώπινη δικαιώματα και θεμελιώδεις ελευθερίες που επιβεβαιώνονται για τους ανθρώπους του κόσμου ανεξάρτητα από τη φυλή, το φύλο, τη γλώσσα ή τη θρησκεία από τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών.»¹⁷

«Στόχος της UNESCO είναι να υποστηρίξει την ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού, όχι ως στόχο από μόνος του, αλλά ως εργαλείο για τη διατήρηση και τη βελτίωση του πολιτισμού, της φυσικής και άυλης κληρονομιάς και του περιβάλλοντος μιας κοινωνίας».

Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω τοπικής πρωτοβουλίας, συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και επαρκούς κατάρτισης, εκπαίδευσης και διοίκησης. Οι ανησυχίες για την πολιτιστική κληρονομιά πρέπει να αποτελούν κορυφαία προτεραιότητα για τον γενικό πληθυσμό. Οι άνθρωποι θα πρέπει να εκπαιδεύονται και να ενημερώνονται για όσο το δυνατόν περισσότερες πιθανές πτυχές πιθανών προβλημάτων. Κάθε άνθρωπος στη γη πρέπει να αναγνωρίσει τη σημασία της διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς.

1.2 Αποτελεί ο τουρισμός κίνδυνο για την πολιτισμική κληρονομιά ή είναι ένας τρόπος ανάπτυξης

Ο τουρισμός συχνά θεωρείται και θεωρείται ως αντίπαλος ή κίνδυνος για τους πολιτισμούς και τις αυτόχθονες πατρίδες. Η πολιτιστική ταυτότητα και η πολιτιστική κληρονομιά ενδέχεται να επηρεαστούν από την προσπάθεια προσαρμογής στις νεότερες τάσεις, σύμφωνα με τις πεποιθήσεις μεγάλου αριθμού ατόμων. Για να διατηρηθούν οι παραδόσεις, τα έθιμα και η ταυτότητα μιας κοινωνίας, ο τουρισμός πρέπει να κάνει ένα βήμα πίσω.

Η γραμμή μάχης έχει χαράξει ανάμεσα σε αυτούς που επιθυμούν την οικονομική ευκαιρία και την ανάπτυξη της περιοχής με οποιοδήποτε κόστος, ανεξάρτητα από τις καταστροφικές συνέπειες ενός τέτοιου κινήματος, και εκείνων που επιθυμούν να διατηρήσουν ή να διατηρήσουν τον πολιτισμό και το περιβάλλον μιας περιοχής χωρίς να λάβουν υπόψη τις δυνατότητες οφέλη του τουρισμού 20.

Όσοι αντιτίθενται στον πολιτιστικό τουρισμό ισχυρίζονται ότι η εμπορευματοποίηση του πολιτισμού μπορεί να τον καταστρέψει. Εάν το θέμα της οικονομικής δραστηριότητας έρθει στο προσκήνιο, υπάρχει ο κίνδυνος ο πολιτισμός να χάσει το πραγματικό του νόημα για να καλύψει τις ανάγκες των τουριστών. 21 Οποιοσδήποτε προσπάθειες δημιουργίας που αναλαμβάνονται σύμφωνα με τις επιθυμίες του τοπικού πληθυσμού θα γίνονται πιο εύκολα αποδεκτές. Η κοινή αίσθηση ταυτότητας είναι ένας θεμελιώδης δεσμός που θα οικοδομήσει τη ζωτικότητα του πολιτισμού. Είναι εφικτή η αναδημιουργία τουριστικών αξιοθέατων με βάση την πολιτιστική ταυτότητα μέσω της

επέκτασης και της παρουσίας της. 22

Προτού διατυπωθούν τυχόν ισχυρισμοί, είναι απαραίτητο να αναλυθούν οι πιθανές επιπτώσεις του τουρισμού σε μια κοινότητα. Εάν ο τουρισμός αξιοποιηθεί ως εργαλείο επιτυχούς ανάπτυξης, όχι μόνο θα επιτευχθεί οικονομική ανάπτυξη, αλλά και οι παραδοσιακές αξίες θα προστατευθούν και νέα μονοπάτια και πρακτικές θα ενισχύσουν την οικονομική και πολιτιστική αυτονομία κάθε περιοχής. 23 Θα δοθούν νέες δυνατότητες και μονοπάτια.

Χωρίς αμφιβολία, ο τουρισμός ευθύνεται σε μεγάλο βαθμό για την οικονομική ανάπτυξη συγκεκριμένων περιοχών. Ωστόσο, αυτό δεν χρειάζεται να θυσιάσουμε την κληρονομιά μιας περιοχής. Ακόμη και η έννοια της «καταστροφής» πολιτιστικών χώρων και πολιτιστικών ταυτοτήτων θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με πολιτική μηδενικής ανοχής. Η χωρητικότητα μιας ιστορικής τοποθεσίας θέτει περιορισμούς στο μέγεθος της τουριστικής επέκτασης που μπορεί να συμβεί. 24

Ο τουρισμός έχει διαμορφωτικό αντίκτυπο στις αξίες μιας κοινωνίας, σε αντίθεση με το να τις αντικατοπτρίζει απλώς. 25 Περιστασιακά, το παρελθόν μπορεί να χρησιμεύσει ως εκτροπή από τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουμε τώρα. Είναι κατανοητό όταν γοητευόμαστε με το παρελθόν, αρκεί να μην τυφλωθούμε από αυτό ή να μην καταποντιστούμε από αυτό. Πρέπει να διαφυλάξουμε και να υπερασπιστούμε την κληρονομιά μας με τρόπο που μας επιτρέπει να προοδεύουμε. Για να δουν ιστορικά αξιοθέατα και μνημεία τοπικής κληρονομιάς, οι τουρίστες πηγαίνουν σε τοποθεσίες. Η πολιτιστική τους σημασία βοηθά τα άτομα να κατανοήσουν περισσότερο για το παρελθόν της περιοχής. Οι αποφάσεις τους καθορίζονται από τα δικά τους γούστα και προτιμήσεις. 26 Μερικά άτομα μπορεί να επιλέξουν να επισκεφθούν μια τοποθεσία λόγω της ιστορικής της σημασίας, άλλα για τις εναλλακτικές διαθέσιμες δραστηριότητες και άλλα για ένα συνδυασμό αυτών των παραγόντων. Οποιοδήποτε πρόβλημα μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά εάν υπάρχει μια στρατηγική που λαμβάνει υπόψη κάθε πιθανή επιπλοκή.

Όταν ο τουρισμός κατασκευάζεται και αναπτύσσεται σύμφωνα με την υπάρχουσα πολιτιστική κληρονομιά και τα συμφέροντα της κοινότητας που εκπροσωπεί σε κάθε δεδομένη στιγμή, μπορεί να βοηθήσει στην προώθηση της βιώσιμης σχέσης που είναι απαραίτητη για την εκπλήρωση των στόχων κάθε πόλης και δήμου.

Αναγνωρίζοντας την κληρονομιά των άλλων, είμαστε σε θέση να απολαμβάνουμε τη δική μας και να περιμένουμε από τους άλλους να κάνουν το ίδιο. Σε αυτή την προσέγγιση, οι ταξιδιώτες θα έχουν την ευκαιρία να κατανοήσουν, καθ' όλη τη

διάρκεια της παραμονής τους, τη σημασία κάθε πολιτιστικού χώρου για τους κατοίκους. Ο ίδιος ο γεωγραφικός προσδιορισμός είναι ένα μέσο για την επίτευξη πολιτιστικής αυθεντικότητας. Με την κουλτούρα μάρκετινγκ ως σημαντικό τουριστικό προορισμό, μπορεί να αναδημιουργηθεί και να ξαναχτιστεί. Οι αλλαγές μπορεί να το κάνουν να φαίνεται λιγότερο αυθεντικό σε κάποιους, αλλά εάν τροποποιηθεί σωστά, μπορεί να πληροί τα πρότυπα που έχει θεσπίσει η τουριστική βιομηχανία. Αυτό εγγυάται ότι η πολιτιστική ταυτότητα προστατεύεται και μεταδίδεται με τρόπους που διακρίνουν την παρουσίασή της αλλά όχι την ουσία της.

Για λογαριασμό τους, οι επισκέπτες θα βιώσουν τις πολιτιστικές αξίες και την ταυτότητα της κοινότητας και θα αναγνωρίσουν τη σημασία αυτών των χαρακτηριστικών.²⁷ Σήμερα, οι άνθρωποι ταξιδεύουν όχι μόνο για τουρισμό αλλά και για να μάθουν για τους ανθρώπους και την καθημερινότητά τους. Εάν τόσο ο οικοδεσπότης όσο και ο επισκέπτης το έχουν αυτό υπόψη, είναι πιθανά αξιοσημείωτα αποτελέσματα.

Εκτός από τα τουριστικά αξιοθέατα, την τουριστική ανάπτυξη, την οικονομική επέκταση και τις νέες προοπτικές απασχόλησης για τους αυτόχθονες πληθυσμούς, υπάρχουν επίσης εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δυνατότητες ανάπτυξης.

Εάν η σύνδεση μεταξύ πολιτισμού και τουρισμού διαμορφωθεί υπό τους κατάλληλους όρους και συνθήκες, δεν είναι επιζήμια.

28 Εάν η πολιτισμική μοναδικότητα κάθε περιοχής διατηρηθεί και διατηρηθεί σε όλη την ανάπτυξη του τουριστικού τομέα, ο τουρισμός γίνεται υποστηρικτής του πολιτισμού και όχι αντίπαλος.

1.3 Ο τουρισμός ως μέσο προώθησης των αυτόχθονων κοινοτήτων.

Ο τουρισμός και τα διεθνή ταξίδια παρέχουν πιθανώς τη μεγαλύτερη ευκαιρία σε όσους ενδιαφέρονται να αλληλεπιδράσουν με διάφορους πολιτισμούς, μοναδικές ιδέες και εναλλακτικούς τύπους ψυχαγωγίας. Ο τουρισμός υποκινείται εν μέρει από την επιθυμία των ατόμων να συναντήσουν κάτι νέο. Τα ταξίδια ενεργοποιούνται από τα ορόσημα του κόσμου, τις παραδόσεις, τα έθιμα, την πολιτιστική κληρονομιά κ.λπ. 29

Εάν οι πιθανότητες που εμφανίζονται χρησιμοποιούνται με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο, ο βιώσιμος τουρισμός μπορεί να οδηγήσει σε καλά αποτελέσματα, βελτιωμένο εισόδημα και βιοτικό επίπεδο και συνθήκες για τους ανθρώπους. Ως προωθητής και μέθοδος διαφήμισης, ο τουρισμός μπορεί να αναζωογονήσει την τοπική κουλτούρα και

να χρησιμεύσει ως το θεμέλιο για τη μελλοντική ανάπτυξη. Οι ιθαγενείς πρέπει να διατηρήσουν την ιδιοκτησία και τον έλεγχο της δημιουργίας προϊόντων και των πολιτιστικών εμπειριών για να συμβεί αυτό. Ο τουρισμός σε συνδυασμό με ζητήματα πολιτιστικής διατήρησης είναι ένα πολύ λεπτό θέμα.

Η άνθηση του τουρισμού που σχετίζεται με πολιτιστικά και φυσικά πλεονεκτήματα πρέπει να προωθηθεί και να προωθηθεί.

Η ικανότητα παροχής μιας πολιτιστικής εμπειρίας που είναι είτε γνήσια είτε μια απεικόνιση πτυχών που καθορίζουν την ταυτότητα μιας κοινότητας είναι υψίστης σημασίας. Η πολιτιστική ταυτότητα πρέπει να διατηρηθεί. Οι επισκέπτες μπορεί να μην είναι σε θέση να εκτιμήσουν πλήρως αυτό που έχει να προσφέρει μια πόλη και οι κάτοικοι μπορεί να αισθάνονται ότι το περιβάλλον τους αλλάζει γρήγορα.

Τα αξιοθέατα κάθε τοποθεσίας είναι εκείνα που συμβάλλουν περισσότερο στην πολιτιστική εμπειρία των ταξιδιωτών. "Η πολιτιστική αυθεντικότητα, που επιτυγχάνεται μέσω της πολιτιστικής ακεραιότητας, της ειλικρίνειας και της διαδικασίας, ανακαλύφθηκε ότι είναι θεμελιώδης για την τουριστική εμπειρία." 30 Περιστασιακά, η πολιτιστική ταυτότητα μπορεί να εμπορευματοποιείται επίτηδες μέσω του τουρισμού. Εάν μοιράζονται σημαντικά στοιχεία της ταυτότητας των ανθρώπων, είναι ακόμα δυνατό να διατηρηθεί η πολιτιστική ακεραιότητα. Η αναγνώριση του ιθαγενούς πολιτισμού από τους τουρίστες πρέπει να αποτελεί κορυφαία προτεραιότητα. Οι διαχειριστές πολιτιστικών αγαθών θα πρέπει να περιλαμβάνουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και να λαμβάνουν πολύ σοβαρά υπόψη τις προσδοκίες, τις επιθυμίες και τις ιστορίες τους για το παρόν, που αντικατοπτρίζονται στην πολιτιστική κληρονομιά.

Κεφάλαιο 2^ο: Ιστορική σπουδαιότητα της Σαλαμίνας

Το νησί της Σαλαμίνας, που στην αρχαιότητα ονομαζόταν και Κουλούρι, είναι το μεγαλύτερο του Αργοσαρωνικού και το πιο κοντινό στην Αττική. Βρίσκεται βορειοδυτικά του Σαρωνικού, απέναντι από τον κόλπο της Ελευσίνας (νοτιοδυτικά του νομού Αττικής). Η πόλη που φέρει το όνομά της λειτουργεί ως πρωτεύουσα του έθνους. Είναι το πιο πυκνοκατοικημένο νησί της Ελλάδας, με πληθυσμό 39.220 κατοίκους και συνολική έκταση 95 τετραγωνικά χιλιόμετρα. Οι εκτιμήσεις πληθυσμού για το καλοκαίρι της Σαλαμίνας ανεβάζουν τον αριθμό κοντά στις 280.000. Τόσο ο ομηρικός βασιλιάς Αιάδης του Τελαμώνιου όσο και ο τραγικός ποιητής Ευριπίδης γεννήθηκαν

στην πόλη της Σαλαμίνας. Κέρδισε τη φήμη μετά την ομώνυμη ναυμαχία μεταξύ των Ελλήνων και της Περσικής Αυτοκρατορίας το 480 π.Χ., την οποία κέρδισαν οι Έλληνες, αναστέλλοντας κάθε περαιτέρω επέκταση της Περσικής Αυτοκρατορίας στην Ευρώπη. Ο εξέχων σύγχρονος Έλληνας ποιητής Άγγελος Σικελιανός έζησε σε ένα λιτό σπίτι δίπλα στη Μονή Φανερωμένης στη Σαλαμίνα από το 1933 έως το 1950. Ο Γιώργος Καραϊσκάκης, ένας ήρωας επαναστάτης στρατιώτης κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης, επέλεξε να κηδευτεί στο νησί της Σαλαμίνας από τότε. Ο Άγιος Δημήτρης ήταν ο πολιούχος του. Ο Ναύσταθμος Σαλαμίνας βρίσκεται στη βορειοανατολική ακτή του νησιού.

2.1 Ονομασία

Το νησί πήρε το όνομά του από τη νεράιδα Σαλαμίνα, της οποίας μυθικοί πρόγονοι ήταν η θεότητα Ασωπός, η θεά Μετόπη, η νεράιδα Αίγινα και ο θεός Θάλασσα του Ποσειδώνα. Το ομηρικό έπος περιέχει την πρώτη γνωστή αναφορά του ονόματος Σαλαμίνα (Ιλιάδα Β', 557-558). Σύμφωνα με τον αρχαίο γεωγράφο Στράβωνα, οι αρχαίοι Σαλαμίνοι την ονόμαζαν Σκήρα (από τον ήρωα Σκύρο), Πιτυούσα (από την ελληνική λέξη «πεύκο», κρίμα), λόγω όλων των πεύκων που φύτευαν εκεί, και Κυχρεία (μετά το γιος της νεράιδας Σαλαμίνας, Κυχρέα). Ο Κυχρέας, ο πρώτος θρυλικός ηγεμόνας της Σαλαμίνας, πιστώνεται ότι απελευθέρωσε την πόλη από την τυραννική βασιλεία ενός δράκου. Άλλοι θρύλοι συνδέουν την Κυχρέα με ένα μόνο μυθικό φίδι, λέγοντας ότι αυτό το φίδι βοήθησε το ελληνικό ναυτικό να μπερδέψει τα περσικά πλοία κατά τη μάχη της Σαλαμίνας. Το Κουλούρι είναι η αρχαία ονομασία του νησιού που προέρχεται από το ακρωτήριο «Κολούρης άκρα» (σημερινή Πούντα), όπου ιδρύθηκε η πόλη και το λιμάνι του 4ου αιώνα π.Χ. Η Σαλαμίνα δεν είναι ελληνικό όνομα, όπως ισχυρίζεται ο Σπυρίδων Λάμπρος. Στο νησί της Κύπρου, στην ομώνυμη πόλη-κράτος, άποικοι με επικεφαλής τον Τεύκρο καθιέρωσαν τον πολιτισμό της Σαλαμίνας. Με τη σημιτική του προέλευση και την έννοια της ειρήνης και της γαλήνης, και το γεγονός ότι το νησί βρίσκεται απέναντι από έναν γεωγραφικό κόλπο από όπου οι άνθρωποι λατρεύουν τον «Δία Επικίνιο» (Ba-al Shalam), το όνομα αυτής της τοποθεσίας φαίνεται προφανές.

2.2 Ιστορία

2.2.1 Μυθική περίοδος

Το νησί παλαιότερα χρησίμευε ως έδρα ενός ανεξάρτητου μυκηναϊκού κράτους που κυβερνούσε η δυναστεία των Αιακιδών (ο Αιακός ήταν μυθικός βασιλιάς της Αίγινας, γιος του Δία και της νεράιδας Αίγινας). Ο Τελαμώνας, γιος του Αιακού, ήταν βασιλιάς αυτής της οικογένειας που σημείωσε μεγάλη φήμη. Αφού σκότωσε τον ετεροθαλή αδερφό του Φώκο, ο μυθικός Τελαμώνας έφυγε από την Αίγινα για το νησί της Σαλαμίνας, όπου παντρεύτηκε την κόρη της Κυχρέας Γλαύκη και ανέβηκε στο θρόνο ως βασιλιάς. Δυστυχώς, δεν κατάφεραν να κάνουν μαζί οικογένεια. Ο Τελαμών παντρεύτηκε την Εριβοία και την Ησιόνη μετά τον θάνατο του Γλαύκου. Του δόθηκε η συγγενής με τον αετό Αίδα από την πρώτη και ο ευγενής Τεύκρος από τη δεύτερη. Ο Αΐδας πολέμησε με τον Τεύκρο και τα 12 πλοία του στον Τρωικό πόλεμο. Ο Τελαμώνας, ο πατέρας του Τεύκρου, ήταν έξαλλος που ο γιος του δεν είχε εκδικηθεί τη δολοφονία του Αΐδα στην Τροία, φέρνοντας το σώμα του πίσω στη Σαλαμίνα, κι έτσι έδωσε τον γιο του. Ο Τεύκρος και το πλήρωμά του αποβιβάστηκαν στην ανατολική ακτή της Κύπρου και ο μελλοντικός βασιλιάς ονόμασε τη νέα πόλη Σαλαμίνα από τη γενέτειρά του. Αυτή η πόλη, που στη συνέχεια μετονομάστηκε σε Κωνσταντία, βρίσκεται περίπου στην περιοχή που κατοικείται τώρα από την Αμμόχωστο.

Αφού ο Φιλαίος (ή Φιλαΐος), εγγονός του Αΐδα και γιος του Ευρυσάκη, παραχώρησε το νησί της Σαλαμίνας στην Αθήνα, έληξε η αυτονομία του νησιού. Ως αποτέλεσμα αυτής της πράξης, έγινε δεκτός ως πλήρης πολίτης της Αθήνας.

2.2.2 Η Μεγαρική Κατάκτηση

Οι Μεγαρείς κυβέρνησαν τη Σαλαμίνα από το 640 π.Χ. έως το 570 π.Χ. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο Αθηναίος νομοθέτης Σόλων έγραψε την πολεμική ελεγκία Σαλαμίνα σε μια προσπάθεια να συσπειρώσει τους συμπατριώτες του πίσω από μια επιτυχημένη ανακατάληψη του νησιού. Όταν οι Αθηναίοι και οι Μεγαραίοι τακτοποίησαν τελικά τη μάχη τους είκοσι χρόνια αργότερα, το 318 π.Χ., η Σαλαμίνα ήταν και πάλι υπό τον έλεγχο της Αθήνας.

2.3 Τα πιο σημαντικά περιστατικά του παρελθόντος

2.3.1 Σύγκρουση στη Σαλαμίνα

Στις 22 Σεπτεμβρίου 480 π.Χ., αρχαίες ελληνικές πόλεις-κράτη επιτέθηκαν στην Περσική Αυτοκρατορία σε μια ναυμαχία γνωστή ως Μάχη της Σαλαμίνας. Ο πόλεμος ήταν ένα σημαντικό γεγονός στη δεύτερη περσική εισβολή στην Ελλάδα, που ξεκίνησε το 480 π.Χ. Η οπισθοφυλακή των Ελλήνων έσπασε στη μάχη των Θερμοπυλών και τράπηκαν σε φυγή αφού υπέστησαν σημαντικές απώλειες στη ναυτική εμπλοκή του Αρτεμισίου. Χάρη σε αυτό, η Βοιωτία και η Αττική περιήλθαν στην περσική κατοχή. Καθώς ο στόλος υποχωρούσε στο παρακείμενο νησί της Σαλαμίνας, οι Σύμμαχοι έκαναν προετοιμασίες για να υπερασπιστούν τον Ισθμό της Κορίνθου.

Ο Θεμιστοκλής έπεισε τους Έλληνες συμμάχους να πολεμήσουν ξανά τον περσικό στόλο παρά τις πιθανότητες, με την ελπίδα ότι μια νίκη θα αποτρέψει τις επόμενες ναυτικές επιθέσεις στην Πελοπόννησο. Η τελική μάχη ήταν επίσης κάτι στο οποίο ο Πέρσης ηγεμόνας Ξέρξης Α' είχε βαλθεί. Ο Θεμιστοκλής ξεγέλασε τον περσικό στόλο να κατευθυνθεί στα στενά της Σαλαμίνας, όπου προσπάθησαν να σφραγίσουν και τις δύο πύλες. Ο τεράστιος αριθμός των περσικών πλοίων ήταν μια δυσκολία στα στενά της Σαλαμίνας αφού οι ναύτες που επέβαιναν δεν μπορούσαν να πολεμήσουν κάνοντας ελιγμούς τα σκάφη τους. Με αυτό το άνοιγμα στο μάτι, το ελληνικό ναυτικό παρατάχθηκε και κατέστρεψε 300 περσικά πλοία, πετυχαίνοντας μεγάλη νίκη.

Σε απάντηση, ο Ξέρξης απέσυρε τον στρατό του στην Ασία και τον επόμενο χρόνο, τα υπολείμματα του περσικού στρατού συντρίφθηκαν βαθιά στη μάχη των Πλαταιών. Οι ελληνικές πόλεις ξεκίνησαν την αντεπίθεσή τους στη Σαλαμίνα και τις Πλαταιές, εγκαινιάζοντας μια νέα περίοδο στους Ελληνοπερσικούς Πολέμους. Η Σαλαμίνα θεωρείται από ορισμένους ως η πιο κομβική σύγκρουση στην ανθρώπινη ιστορία, επειδή σύμφωνα με την ευρεία συναίνεση μεταξύ των ιστορικών ότι μια περσική νίκη θα είχε σταματήσει την ανάπτυξη του αρχαίου ελληνικού και δυτικού πολιτισμού.

2.4 Η Ελληνιστική Περίοδος

Ήδη από το 318 π.Χ., οι Μακεδόνες με αρχηγό τον Κάσσανδρο, άμεσο απόγονο του Μ. Αλεξάνδρου, πήραν τον έλεγχο του νησιού της Σαλαμίνας. Τελικά, το 229 π.Χ., ο Άρατος, ο βασιλιάς της Αχαϊκής Κοινοπολιτείας, το επέστρεψε στους Αθηναίους. Έκτοτε, η Σαλαμίνα αντικατοπτρίζει γενικά την Αθήνα και την Ελλάδα σε όλη τη

σύνθετη ιστορία της (ρωμαϊκοί χρόνοι, βυζαντινή περίοδος, φραγκική, τουρκική).

2.5 Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία και η Πρώιμη Βυζαντινή Αυτοκρατορία (2ος αιώνας π.Χ. - 7ος αιώνας μ.Χ.)

Ο αρχαίος Έλληνας εξερευνητής Πausανίας είπε ότι μέχρι τα τέλη του 2ου αιώνα μ.Χ., η πόλη της Σαλαμίνας (σημερινά Αμπελάκια) είχε ερημώσει, όπως φαίνεται από τα ερείπια που ανακάλυψε στην Αγορά της πόλης. Πολλοί από τους πρώην κατοίκους του μετακόμισαν σε άλλες περιοχές του νησιού. Κατά τη διάρκεια αυτής της χιλιετίας υπήρχαν πιθανώς δύο κοινότητες στη Σαλαμίνα, μια στη νότια πλευρά όπου βρίσκεται σήμερα η σημερινή πόλη του Αιάντειου και μια άλλη στη βόρεια πλευρά όπου βρίσκεται τώρα η σημερινή πόλη της Σαλαμίνας, όπως υποδηλώνεται από τα σωζόμενα αρχαιολογικά στοιχεία της τοποθεσίας . Αξίζει να σημειωθεί ότι η Σαλαμίνα θεωρούνταν μεγάλη πόλη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας επί Ιουστινιανού (527-565).

2.6 Από τον 9ο έως τον 12ο αιώνα

Η ύπαρξη «τοπικών ισχυρών αρχόντων - γαιοκτημόνων, που εκμεταλλεύονταν τη γη, δημιουργώντας τοπικές περιοχές εξουσίας», που τους είχαν παραχωρηθεί με αυτοκρατορική παραχώρηση (διατάξεις) ή είχαν οικειοποιηθεί με άλλο τρόπο, είναι χαρακτηριστικό αυτής της χρονικής περιόδου. όχι μόνο στη Σαλαμίνα αλλά σε όλη την Ελλάδα.

2.7 Ο Μεσαίωνας (13ος έως 14ος αι.).

Η Σαλαμίνα περιήλθε στη βενετική διοίκηση με την ολοκλήρωση της Δ' Σταυροφορίας (1202-1204) και την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους και το 1294 μεταφέρθηκε από τον Γκυ Β' ντε λα Ρος στον Βονιφάτιο της Βερόνας, τον ηγεμόνα της Εύβοιας. Την εποχή εκείνη χτίστηκε η πρώτη εκκλησία της Παναγίας Φανερωμένης. Οι Καταλανοί κυβέρνησαν τη Σαλαμίνα το 1311, τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία το 1319, οι Καταλανοί ξανά το 1350 και η Φλωρεντινή δυναστεία των Accaioli τον 15ο αιώνα (1388). Οι Αρβανίτες έφτασαν εκεί στα τέλη του 14ου αιώνα και έστησαν μαγαζί.

2.8 1.50-19ος αιώνας

Αφού ο Μωάμεθ Β' (1453) κατέλαβε την Κωνσταντινούπολη, οι Τούρκοι προχώρησαν γρήγορα στη Σαλαμίνα (1462). Υπό τουρκική κατοχή, η κάποτε ακμάζουσα πόλη της Σαλαμίνας (τόρα γνωστή ως Κουλούρι) είδε τον πληθυσμό και την οικονομία της να μειώνεται. Οι δύο πρώτοι αιώνες αυτής της χρονικής περιόδου (1450-1650) είναι ως επί το πλείστον χωρίς τεκμηρίωση στην ιστορία. Δύο εξέχουσες προσωπικότητες από τα μέσα του 17ου αιώνα ήρθαν στη Σαλαμίνα. Υπήρχε ο ευσεβής Μεγαρίτης Λάμπρος Κανέλλος (μετέπειτα Άγιος Λαυρέντιος) το 1640, ο οποίος το 1682 ξαναίδρυσε ή, ανάλογα ποιον ρωτάτε, ξαναέχτισε το καθολικό της Μονής Φανερωμένης. και το 1674 ο Άγγλος πρόξενος Jean Siraud. Αργότερα στην έκθεσή του ανέφερε: «Υπάρχουν τρεις οικισμοί στο νησί: Κουλούρι (σημερινή Σαλαμίνα), Μητρόπολη (Αιάντει) και Αμπελάκι. Λιγότεροι από 600 άνθρωποι αποκαλούν το νησί σπίτι τους· είναι ένα μείγμα Ελλήνων και Αρβανιτών. ". Αθηναϊκές οικογένειες μεταφέρθηκαν στη Σαλαμίνα από την Αθήνα το 1688, ενισχύοντας τον ελληνικό πληθυσμό του νησιού ως αποτέλεσμα της παρουσίας των Ενετών σε όλη την Αττική υπό τη διοίκηση του Φραγκίσκου Μοροζίνι. Αυτή η αναταραχή έφερε ένα νέο κύμα προόδου στο νησί, ανοίγοντας το δρόμο στη Σαλαμίνα να λάβει μέρος στα πολιτικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δρώμενα της εποχής. Από μια εποχή που οι ιδέες και τα κινήματα του νεοελληνικού διαφωτισμού βοήθησαν να πυροδοτηθεί μια εθνική πνευματική αφύπνιση στην Ελλάδα, που τελικά οδήγησε στην Επανάσταση του 1821 και στο τέλος της Τουρκοκρατίας. Λόγω αυτής της προόδου, η Σαλαμίνα κατείχε πολλά δικά της αγγεία μέχρι τον 18ο αιώνα. Οι Ρώσοι υποκίνησαν την Ελληνική Εξέγερση του 1769-1770, στην οποία συμμετείχαν ενεργά αυτοί οι άνθρωποι. Αυτή η επανάσταση αναφέρεται ιστορικά ως Ορλόβικα. Ο Μητρομάρας, ένας τολμηρός πολεμιστής της εποχής, ξανάρχισε μόνος του τον αγώνα για την ανεξαρτησία και, τον Φεβρουάριο του 1771, ύψωσε τη ρωσική σημαία της επανάστασης στη Σαλαμίνα παρά την καταστροφική κατάληξη των Ορλοβικών.

Μια πρώιμη και τελικά ανεπιτυχής προσπάθεια απελευθέρωσης από την οθωμανική κυριαρχία υπογραμμίστηκε από την ήττα του ρωσικού ναυτικού του τουρκικού στόλου στο Esme (1770), η οποία οδήγησε τους Οθωμανούς στην υπογραφή της Συνθήκης Kucuk - Kaynartzi το 1774.

2.9 Αρχαιολογικές ανακαλύψεις

Στη Σαλαμίνα έχουν ανακαλυφθεί πολυάριθμα αντικείμενα από το ένδοξο παρελθόν του νησιού. Το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο Σαλαμίνας διαθέτει τεχνουργήματα που αποκαλύφθηκαν από αρχαία χωριά και νεκροταφεία, καθώς και κεραμική γεωμετρικής και πρωτοβυζαντινής εποχής. Το μουσείο διαθέτει επίσης εκθέματα που σχετίζονται με την ιστορία της πόλης, όπως ανάγλυφα ανάγλυφα και γραφικές απεικονίσεις της Μάχης της Σαλαμίνας, καθώς και το μετρολογικό ανάγλυφο της Σαλαμίνας και μαρμάρινα επιτύμβια ανάγλυφα του 4ου αιώνα.

2.9.1 Το μετρολογικό ανάγλυφο Σαλαμίνας

Πράγματι, κατατάσσεται μεταξύ των σημαντικότερων ανακαλύψεων του νησιού. Μέχρι το 1985, η πλάκα από σκληρό πορόλιθο με το γλυπτό ήταν μόνιμα τοποθετημένη στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου στη γειτονιά Περιβόλια της Σαλαμίνας. Η απεικόνιση των ανθρώπινων μελών ως μετρικές μονάδες δίνει πληροφορίες για το πώς χρησιμοποιήθηκαν οι αρχές της μετρολογικής κλίμακας στον πρώιμο πολεοδομικό σχεδιασμό και την κατασκευή. Για πρώτη φορά στην αρχαιότητα, στο σωζόμενο τμήμα του ανάγλυφου της Σαλαμίνας φαίνονται τα όργια, ο πήχης, το σπιτίμι, ο κανόνας και το πόδι.

2.9.2 Σπήλαιο Ευριπίδη: Ανασκαφές

Κατά τη διάρκεια των ετών 1994–1997, ο αναπληρωτής καθηγητής Προϊστορικής αρχαιολογίας Κ. Γιάννης Λολό πραγματοποίησε μια τεράστια ανασκαφή στο σπήλαιο του Ευριπίδη, αποκαλύπτοντας αντικείμενα που πιστοποιούν τη χρήση του σπηλαίου κατά τις ακόλουθες πέντε εποχές:

- α) Ύστερη Νεολιθική
- β) Ύστερη Μυκηναϊκή
- γ) Κλασική
- δ) Ρωμαίος
- ε) Φραγκοκρατία.

Κοσμήματα, χρήματα, θρησκευτικά αντικείμενα, ένα σιδερένιο σημείο και ένα θραύσμα βάζου με το όνομα του Ευριπίδη είναι μερικά μόνο από τα αντικείμενα που

ανακαλύφθηκαν. Τα αποτελέσματα της ανασκαφής και τα φιλολογικά δεδομένα από χειρόγραφα του Φιλόχωρου, του Σάτυρου, του Ανώνυμου συγγραφέα του Βίου του Ευριπίδη και του Αύλου Γέλλιου δείχνουν ότι το σπήλαιο της Σαλαμίνας είναι το καταφύγιο του Ευριπίδη. Κάποιοι μάλιστα εικάζουν ότι ήταν στο σπήλαιο της Σαλαμίνας που ο μεγάλος τραγικός επεξεργάστηκε τις στροφές αυτού που θα γινόταν η τραγωδία του Ιππόλυτου.

2.10 Η Μάχη της Πλάκας της Σαλαμίνας

Το 1846, οι αρχαιολόγοι ανακάλυψαν την Πλάκα της Σαλαμίνας, έναν ελληνικό άβακα γνωστό και ως «μητέρα όλων των άβακων». Ο άβακας αντιπροσωπεύει την πρώτη σοβαρή προσπάθεια του ανθρώπου να αναπτύξει ένα εργαλείο υπολογισμού. Ήταν ο πρόδρομος των σύγχρονων υπολογιστών και βοήθησε τον χρήστη να διατηρεί αριθμητικές πληροφορίες. Λειτουργούσε δηλαδή ως τεχνητή μνήμη. Αυτό το τεχνούργημα είναι ίσως το παλαιότερο που ανακαλύφθηκε ποτέ, με ημερομηνία περίπου το 3000 π.Χ. Στην αρχή παρεξηγήθηκε ότι ήταν ένα παιχνίδι κάποιου είδους. Ακουμπάει πάνω σε μια πλάκα μήκους 149 cm, πλάτους 75 cm και πάχους 4,5 cm. Υπάρχει λευκή άμμος στην πλάκα, και ένα μεγάλο διαχωριστικό χωρίζει τα δύο μισά. Το επάνω μισό έχει ένα ημικύκλιο στη συμβολή της κάτω παράλληλης γραμμής και της κάθετης και πέντε παράλληλων γραμμών, που απέχουν ομοιόμορφα μεταξύ τους κατά μια κάθετη γραμμή. Το δεύτερο μέρος του διαγράμματος έχει ένα άλλο σύνολο 11 παράλληλων γραμμών που κόβονται στη μέση κατά μια γραμμή, αλλά αυτή τη φορά το ημικύκλιο βρίσκεται στην κορυφή της διασταύρωσης. Στο σημείο όπου η τρίτη, η έκτη και η ένατη γραμμή συναντούν την κατακόρυφο, σχεδιάζονται σταυροί για να υποδείξουν τη σημασία τους.

2.11 Η Σαλαμίνα του σήμερα

Στη σύγχρονη εποχή, το νησί της Σαλαμίνας στην Ελλάδα έχει συγκεντρώσει τους περισσότερους κατοίκους από οποιοδήποτε ελληνικό νησί. Η εγγύτητα με την Αθήνα και το λιμάνι του Πειραιά είναι ένας σημαντικός παράγοντας. Υπάρχει απευθείας σύνδεση με το λιμάνι του Πειραιά και 24ωρη ακτοπλοϊκή υπηρεσία μεταξύ του κύριου λιμανιού — Ferry της Παλούκιας Σαλαμίνας — και του λιμανιού του Περάματος. Τα στοιχεία της Eurostat δείχνουν ότι τόσο το 2008 όσο και το 2009, 13 εκατομμύρια

άνθρωποι χρησιμοποίησαν το πλοίο από την Παλούκια της Σαλαμίνας στο Πέραμα, καθιστώντας το το δεύτερο πιο πολυσύχναστο λιμάνι στην Ευρώπη για επιβατική κίνηση. Μπορείτε να πάρετε το πλοίο από το λιμάνι της Μονής Παναγίας Φανερωμένης για τη Νέα Πέραμο. Ο κύριος κόμβος του νησιού προσφέρει όλες τις ανέσεις μιας μεγάλης μητρόπολης. Προσελκύει χιλιάδες ημερήσιους ταξιδιώτες και παραθεριστές από τον Πειραιά και τη γειτονική περιοχή κάθε καλοκαίρι. Μπορείτε να πάτε για μπάνιο στην Ψιλή Άμμο, Περιστερία, Αιάντειο, Κανάκια, Σελήνια, Σατερλί, Ρέστη, Ηλιακτή, Βασιλικά, Αγ. Γιώργης, και άλλες τοποθεσίες.

2.12 Η πόλη της Σαλαμίνας

Ιστορικά, το νησί της Σαλαμίνας φιλοξενούσε δύο ξεχωριστούς δήμους: τον Δήμο Σαλαμίνας (που έχει έκταση 30.962 km²), που ιδρύθηκε το 1835 και τον Δήμο Αμπελακίων (που καλύπτει έκταση 5.000 km²) (7.060 km). Έως ότου ο Νόμος Καλλικράτης για την τοπική αυτονομία επιβάλλει τη συγχώνευσή τους τον Νοέμβριο του 2010, οι δύο δήμοι συνυπήρχαν.

2.13 Αξιοθέατα στη Σαλαμίνα

Υπάρχουν λίγα ανοιχτά θέατρα, όπως το Ευριπίδειο θέατρο, και μια σειρά από θρησκευτικούς χώρους, όπως το Μοναστήρι της Παναγίας Φανερωμένης.

2.14. Αθλητικές δραστηριότητες

Τέσσερις ποδοσφαιρικές ομάδες, ο Αϊάντας, ο Αμπελακιακός, η Α.Ε.Σαλαμίνας και η Σαλαμινομάχου, εκπροσωπούν την πόλη της Σαλαμίνας στο ελληνικό ποδόσφαιρο. Η Αγία Σαλαμίνα δραστηριοποιείται στην ανώτατη κατηγορία της περιοχής από την ίδρυσή της στις 17 Φεβρουαρίου. Πρωτεύουσά της είναι το Δημοτικό Στάδιο Σαλαμίνας και ο μυθικός ήρωας Αία Τελαμώνιος είναι το έμβλημα της πόλης. Από τα τέλη της δεκαετίας του '50 έως τις αρχές της δεκαετίας του '70, ενώ ο σύλλογος αγωνιζόταν στη δεύτερη κατηγορία του αμερικανικού ποδοσφαίρου, είχε τη μεγαλύτερη επιτυχία του. Στη Σαλαμίνα βρίσκονται τρεις ερασιτεχνικοί ποδοσφαιρικοί σύλλογοι που αγωνίζονται στην Α' Κατηγορία Πειραιά: οι Ενώσεις Αμπελακιακού, Α.Ε. Σαλαμίνας και Σαλαμινομάχης.

Ο Ναυτικός Αθλητικός Όμιλος Σαλαμίνας είναι ένας κορυφαίος οργανισμός κωπηλασίας. Το κανό και το καγιάκ είναι δημοφιλείς και επιτυχημένες δραστηριότητες για τα μέλη του Γυμναστικού Ναυτικού Ομίλου «Σαλαμίνα» και του Ναυτικού Ομίλου Γιάλα Σαλαμίνας Αγ. Νικόλαος. Ως ομάδα διπλών εφήβων, η Ολύμπια Βιέννης και η Γεωργία Παπαδημητρίου κέρδισαν το ασημένιο μετάλλιο στο 56ο Πανελλήνιο Πρωτάθλημα στον Λαγκαδά το 1990. Στο Racice της Τσεχίας, στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα U23 2009, ο Λευτέρης και ο Γιώργος Κόνσολας κατέλαβαν την 4η θέση. Ενώ ο Λευτέρης Κόνσολας και ο Παναγιώτης Μαγδάνης κατέκτησαν το αργυρό στο Πανευρωπαϊκό Πρωτάθλημα του 2011 στο Πλόβντιβ της Βουλγαρίας. [17] Η ιστοπλοϊκή εκδήλωση ανοιχτής θαλάσσης «Salaminos Naval Battle Cup» πραγματοποιείται κάθε χρόνο προς τιμή των Σαλαμινομάκηδων από τον Ναυτικό Όμιλο Βουρκαρίου Σαλαμίνας (NOBS) www.nobs.gr, ο οποίος δραστηριοποιείται ιδιαίτερα στο άθλημα της ιστοπλοΐας. Στη Σαλαμίνα της Ελλάδας διεξήχθη το 2013 το Πανελλήνιο Πρωτάθλημα Ιστιοπλοΐας LASER RDL για άντρες μαθητές γυμνασίου που οργάνωσε με επιτυχία. Ο Αθλητικός Όμιλος Σαλαμίνας Τελαμών προσφέρει μπάσκετ, βόλεϊ, χάντμπολ και πινγκ-πονγκ, ενώ ο Όμιλος Αντισφαίρισης Σαλαμίνας διαθέτει ομάδα τένις.

2.15 Χρονοδιάγραμμα αύξησης του πληθυσμού: Σαλαμίνα και πρωτεύουσα

1981 25.215

1991 27.582

2001 37.091

2011 39.220

2.16. ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ

- Σαλαμίνα
- Αμπελάκια
- Παλούκια
- Άγιος Γεώργιος (Νησί)
- Άγιος Γεώργιος (οικισμός)

- Αιάντειο (πρώην Μούλκι)
- Δημήτρανι
- Μπατσι
- Σελήνια
- Άνω Βασιλικά
- Βασιλικά
- Στενό
- Ξένο
- Ψιλή Άμμος
- Ηλιακτή
- Ζορμπαλά
- Κανάκια
- Περιστέρια
- Σατερλί
- Κολόνες
- Κυνοσούρα
- Πέρανι
- Ρέστη
- Μπλε Λιμάνι
- Άγιος Ιωάννης
- Μικρό & Μεγάλο Ντοροτό
- Αγία Παρασκευή
- Άγιος Αθανάσιος
- Νάτο
- Κανάκια (Οικισμός)
- Νήσος Κανάκια
- Κακή Βίγλα
- Ρεβυθούσα (νησί)

1.17 Σημαντικές Προσωπικότητες

2.17.1 Μυθικά και ιστορικά πρόσωπα

- Αίας, μυθικός βασιλιάς της Σαλαμίνας
- Τελαμόνας, βασιλιάς του νησιού, πατέρας του Αίαντα και του Τεύκρου
- Τεύκρος, ετεροθαλής αδελφός του Αίαντα, ιδρυτής της Σαλαμίνας της Κύπρου
- Κυχρέας, πρώτος βασιλιάς της Σαλαμίνας
- Ευριπίδης (480 π.Χ. - 406 π.Χ.), τραγικός ποιητής

2.17.2 Σύγχρονες προσωπικότητες

- Πολυχρόνης Λεμπέσης (1848-1913), ζωγράφος της Σχολής του Μονάχου.
- Θεόδωρος Δ. Πάγκαλος (1878-1952), στρατηγός, βουλευτής, υπουργός, πρόεδρος της Κυβέρνησης και δικτάτορας.
- Άγγελος Σικελιανός (1884-1951), νεοέλληνας ποιητής, έζησε στη Σαλαμίνα από το 1933 έως 1950 με την σύζυγό του Άννα, σε ένα σπιτάκι απέναντι από το Μοναστήρι της Παναγίας Φανερωμένης, όπου σήμερα είναι Μουσείο. Όπως φαίνεται από τα παραπάνω στοιχεία, ο πληθυσμός της Σαλαμίνας αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου και έχει τόσο σταθερή όσο και γρήγορη ανάπτυξη τις τελευταίες δεκαετίες. Ο Δήμος έχει πλέον την πρόσθετη ευθύνη της επίβλεψης νέων οικιστικών περιοχών, γεγονός που συνεπάγεται το καθήκον να αντιμετωπίσει τις νέες απαιτήσεις που προκύπτουν ως αποτέλεσμα της ανάπτυξης. Τελικά, ο Δήμος χρειάζεται και ποσοτική και ποιοτική ανάπτυξη για να συμβαδίσει με τον ουσιαστικό εκσυγχρονισμό (μηχανήματα, εξοπλισμός).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: Η περιγραφή της περιοχής και η ανάγκη ανάπλασης της περιοχής του Τύμβου των Σαλαμινομάχων

Η Σαλαμίνα, το μεγαλύτερο νησί του Αργοσαρωνικού, έχει επίσης την πιο βολική γειτνίαση με τις ακτές της Αττικής. Ο κόλπος της Ελευσίνας, που ξεκινά βόρεια της Σαλαμίνας, βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του Σαρωνικού και χωρίζεται από την ακτή της Αττικής με το στενό της Πάχης (βορειοδυτικά) και το στενό του Πειραιά (νοτιοανατολικά) (ανατολικά).

Το ελάχιστο πλάτος καναλιού στο Στενό της Πάχης είναι 500 μέτρα, αλλά στο Στενό του Περάματος είναι 1200 μέτρα. Το νησί έχει συνολική έκταση 93,5 τετραγωνικά χιλιόμετρα και 100 χιλιόμετρα ακτογραμμής. Η κορυφή του Μαυροβουνίου είναι το υψηλότερο σημείο της περιοχής (365 μέτρα). Από την παραπάνω έκθεση εντοπιότητας μπορεί να γίνει κατανοητό πως η Σαλαμίνα βρίσκεται ανάμεσα στους νομούς Αττικής και Πειραιά.

3.1 Η περιοχή της Κυνόσουρας και τα διάφορα προβλήματα που υπάρχουν

Στη βόρεια ακτή της Κυνόσουρας, μπροστά στη θάλασσα όπου έγινε η θρυλική ναυμαχία της Σαλαμίνας το 480 π.Χ., βρίσκεται ο Τύμβος των Σαλαμινομάχων. Η ναυμαχία μεταξύ Ελλήνων και Περσών περιελάμβανε συνολικά 370 πλοία, τα μισά από τα οποία ήταν από την Αθήνα (ο Ηρόδοτος αναφέρει 1207 πλοία, αλλά το πιθανότερο είναι ότι ήταν γύρω στα 600-700 πολεμικά πλοία).

Η επιλογή του Θεμιστοκλή να ακολουθήσει μια άμεση προσέγγιση ευνόησε τον ελληνικό στόλο λόγω της ανώτερης ταχύτητας, της ευελιξίας και του μικρού του μεγέθους. Η ναυμαχία έληξε με την καταστροφή του τεράστιου περσικού στόλου, τερματίζοντας την απειλή της περσικής κατάκτησης της Πελοποννήσου.

Ο Τύμβος των Σαλαμινομάχων είναι μια μνημειακή κατασκευή που αποτελείται από έναν κυκλικό τύμβο από πορόλιθους, με ύψος περίπου είκοσι μέτρα. Οι Σαλαμινομάχοι, ένα χάλκινο άγαλμα του καλλιτέχνη Αχιλλέα Βασιλείου, βρίσκεται ακριβώς εκεί.

Η ευρύτερη περιοχή της Κυνόσουρας περιλαμβάνει όχι μόνο το ίδιο το νησί αλλά και τα κοντινά νησιά Άγιος Γεώργιος, Ψυττάλεια και Αταλάντη, καθώς και η περιοχή του Περάματος χάρη στην ακτοπλοϊκή σύνδεση με το νησί.

Τα Αμπελάκια, τα Παλούκια, ο Καματερός και τα Σελήνια είναι μερικές από τις κοινότητες που αποτελούν τις κατοικημένες περιοχές στην ανατολική πλευρά της Σαλαμίνας. Εκτός από τη μικρή μεσαιωνική συνοικία των Αμπελακίων στο εσωτερικό, τα περισσότερα αστικά κέντρα αναδύονται κατά μήκος της ακτής στις πρώτες δεκαετίες του εικοστού αιώνα. Κατά τη διάρκεια του 20ου αιώνα, το συγκρότημα Παλούκια-Αμπελάκια-Καματερό στα βορειοανατολικά του νησιού εξελίχθηκε σε ένα συνεκτικό σύνολο, που συνδέθηκε με ένα γραμμικό σύστημα αξόνων με την πρωτεύουσα του νησιού στη δυτική ακτή.

Από το 1881, η παρουσία του Ναυτικού Σταθμού στη βόρεια ακτή του κόλπου Palukia

συνέβαλε σημαντικά στην οικονομική ζωτικότητα και ανάπτυξη της περιοχής. Περίπου την ίδια εποχή, η Σαλαμίνα απέκτησε δημοτικότητα ως δεύτερο σπίτι για όσους ζουν στον δυτικό Πειραιά, με μερικά παλάτια της μεγαλούπολης να χτίζονται εκεί στις αρχές του 20ού αιώνα. Τέτοιες οικιστικές χρήσεις κυριάρχησαν στο μοτίβο χρήσης γης στο Καματερό και τη Σελήνια, καταλαμβάνοντας την ακτή και ορισμένες περιοχές της ενδοχώρας. Πριν από την αυτοδιοικητική μεταρρύθμιση του 2011, τα Αμπελάκια, τα Σελένια και το Καματερό σχημάτισαν τον Δήμο Αμπελακίων, ο οποίος στη συνέχεια συγχωνεύθηκε με τον Δήμο Σαλαμίνας. Στην απογραφή του 2001 οι πληθυσμοί των Αμπελακίων και της Σελήνης ήταν περίπου 4.600 και 2.000 κάτοικοι. 2 Η απογραφή του 2011 αποκάλυψε συνολικό πληθυσμό 38.959 για τον Δήμο Σαλαμίνας (όλο το νησί), 7.457 για τα Αμπελάκια και 2.509 για τα Σελήνια. 3 Το κύριο λιμάνι του νησιού βρίσκεται στα Παλούκια, το λιμάνι της Σαλαμίνας. Καθημερινά μικρά επιβατηγά πλοία συνδέουν το λιμάνι του Πειραιά με το πλοίο της Παλούκιας και μεταξύ των δύο εκτελούν δρομολόγια ανοιχτού τύπου ferry boat. Περίπου 11 εκατομμύρια άνθρωποι και 4 εκατομμύρια αυτοκίνητα χρησιμοποιούν το πλοίο Παλούκιον-Περάματος κάθε χρόνο. Αν ισχύουν αυτοί οι αριθμοί, το πλοίο Παλούκιον-Περάματος θα είναι το πιο δημοφιλές δρομολόγιο σε όλη την Ευρώπη. Αν και μερικές φορές συγκρίνεται με μεγαλύτερα πορθμεία όπως αυτό που ταξιδεύει μεταξύ Ντόβερ της Αγγλίας και Καλαί της Γαλλίας⁴, είναι πραγματικά μια θαλάσσια διαμετακομιστική διαδρομή αστικού τύπου υψηλής χωρητικότητας που συνδέει μεγάλες πόλεις και δεν έχει καμία σύνδεση με τα τεράστια πορθμεία της Ευρώπης .

Το Πέραμα, που βρίσκεται στην απέναντι ακτή, είναι ο πιο απομακρυσμένος δήμος στη Μητρόπολη Πειραιά και φιλοξενεί πάνω από 25.000 ανθρώπους. Αυτή η περιοχή βρίσκεται στο δυτικότερο άκρο του εμπορικού λιμανιού του Πειραιά και φιλοξενεί μια σειρά από ναυπηγεία και δεξαμενές αποθήκευσης πετρελαίου. Η σύνδεση του Περάματος με το λιμάνι Παλούκια Σαλαμίνας είναι συνεχής, όπως προαναφέρθηκε.

Από τα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1940, η 235 στρεμμάτων νησίδα Άγιος Γεώργιος στον κόλπο της Παλούκιας χρησίμευε ως σανατόριο της περιοχής. Μετά από τότε, μέχρι τη δεκαετία του 1960, ήταν ψυχιατρικό ίδρυμα. Ένας επιχωματικός διάδρομος το συνδέει τώρα με την ακτή της Σαλαμίνας (χτίστηκε τη δεκαετία του 1980). Η κυβέρνηση της Ελλάδας έχει χαρακτηρίσει τη νησίδα ως «ναυτικό προπύργιο» ως μέρος του ιστορικού μνημείου της Ναυμαχίας της Σαλαμίνας (ΦΕΚ 302/Β/1982).

Η Ψυττάλεια, μια νησίδα έκτασης 375 στρεμμάτων, φιλοξενεί μονάδες επεξεργασίας λυμάτων που χρησιμοποιούν βιολογικές μεθόδους. Από την έναρξη λειτουργίας του το 1994, το Κέντρο Επεξεργασίας Λυμάτων Ψυττάλειας (ΚΕΛΨ) λειτουργεί συνεχώς. Η προεπεξεργασία, η πρωτογενής επεξεργασία, η δευτερογενής βιολογική επεξεργασία με αφαίρεση αζώτου, η επεξεργασία ιλύος και η συμπαραγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας αποτελούν μέρος της ολοκληρωμένης διαδικασίας επεξεργασίας λυμάτων του ΚΕΛΨ. 5

Νοτιοδυτικά του νησιού της Ψυττάλειας βρίσκεται το μικροσκοπικό, βραχώδες, ακατοίκητο νησάκι Αταλάντη. Ο Ναύσταθμος, που λειτουργεί από το 1881, βρίσκεται στα βορειοανατολικά του νησιού στη θέση «Αράπι», που ανήκει στον Δήμο Σαλαμίνας. Η μεγαλύτερη ναυτική εγκατάσταση στην Ελλάδα.

Ο Ναύσταθμος Σαλαμίνας (ΝΣ) είναι υπεύθυνος για την οργάνωση, διοίκηση, ασφάλεια, εκπαίδευση, συντήρηση και ετοιμότητα των Ναυτικών Υπηρεσιών, που περιλαμβάνει τα Βοηθητικά Πλοία και Σκάφη Διοικητικής Φροντίδας που υπάγονται σε αυτόν, με σκοπό, επιτακτική ανάγκη είναι η «υποστήριξη των Πολεμικών Πλοίων και των Ναυτικών Υπηρεσιών σε καιρό ειρήνης, σε επίπεδο ελλιμενισμού, προμήθειας, συντήρησης, επισκευών, κατασκευών και γενικότερα εγκαταστάσεων Διοικητικής Φροντίδας». 6 Πάνω από δέκα χιλιάδες άτομα (στρατιωτικοί και πολίτες) απασχολούνται στον Ναύσταθμο Σαλαμίνας.

3.2 Περιγραφή της περιοχής της Κυνόσουρας

Ανάμεσα στους κόλπους των Αμπελακίων και της Σελήνιας βρίσκεται μια μικροσκοπική χερσόνησος γνωστή ως ακρωτήριο Κυνόσουρα. Στρίβει ελαφρώς βορειοανατολικά καθώς πλησιάζει στη θάλασσα και εισέρχεται από ανατολικά. Εκτείνεται σε συνολικό μήκος 3.300 μέτρα. Το δυτικό του πλάτος κυμαίνεται από 700 μέτρα στον Τύμβο έως περίπου 300 μέτρα ανάμεσα σε δύο μικροσκοπικούς κόλπους στο βόρειο και νότιο τμήμα του νησιού. Μια αιχμηρή άκρη αναδύεται στα ανατολικά, σε απόσταση ενός χιλιομέτρου από το νησί της Ψυττάλειας. Ολόκληρη η χερσαία έκταση του ακρωτηρίου είναι 1.106 στρέμματα. Το έδαφος αποτελείται από χαμηλούς, βραχώδεις λόφους, μικρή χλωρίδα και έναν ενιαίο, συνεχή λαιμό που εκτείνεται μέχρι τον ορίζοντα. Κοντά στα ναυπηγεία και το λιμάνι των Αμπελακίων, η ακτογραμμή είναι αμμώδης και ήπια, ενώ αλλού βραχώδης και απόκρημνη. Εκεί συγκεντρώνονται

πολλά θαλασσοπούλια, όπως και στα κοντινά νησιά (libertypress, 2020).

Τις δεκαετίες μετά τη δεκαετία του 1960, τρεις διαφορετικές κοινότητες χρηστών έχουν εμφανιστεί στην Κυνόσουρα. Κατοικίες: τρεις κοινότητες τυχαία τοποθετημένων εξοχικών σπιτιών στο ισόγειο ιδρύθηκαν στη νότια πλαγιά του ακρωτηρίου που οδηγεί στον κόλπο της Σελήνιας. Υπάρχουν τώρα 77 στρέμματα αφιερωμένα σε αυτήν την κατοικημένη γειτονιά. Ναυπηγική: Την ίδια χρονική περίοδο, στη βόρεια ακτή της Κυνόσουρας, ιδρύθηκαν δύο ναυπηγικά εργοστάσια, συνολικής λειτουργικής έκτασης 147 στρεμμάτων. Κοντά στη μέση της βόρειας ακτής, υπήρχε ένα λατομείο που σήμερα δεν λειτουργεί. Ένα διάγραμμα ΟΛΠ δείχνει συνολική έκταση 62 στρεμμάτων. Οι ακριβείς διαστάσεις είναι 99 στρέμματα. Είναι μια περιοχή όπου η ανθρώπινη παρέμβαση, με τη μορφή εξόρυξης και μαζικών χωματουργικών εργασιών, έχει αλλοιώσει το φυσικό έδαφος (libertypress, 2020).

Ναυάγια μπορεί να δει κανείς κατά μήκος της βόρειας ακτής από τρεις διαφορετικές τοποθεσίες. Η εγκατάσταση βιολογικού καθαρισμού στα περίχωρα της Κυνόσουρας είναι προσβάσιμη μέσω ενός δρόμου που διέρχεται από τον αυχένα. Στην άκρη, ένα μικρό ναυτικό οχυρωματικό συγκρότημα, η εγκατάσταση βιολογικού καθαρισμού και ένας φάρος είναι όλα στημένα. Καταλαμβάνουν ένα μικρό μέρος της γης, ωστόσο η παρουσία τους γίνεται αισθητή (Libertypress, 2020).

Υπάρχει μεγάλη ιστορική σημασία που συνδέεται με την περιοχή της Κυνόσουρας. Εκεί βρίσκεται και η τοποθεσία της ναυμαχίας της Σαλαμίνας, που έγινε το 480 π.Χ., και ο τύμβος των Σαλαμινομάχων. Στο σημείο υπάρχουν ναυπηγεία με μερικώς βυθισμένα και σκουριασμένα πλοία, βιομηχανικά απόβλητα και σκουπίδια κάθε είδους που έχουν μετατρέψει αυτήν την περιοχή σε θαλάσσιο χώρο υγειονομικής ταφής. Στο σημείο αυτό προβλέπεται να μεταφερθεί τμήμα της ναυπηγοεπισκευαστικής ζώνης Περάματος, ενώνοντας τις υφιστάμενες χρήσεις της περιοχής για επεκτάσεις ναυπηγείων, αμμοβολή και εγκατάσταση πλωτών διαχωριστών για την επεξεργασία των απορριμμάτων πετρελαίου. Πολλοί άνθρωποι, τόσο ντόπιοι όσο και ξένοι, έχουν εκφράσει τις απόψεις τους για αυτήν την κατάσταση (tvsvx.gr, 2011).

Η Περιβαλλοντική Ομάδα Σαλαμίνας «ΠΕΡΙΒΟΣ» έχει συγκεντρώσει περισσότερες από 8.000 υπογραφές σε μια προσπάθεια να σώσει τον χώρο. Μέλη του Κοινοβουλίου υπέβαλαν σχετική ερώτηση στο Κοινοβούλιο. Η Εισαγγελία Πειραιά άνοιξε δικογραφία. Το Δημοτικό Συμβούλιο Σαλαμίνας έχει κάνει αίτημα και πολλοί ιστορικοί δήμοι έχουν εκφράσει την υποστήριξή τους. Επιπλέον, έχει ξεκινήσει η

κινητοποίηση των αρμόδιων υπουργείων, αλλά η έλλειψη συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών έχει επιβραδύνει τις εργασίες. Η εν λόγω περιοχή περιλαμβάνεται στο Εθνικό Μητρώο Ιστορικών Τόπων από το 1982 και χαρακτηρίστηκε ως Αρχαιολογική Ζώνη Α το 2001, καθιστώντας κάθε είδους δραστηριότητα εκεί παράνομη. Πρόσφατα το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (ΚΑΣ) έκανε αποδεκτή τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων της επιχείρησης «Θ. Μπεκρής και ΣΙΑ ΕΠΕ ΚΕΡΑΥΝΟΣ» για καθαρισμό, περίφραξη και ίδρυση καφενείου για εργαζόμενους ναυπηγείων (tvsvx.gr, 2011).

3.3 Όψεις Κυνοσούρας, Πολεοδομία Σαλαμίνας

Το ΦΕΚ 572/Δ/1985 ενέκρινε το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο για το Δήμο Σαλαμίνας και τις Κοινότητες Αμπελακίων, Σελενίων και Αιαντείων.

7 Τα τοπικά κέντρα των Αμπελακίων στο Καματερό και την Πούντα, καθώς και η τοποθέτηση των σημαντικότερων λειτουργιών της κοινότητας, είναι όλα σημαντικά στοιχεία στη συνολική αστική διάταξη της πόλης. Επιπρόσθετα, αναμένεται να καθοριστούν δύο αρχαιολογικοί χώροι, ο Τύμβος του Σαλαμίνωμα και το Καματερό. Η προστασία των γεωργικών εκτάσεων και των ακτών, η προστασία των αρχαιολογικών χώρων και η προστασία και ο χαρακτηρισμός τμημάτων του χωριού ως αρχιτεκτονικά σύνολα είναι όλα στο προσκήνιο για την περιβαλλοντική προστασία των Αμπελακίων.

Δημοσιεύτηκαν στο ΓΠΣ τροπολογία του 1997 (ΦΕΚ 1105/Δ/1997)⁸ και τροποποίηση του 2014 (ΦΕΚ 302/ΑΑΠ/2014).

9 Το 1935 (ΦΕΚ 411/Α/1935) καταρτίστηκε σχέδιο για την πόλη των Αμπελακίων. 10 Καθορίζει τα ελάχιστα μεγέθη παρτίδας για την επιχειρηματική περιοχή, την πόλη και την ύπαιθρο. Σύμφωνα με την έκδοση του 2012 του ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/2012, το έλος του παλιού λιμανιού στα Αμπελάκια χαρακτηρίζεται ως μικρός νησιώτικος υγρότοπος. 11 «...δραστηριότητες που αποσκοπούν ιδίως: (α) Στη διατήρηση και ανάπτυξη των υγροτόπων και των λειτουργιών τους και στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών τους πόρων», σύμφωνα με τις εγκεκριμένες απαιτήσεις.

(β) Όπου χρειάζεται, στην ανάπτυξη ελάχιστης υποδομής με σκοπό την παροχή πρόσβασης και τη διευκόλυνση της διατήρησης των υγροτοπικών οικοσυστημάτων.

γ) Στο πλαίσιο ακαδημαϊκών σπουδών στους κλάδους αυτούς.

δ) στην εκπαίδευση των φιλοξενούμενων.

Η απαγορευμένη συμπεριφορά περιλαμβάνει, αλλά δεν περιορίζεται σε, τα ακόλουθα:

Α) Απαγορεύεται η κατασκευή οποιουδήποτε μόνιμου ή προσωρινού κτιρίου που δεν συνδέεται άμεσα με τη διατήρηση και τη διατήρησή του, την επιστημονική παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησής του ή τις τουριστικές περιβαλλοντικές πληροφορίες.

β) Η εισαγωγή συστήματος οδικών αρτηριών. Η απομάκρυνση φυτών και δέντρων από τον εγγενή βιότοπό τους είναι η επιλογή

(γ). Οι παρεμβάσεις αποκατάστασης ή/και διαχείρισης υγροτόπων επιτρέπονται υπό ορισμένες συνθήκες, υπό την προϋπόθεση ότι διενεργούνται σύμφωνα με νομικά εγκεκριμένα σχέδια διαχείρισης.

δ) Έργα βελτίωσης αποχέτευσης.

ε) Απαγορεύεται η απόρριψη στερεών και υγρών απορριμμάτων.

στ) απαγορεύεται η εξόρυξη πρώτων υλών και αδρανών υλικών.

Επιπρόσθετα απαγορεύθηκε η αύξηση της γεωργικής παραγωγής. Η βόσκηση απαγορεύεται εκτός εάν αποδειχθεί σε μελέτη ότι συμβάλλει στην οικολογική διαχείριση και διατήρηση του υγροτόπου. Στην κατηγορία έχουμε αλιεία και ιχθυοτροφεία. Εξαγωγές άμμου, εκτός εάν μια συγκεκριμένη έρευνα αποδείξει ότι σχετίζονται με τη διαχείριση του υγροτόπου. Υπάρχει η συλλογή των αμφιβίων. Απαγορεύονται οι παρεμβάσεις που αλλοιώνουν το υδρολογικό καθεστώς, όπως η γεώτρηση και η άντληση νερού, εκτός εάν πρωταρχικός στόχος τους είναι η προστασία του υγροτόπου. Αλλαγές στο περιβάλλον ως αποτέλεσμα ανθρώπινης παρέμβασης. Δεν περιλαμβάνονται πρωτοβουλίες εθνικής ασφάλειας.

Εντός της ζώνης Β προστασίας του Αρχαιολογικού Χώρου Αμπελακίων στην Κυνόσουρα, δασική έκταση 125.960 στρεμμάτων κρίθηκε αναδασωτέα το 2005.

Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποκατάσταση της δασικής βλάστησης που καταστράφηκε από πυρκαγιές, λατομεία και απόθεση κλαδιών και μπαζών, κηρύξαμε ως αναδασωτέα μια δασική έκταση συνολικής έκτασης 125.960 τετραγωνικών μέτρων.

Η περιοχή αυτή εντάσσεται στη Ζώνη Προστασίας Β για τον Αρχαιολογικό Χώρο Αμπελακίων και βρίσκεται στο τμήμα «Κυνόσουρα» του Δήμου Αμπελακίων στη νήσο Σαλαμίνα του Νομού Πειραιά. Ωστόσο, το 2009 αφαιρέθηκε το οικόπεδο από τη ζώνη β όταν επανασχεδιάστηκαν τα όρια του Αρχαιολογικού Χώρου Αμπελακίων (ΦΕΚ 477/ΑΑΠ/2009). Ωστόσο, η περιοχή εντάσσεται στην πρώτη ζώνη προστασίας του Κυνοσούρα, όπως ορίστηκε με το ΦΕΚ 1459/Β/2001.

3.4 Στατιστικά στοιχεία για την περιφέρεια Κυνόσουρας Σαλαμίνας

Ο άξονας Παλούκιον-Κουλούρι (Σαλαμίνα) είναι η κύρια οδός εισαγωγής και εξαγωγής εμπορευμάτων από και προς το νησί, με το μεγαλύτερο μέρος της κίνησης να κατευθύνεται προς τον Ναυστάμο και την πρωτεύουσα. Στη συνέχεια αποστέλλεται περαιτέρω στις κατοικημένες περιοχές της δυτικής ακτής. Υπάρχει λίγο που κατευθύνεται προς τα Αμπελάκια, την Καματερού, και ένα ακόμα πιο μικρό που φτάνει στη Σελήνια. Μέσω των Αμπελακίων κατά μήκος του παραλιακού δρόμου, και μετά πάνω από τον αυχένα της Κυνόσουρας, η κίνηση αυτή μπαίνει στα Σελήνια. Δεν υπάρχει πολλή κίνηση στα πόδια εδώ, εκτός από το καλοκαίρι και τα Σαββατοκύριακα που έρχονται και φεύγουν τουρίστες.

3.5 Αρχαιολογικοί Χώροι στην περιοχή της Κυνόσουρας

Η αρχαία μάχη της Σαλαμίνας, που έλαβε χώρα το 480 π.Χ., δεν θα είναι ποτέ ξανά η ίδια. Υπάρχει κάποια διαφωνία μεταξύ των αρχαίων κειμένων σχετικά με τους αριθμούς του στόλου και τις στρατηγικές του εχθρού. Οι εκτιμήσεις των σύγχρονων ιστορικών για τη σειρά των γεγονότων ακολούθησαν το πρότυπο που καθιερώθηκε στα αρχαία γραπτά.

Η ναυτική εμπλοκή αναμφίβολα έγινε στο στενό μεταξύ Σαλαμίνας και Περάματος, σε μια περιοχή νερού που οριοθετείται από τη νησίδα Άγιος Γεώργιος στα βορειοδυτικά, από τον όρμο Αμπελακίων και την Κυνόσουρα στα δυτικά, την ακτή του Περάματος στα βόρεια, τη νησίδα Αταλάντη έως νότια, και η νησίδα Ψυττάλεια στα ανατολικά. Το Πέραμα, όπου βρισκόταν ο περσικός στρατός με τους συμμάχους του, το λιμάνι και η πόλη των Αμπελακίων με τον στρατό των συμμαχικών ελληνικών πόλεων και η Ψυττάλεια, όπου εγκαταστάθηκαν οι Πέρσες που σφαγιάστηκαν από τους Αθηναίους, ήταν οι τοποθεσίες όπου στάθμευαν οι εχθροί ή μεταφέρθηκε. Μετά την απώλειά τους,

ο περσικός στόλος διέφυγε στην ακτή του Φαλήρου, ενώ πιθανότατα αιγυπτιακά πλοία απέκλεισαν τη δυτική έξοδο των στενών στην περιοχή των Μεγάρων και της Φανερωμένης το βράδυ πριν από τη ναυμαχία.

Το Υπουργείο Εσωτερικών χαρακτήρισε το ναυτικό χώρο μάχης ως ιστορικό και αρχαιολογικό μνημείο το 1982 (ΦΕΚ 305/Β/1982).¹³ Περιγράφεται συγκεκριμένα ως: «...χαρακτηρίζουμε τον όρμο των Αμπελακίων, συμπεριλαμβανομένης ολόκληρης της χερσονήσου της Κυνόσουρας και της χερσονήσου των Αμπελακίων, όπου η αρχαία πόλη της Σαλαμίνας (ΦΕΚ 84/Β/5.2.69), ο όρμος των Σελενίων και τα νησιά του Αγίου Γεωργίου. και η Ψιτάλεια, ως αρχαιολογικός χώρος και ιστορικός χώρος, καθώς εδώ έγινε η περίφημη ναυμαχία, που είναι το σημαντικότερο γεγονός της αρχαίας ελληνικής ιστορίας.

Η χερσόνησος της Κυνόσουρας ονομάστηκε «Τρόπαια άκρα» αφού εκεί υψώθηκε το ελληνικό τρόπαιο νίκης μετά τον ναυτικό πόλεμο. Η Ψιτάλεια, ένα νησί που παλαιότερα λατρευόταν ως ιερό του θεού Πάνα και τώρα συνδέεται με την περιβόητη άφιξη του Αριστείδη και τη δολοφονία των Περσών που είχε διαλέξει. Σκοπός του χαρακτηρισμού του αρχαιολογικού-ιστορικού χώρου είναι η προστασία της τοποθεσίας της ιστορικής ναυμαχίας από δραστικές επεμβάσεις που απειλούν να εξαφανίσουν κάθε ίχνος του γεγονότος...»

Για την περαιτέρω προστασία του Τύμβου της Σαλαμινομάχης και των αρχαίων λιμανιών της Σαλαμίνας, η διακήρυξη τροποποιήθηκε το 2001 (ΦΕΚ 1324/Β/2001)¹⁴. Ως αρχαιολογικό μνημείο έχει χαρακτηριστεί λοιπόν η θαλάσσια περιοχή ανάμεσα στους όρμους Αμπελάκια και Σελήνια στη Σαλαμίνα, που περιλαμβάνει τα νησιά Άγιος Γεώργιος, Ψιτάλεια και Ταλάντης.

3.6 Ο Τύμβος των Σαλαμινομάχων

Το μικρό βραχώδες ακρωτήριο της Μαγούλας βρίσκεται στη βόρεια πλευρά της χερσονήσου της Κυνόσουρας. Αυτή η τοποθεσία χαρακτηρίστηκε ως ο τάφος των Σαλαμινομάχων όταν τοποθετήθηκε εδώ το πρώτο Τρόπαιο για την ανάμνηση της ναυτικής νίκης των Ελλήνων επί των Περσών στη μάχη της Σαλαμίνας.¹⁵

Το 1964 (ΦΕΚ 37/Β/1965)¹⁶ κηρύχθηκε αρχαιολογικός χώρος η περιοχή γύρω από τον τύμβο Σαλαμίνωμα και το 1966 (ΦΕΚ 429/Β/1966) καθιερώθηκαν τα σύνορά της.¹⁷

«Είναι ένας αρχαιολογικός χώρος στο τμήμα «Μαγούλα» της Σαλαμίνας, όπου

βρίσκεται ο Τύμβος των Σαλαμινομάχων. Συγκεκριμένα, οριοθετείται βόρεια, ανατολικά και δυτικά από νερό και νότια από μια κόκκινη γραμμή που εκτείνεται από άκρη σε άκρη της χερσονήσου και περικλείει ολόκληρο το λόφο της βραχώδους περιοχής...» Μετά από επεμβάσεις και κατά καιρούς καταστροφές στο τοποθεσία από τη γύρω ναυπηγική βιομηχανία, η Αρχαιολογική Υπηρεσία ξεκίνησε μια σειρά σύντομων σωστικών ανασκαφών στην περιοχή το 1965 (δημοσιεύσεις 1966, 1976, 1980, 1981). Ακολουθεί ανάλυση των δεδομένων που αποκαλύφθηκαν κατά τις ανασκαφές: 18

Ο λόφος της Μαγούλας δημιουργήθηκε με τη συσσώρευση επίχωσης γύρω από μια κεντρική επιφάνεια από γρανίτη. Ένας κυκλικός πέτρινος σωρός διαμέτρου 20 μέτρων, κατασκευασμένος από αργά κινούμενα τσέρκια και άφθονο λατίπιο και συγκρατείται μαζί με άμμο, χρησιμεύει ως το επιστέγασμα της κατασκευής. Ένα τεχνητό ανάχωμα, τώρα 1 μ. ύψος, καλύπτει τον λίθινο σωρό και την κορυφή του λόφου. Σύγχρονες μετρήσεις έθεσαν το ύψος του Τύμβου στα 7 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας, με επιπλέον 13 μέτρα για τον ίδιο τον τύμβο. Ο κυκλικός δακτύλιος του Τύμβου Η πέτρα δεν έχει το ίδιο κέντρο με την εξωτερική της περιφέρεια, αλλά είναι τοποθετημένη πιο έκκεντρα, στα βορειοανατολικά της. Κατασκευάστηκε με αυτόν τον τρόπο ώστε το πρώτο Τρόπαιο της Νίκης, μια φοινικική τριήρη, να μπορεί να δει κανείς από την απέναντι ακτή της Αττικής.

Εξηντατρία ταφικά μνημεία που χρονολογούνται στον 5ο και 4ο αιώνα π.Χ. ανακαλύφθηκαν στην ανατολική πλαγιά του λόφου, μαζί με τα θεμέλια ενός ορθογώνιου βωμού. Στη βόρεια πλευρά του τάφου ανακαλύφθηκαν τρεις παράλληλες ορθογώνιες κόγχες κατασκευασμένες από ογκώδη, χονδροειδή λαξευμένο ασβεστόλιθο. Τα κτίρια αποδίδονταν σε ταφικούς περιβόλους και ως πιθανή πηγή αναγνωρίστηκε το Πολυάνδρειο των Αθηναίων κοντά στο Τρόπαιο της Νίκης. Στη βορειοανατολική, νότια και νοτιοδυτική πλευρά του λόφου, υπήρχαν τουλάχιστον τρεις τεράστιοι λάκκοι σκαμμένοι στο βράχο. Ένα στιβαρό ημικυκλικό περίβλημα προστατεύει την τάφο στη νότια πλευρά. Κοντά στους πρόποδες του λόφου, βόρεια και ανατολικά, ανακαλύφθηκαν γερά θεμέλια και πρώιμα κτιριακά κατάλοιπα, προερχόμενα ίσως από το παλιό λατομείο στη βόρεια πλευρά του λόφου, το οποίο προμηθεύει και το υλικό για την ανάπτυξη του Τάφου.

Δεδομένου ότι η εν λόγω γη κατέχεται από το διπλανό ναυπηγείο, το ενδεχόμενο απαλλοτρίωσης από την ελληνική κυβέρνηση παραμένει. Η αρμόδια Εφορεία του Υπουργείου Εσωτερικών είναι υπεύθυνη για τη διαμόρφωση του αιτήματος

απαλλοτριώσης από το 1986 και το ΚΑΣ γνωμοδοτεί για την πρόταση κάθε χρόνο από το 1992. Ακόμη περισσότερο, ο Τύμβος έμεινε εκτός συμφωνίας παραχώρησης με τον ΟΛΠ. ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ. για την ομαλή εκτέλεση του έργου ανάδειξης του Αρχαιολογικού Χώρου το 2002. Επιπλέον, το σχήμα και η ανάδειξη του Τάφου αποτέλεσαν αντικείμενο προτεινόμενων αλλά απραγματοποίητων αλλαγών (Έλσα Μιχαηλίδου 1987;19; Δημοσθένης Ζήρο κ.ά. 200420). Ωστόσο, η απαλλοτριώση δεν έχει οριστικοποιηθεί λόγω των σημαντικών οικονομικών επενδύσεων που απαιτούνται. 21 Αξίζει να σημειωθεί ότι ο φάκελος στον Τύμβο στην αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων Δυτ. Αττικής, Πειραιώς και Νήσων του ΥΠΠΟΑ είναι εξαιρετικά περιεκτικό και περιέχει το πλήρες ιστορικό των ανασκαφών και των επεμβάσεων στην περιοχή. Ο φάκελος που περιέχει τα γυμνά εξαρτήματά του μπορεί να βρεθεί στο παράρτημα. Το σύγχρονο μνημείο γνωστό ως «ο τύμβος των Σαλαμινομάχων» ανεγέρθηκε το 2006 στον παλιό τύμβο, περίπου στο κέντρο του ακρωτηρίου της Κυνόσουρας. Δημιουργήθηκε από τον καλλιτέχνη Αχιλλέα Βασιλείου. Η Αρχαιολογική Υπηρεσία και η Νομαρχία Πειραιά ενεπλάκησαν σε δικαστικές διαμάχες για το πού πρέπει να τοποθετηθεί ένα γλυπτό.

Ο ιστορικός χώρος των Αμπελακίων, ιστορικός και αρχαιολογικός χώρος «Το 1969 (ΦΕΚ 84/Β/1969)22 η «Πούντα» χαρακτηρίστηκε ως διατηρητέος ιστορικός χώρος γιατί είναι «...η θέση της κλασικής πόλης της Σαλαμίνας, που περιέχει ένα αριθμός κατεστραμμένων κατοικιών και οχυρώσεων." Η ακτογραμμή της Κοινότητας Καματερού στα βόρεια, το λιμάνι των Αμπελακίων στα νότια και στα ανατολικά, ιστορικές γερμανικές εγκαταστάσεις..."

Οι αρχαιολόγοι το 1992 (ΦΕΚ 104/Β/1992) εντόπισαν την περιοχή των Αμπελακίων (Α' και Β' ζώνη) όπου βρίσκεται η κλασική και ελληνιστική πόλη της Σαλαμίνας.

23 Η Α' ζώνη είναι υπαίθρια γη όπου δεν επιτρέπεται καμία δόμηση ή καλλιέργεια. Αφού λάβουν άδεια από την αρμόδια Εφορεία Αρχαιοτήτων, οι κάτοικοι της ζώνης μπορούν να φυτέψουν δέντρα και να κάνουν επισκευές σε υφιστάμενες κατασκευές. Το 1995 (ΦΕΚ 456/Β/1995)24 επεκτάθηκε η Α' ζώνη προς τα δυτικά (ΦΕΚ 889/Β/2006)25 και το 2009 (ΦΕΚ 477/ΑΑΠ/2009)26 η Α' και οι ζώνες Β αναθεωρήθηκαν.

3.7 Κυνόσουρα: Η αρχαία πόλη που ανασκάφηκε.

Το 2001 (ΦΕΚ 1459//2001) καθορίστηκαν τα όρια του αρχαιολογικού χώρου

Κυνόσουρας (ζώνες Α και Β).

27 Κατασκευή, μετατροπές γης, λειτουργία ναυπηγοεπισκευαστικών εγκαταστάσεων, δημιουργία λιμενικών εγκαταστάσεων και οποιαδήποτε κατασκευή πραγματοποιούνται στη ζώνη Α. Ο Αρχαιολογικός Νόμος επιβάλλει ορισμένους περιορισμούς και απαγορεύσεις στη δόμηση στη ζώνη Β.

3.8 Η ευρύτερη περιοχή της Σαλαμίνας

Η Σαλαμίνα φιλοξενεί ένα εκτεταμένο δίκτυο αρχαιολογικών χώρων που εκτείνονται σε ολόκληρη την Αττική και την ανθρώπινη ιστορία. Από τη μυκηναϊκή περίοδο (συμπεριλαμβανομένων των οικισμών Κανάκια, Κάστρο και Άσπρη Ράχη στο οροπέδιο Γκινάνη) μέχρι την κλασική, ελληνιστική και ρωμαϊκή αρχαιότητα («Σπηλιά του Ευριπίδη» στην Περιστέρια, Κολώνες, Μαυροβούνι και Μύλο Κουλούρη)²⁸ (οικισμός και λιμάνι στο Vines). Η Σαλαμίνα χρησίμευσε ως δορυφορικός οικισμός της Αττικής και ασφαλές καταφύγιο για τους Αθηναίους σε περιόδους έντονης επιδρομικής δραστηριότητας σε όλο τον Μεσαίωνα. Κατά τη διάρκεια της Επανάστασης και της ενετικής εκστρατείας του Μοροζίνι στην Αττική τον 17ο αιώνα, αυτό συνέβη. Αυτές οι εποχές αντιπροσωπεύονται στην πολεοδομική δομή - αν και με ελάχιστα αρχιτεκτονικά στοιχεία σε αρχαία κτίρια - των δύο ιστορικών κέντρων των πόλεων, των Αμπελακίων και του Κουλούρι, και σε λίγα θρησκευτικά μνημεία που έχουν διατηρηθεί (κυρίως αγροτικοί ναοί και η Μονή Φανερωμένης). Η Σαλαμίνα είδε μια φυσική μεταμόρφωση καθώς οι πόλεις ξεπήδησαν και οι γεωργικές εκτάσεις και οι δασικές εκτάσεις κόπηκαν κατά τη διάρκεια του 19ου και των αρχών του 20ου αιώνα. Σημαντικά υλικά τεκμήρια της ιστορίας των δύο τελευταίων αιώνων περιλαμβάνουν ο φάρος του Κόγχη, η εκκλησία του Αγίου Νικολάου ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας (1950, αρχιτέκτονας Σόλων Κυδωνιάτη), μερικά νεοκλασικά κτίρια, τα μεσοπολεμικά αρχοντικά του Παναγιωτόπουλου στα Αμπελάκια και η Μπαρμπαρέσσου. στα Σελήνια, και μερικές από τις ιστορικές εγκαταστάσεις του Ναυστάτμου.

Στην πραγματικότητα, το νησί φιλοξενεί ένα παλίμψηστο, τις ασύνδετες φωτογραφίες της μακροχρόνιας, συνεχούς κατοχής του νησιού. Το μόνο πράγμα που μπορεί θεωρητικά και πρακτικά να ενώσει επισκέψεις τοποθεσίες, μνημεία και ευρέως διασκορπισμένα κειμήλια είναι το προστατευμένο αγροτικό, δασικό και παρθένο περιβάλλον ακτών. Η Κυνόσουρα βρίσκεται στο γεωγραφικό κέντρο του νησιού, καθιστώντας την, μαζί με το κοντινό αρχαίο λιμάνι και το χωριό Αμπελάκια, τον

σημαντικότερο αρχαιολογικό πόλο του νησιού. Τέλος, πολλά ναυπηγεία έχουν οικοδομηθεί πρόσφατα.

3.9 Ναυπήγηση πλοίων στην Κυνόσουρα

Το 1971 η ναυπηγική επιχείρηση «Αρκαδία» Αφών Διαμαντή αγόρασε γη δίπλα στον επίσημα αναγνωρισμένο αρχαιολογικό χώρο του Τύμβου Σαλαμίνωμα. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό του ΟΛΠ, το ακίνητο περιλαμβάνει και την περιοχή στα νότια και ανατολικά του Τύμβου και τους τάφους. Το ναυπηγείο καλύπτει συνολικά 34 στρέμματα, εκ των οποίων τα 22 είναι θαλάσσια αναχώματα. Υπάρχουν περίπου 27 στρέμματα υπανάπτυκτη γης γύρω και συμπεριλαμβανομένου του τύμβου στην ιδιοκτησία της εταιρείας.

Το Υπουργείο Εσωτερικών χορήγησε στην εταιρεία άδεια το 1971 για την ίδρυση προσωρινού μηχανουργείου οικοδομής και στη συνέχεια το 1977 για την ίδρυση ναυπηγείου, με την προϋπόθεση ότι ο χώρος του Τύμβου θα παρέμενε ανέπαφος και ανέγγιχτος ανά πάσα στιγμή. Η ναυπηγική εταιρεία χρησιμοποίησε τη μεγαλύτερη τοποθεσία ως χωματερή και έκανε σχέδια για τη δημιουργία καταστημάτων εκεί (ένα σταθμό διέλευσης άνθρακα και ένα εργοστάσιο ψυκτικής αποθήκευσης) παρά την απαγόρευση να το κάνει. Η εταιρεία εξακολουθεί να είναι ισχυρή μέχρι σήμερα.

Οι δύο ναυπηγικές εταιρείες κατέθεσαν προσφυγή στο Συμβούλιο της Επικρατείας κατά της σχετικής Υπουργικής Απόφασης (ΠΟ/1/02/54404/3270) μετά τη σύσταση Ζωνών Προστασίας στην Κυνόσουρα (ΦΕΚ 1459/Β/2001), αλλά το ΣΤΕ, με τις αποφάσεις του 5ου τμήματος με αρ. 1922/2008 και 1923/2008, απέρριψε τις προσφυγές. Χωρίς την έγκριση του Υπουργείου Περιβάλλοντος, εγκρίθηκαν οι Περιβαλλοντικοί Όροι Λειτουργίας του για περίοδο πέντε ετών με απόφαση των υπουργείων ΠΕΧΩΔΕ, Ανάπτυξης και Εμπορικής Ναυτιλίας το 2005 και μεταγενέστερα αιτήματα για έγκριση/ανανέωση του Περιβαλλοντικού. Οι όροι προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος απορρίφθηκαν. 29

Επιπλέον, το ναυπηγικό συγκρότημα Bekri-ETMLE δραστηριοποιείται στη βόρεια ακτή της χερσονήσου, δυτικά του Τύμβου και του ναυπηγείου Διαμαντής και σε κοντινή απόσταση από τον δρόμο Αμπελακίων-Σεληνίων. Το ναυπηγείο καλύπτει συνολικά 29 στρέμματα, εκ των οποίων τα 9 είναι θαλάσσια αναχώματα.

Ο χάρτης του ΟΛΠ οριοθετεί ξεκάθαρα μια μεγάλη έκταση 147 στρεμμάτων με δύο τμήματα, που χαρακτηρίζονται ως ακίνητα Διαμάντη (58 στρέμματα) και Μαυρομάτι

(40 στρέμματα), κατά μήκος της εντελώς ανεκμετάλλευτης νότιας ακτής της Κυνόσουρας, από το όριο της τελευταίας οικιστικής μονάδας μέχρι την προβολή του ακραίου ορίου του λατομείου, και από τον δρόμο που διατρέχει τον αυχένα προς τη θάλασσα (89 στρέμματα). Δεν είναι σαφές εάν η τοποθεσία αποκτήθηκε με σκοπό τον σχεδιασμό οικιστικής ανάπτυξης ή κατασκευής πλοίων.

Η βόρεια ακτή της Κυνόσουρας είναι γεμάτη από 12 ναυάγια, εννέα από τα οποία βρίσκονται κοντά στα ναυπηγεία Διαμαντή και Μπεκρή-ΕΤΜΛΕ και τρία κοντά στο λατομείο.

3.10 Ναυπηγική βιομηχανία Πούντα Αμπελακίων

Ναυπηγεία «Παναγιωτάκη Ναυπηγεία ΕΠΕ», «Ομίλος Θεοδωρόπουλου», «Ναυπηγοεπισπιαστική Σαλαμίνας Α.Ε. (Κόρος Νικόλαος)» και «Νέα Ελληνικά Ναυπηγεία Α.Ε.». βρίσκονται ακριβώς απέναντι από τον Τύμβο στα βόρεια στη θέση Κάτω Πούντα Αμπελακίων, εντός της Β' Ζώνης Προστασίας του αρχαιολογικού χώρου Αμπελακίων. Αφού έλαβε την αρχική άδεια εγκατάστασης στις 22 Ιουλίου 2003 (SAL 528), η τελική ναυπηγική εταιρεία άρχισε να λειτουργεί μόλις το 2004 ως συνεργείο για την επισκευή κινητήρων και εξοπλισμού πλοίων. Χωρίς διαβούλευση με το Υπουργείο Πολιτισμού, δόθηκε άδεια στην επιχείρηση να πραγματοποιήσει εργασίες υγειονομικής ταφής συνολικά 12.081,53 m² το 2006. Στη συνέχεια επέκτεινε υπάρχουσα λιμενική εγκατάσταση εντός της Ζώνης 1 Απόλυτης Προστασίας χρησιμοποιώντας οπλισμένο σκυρόδεμα. Έγγραφο από τη συνεδρίαση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου στις 3 Δεκεμβρίου 2013.

Το 2008 προτάθηκε ένα έργο ανάπτυξης λιμανιού για τη νοτιοδυτική γωνία του ναυπηγείου. Ως προφύλαξη κατά της «άμεσης και έμμεσης βλάβης σε υπάρχοντα τεχνουργήματα», η Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων εξέφρασε την αποδοκιμασία της για το έργο σε αρνητική γνώμη που δόθηκε στο Υπουργείο Προστασίας Περιβάλλοντος στο πλαίσιο Προκαταρκτικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ). «Τα έργα είναι μεγάλης κλίμακας και θα μεταμορφώσουν το ιστορικό τοπίο, τόσο του επιφανειακού όσο και του υποθαλάσσιου αρχαιολογικού χώρου», λέει. Ως εκ τούτου, η Εφορεία Εναλίων Αρχαιοτήτων εισηγήθηκε, «να μη δοθεί άδεια για οποιαδήποτε ανάπτυξη του ναυπηγείου και εισηγείται την απομάκρυνσή του από την καθορισμένη περιοχή και τη μεταφορά του σε άλλο χώρο». (Αρ. Πρωτοκόλλου 4/4/5316/29.9.10 από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Εναλίων)

Ως αποτέλεσμα, «για λόγους διατήρησης των υφιστάμενων αρχαιοτήτων από άμεση και έμμεση βλάβη», το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο συνέστησε ομόφωνα την

απόρριψη του ΜΑΠ για το έργο επέκτασης του ναυπηγείου. (Τα Πρακτικά Συνεδρίασης 48/1.12.2010) Σύμφωνα με την πρόταση, το ΕΛΚ άσκησε βέτο από τον Υπουργό Πολιτισμού και Τουρισμού (ΥΠΠΟ/Τ.ΓΔΑΠΚ/Α1/26/91311/4469π.ε./6.4.11). Σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν. 3028/02: «απαγορεύεται η εκτέλεση οποιασδήποτε μορφής λιμενικού έργου χωρίς προηγούμενη άδεια, η οποία χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού μετά από γνώμη του Συμβουλίου και η οποία προηγείται όλων των Το Υπουργείο Οικονομικών, με απόφαση του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος, έκρινε ότι «δεν είναι δυνατή η υλοποίηση της αιτούμενης επέκτασης της εταιρείας «ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ Α.Ε.», για την οποία υποβλήθηκε η ΜΠΕ.

Η εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την επέκταση του ναυπηγείου περιελάμβανε τα εξής: Επέκταση του ναυπηγείου στη νοτιοανατολική πλευρά σε ένα νέο οικόπεδο, συμπεριλαμβανομένης της κατασκευής τοίχων της προκυμαίας και του επιχώματος της περιοχής μεταξύ των τειχών της προκυμαίας και της ξηράς (θα πρέπει να γίνει θαλάσσια περιοχή επιχωματώθηκε 11.259,20 m² και χρήση τμήματος της χερσαίας λιμενικής ζώνης 680,11 m²) iii) χάραξη νέας τροχιάς 125 μέτρων και κατασκευή δύο νέων σιδηροτροχιών. Οι νέες αποβάθρες μπορούν να φιλοξενήσουν ναυπηγεία για σκάφη μήκους έως 110 m.

Η επιχείρηση ζήτησε δικαστικό έλεγχο της απόφασης του Υπουργού Πολιτισμού. Μετά την παροχή εξηγήσεων από την εταιρεία, το ΚΑΣ εξέδωσε μια υπό όρους καλή γνώμη (2013), η οποία στη συνέχεια εξουσιοδοτήθηκε από τον Υπουργό Πολιτισμού. 31 Έτσι, η επιχείρηση υπέβαλε μια ολοκαίνουργια ΕΠΕ για την αναμενόμενη ανάπτυξη. Οι υποθαλάσσιες έρευνες στην περιοχή του έργου δεν εντόπισαν αρχαιολογικά ευρήματα και η υπό εξέταση ΜΠΕ σημειώνει ότι οι αρμόδιες Εφορείες Εναλίων Αρχαιοτήτων, Αρχαιοτήτων Δυτικής Αττικής και η Διεύθυνση Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Αρχαιοτήτων³² έχουν δηλώσει ότι «το διαβιβαζόμενο Η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου επέκτασης του λιμανιού του γηπέδου της εταιρείας «Νέα Ελληνικά Ναυπηγεία Α.Ε.», δεν διαφέρει ως προς το περιεχόμενο από την ΜΠΕ του Σταδίου Πρέλη». Στη συνέχεια, η ΜΠΕ επικυρώθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών.

33 Συγκεκριμένα αναφέρεται ότι «τα νέα έργα αφορούν: α) επέκταση του ναυπηγείου με ανάχωμα στη θαλάσσια περιοχή: E=9.646,75 m² και β) πλήρωση τμήματος του σημερινού του γηπέδου, επιφάνεια: E=1.612,45 τ.μ. να παράγει μια ενιαία επιφάνεια

με αυτή που θα προέκυπτε από το γέμισμα της θάλασσας». γ) την κατασκευή τοίχων αντιστήριξης κατά μήκος του βόρειου και δυτικού ορίου του, όπως περιγράφεται στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) (κείμενο και σχέδιο αρ. 1) που επισυνάπτεται στην παρούσα απόφαση, με την επιφύλαξη των απαιτήσεων και των ορίων που περιγράφονται σε αυτήν. Συνολική επιφάνεια επιχώματος: E=11.259,20 m².

A) Ναυπηγική

Ο μεταλλικός σκελετός του πλοίου είναι χτισμένος στον χερσαίο χώρο του ναυπηγείου από πλάκες, προκατασκευασμένα κομμάτια και άλλους εσωτερικούς τοίχους. Σωλήνες και άλλα συγκολλησίμα μεταλλικά εξαρτήματα είναι επόμενο να στηθούν. Τα επόμενα βήματα περιλαμβάνουν τη βαφή, την ανέγερση, τη συναρμολόγηση και τον εξοπλισμό με ηλεκτρικά, ηλεκτρονικά, μηχανικά, ξυλουργικά και άλλα στοιχεία τους.

- Συντήρηση και επισκευή πλοίων και σκαφών
- Η μηχανική συντήρηση και οι επισκευές είναι μεταξύ αυτών.
- Χερσαία αφαίρεση και πιθανές πλύσεις
- Βάψιμο μεταλλικών επιφανειών.
- Κυλιόμενα έργα σωλήνων,
- αμμοβολή εσωτερικών χώρων,
- υδροβολή εξωτερικά
- ζωγραφική,
- Σωληνουργείο,
- ελαφρύ ελασματοουργείο και μηχανουργείο.

Τα μέταλλα επεξεργάζονται και διαμορφώνονται (μέσω τόννευσης, πλάνισης, φρεζαρίσματος κ.λπ.) για χρήση στην παραγωγή ή συντήρηση ενός ευρέος φάσματος εξαρτημάτων μηχανής, συνδέσεων και μεταλλικών δομικών στοιχείων. Συναρμολόγηση μεταλλικού εξοπλισμού εσωτερικού πλοίου, κατασκευή εξαρτημάτων δικτύου σωληνώσεων και άλλα (χαρακτική, κοπή σωλήνων είτε με μηχανικά μέσα είτε με χρήση φλόγας, συγκόλληση κ.λπ.).

B) Εκπαίδευση στη Χρήση Ηλεκτρικού Εξοπλισμού

Η μέτρηση, η προσαρμογή και η επισκευή ηλεκτρικών μηχανημάτων και gadget, συμπεριλαμβανομένων των κινητήρων, των μετρητών και των πινάκων ελέγχου είναι όλα μέρος της εργασίας. Ως επικουρικό,

Τα κτίρια στην ενότητα «Ανοιχτές χώροι - Αστικό πράσινο» του πεδίου περιορίζονται

στις χρήσεις που αναφέρονται στην οικοδομική άδεια αρ. 435/08 διότι, σύμφωνα με το έγγραφο που αναφέρεται στην παρούσα εισαγωγική παράγραφο με αα(41), οι χρήσεις αυτές προϋπήρχαν της 1.1.1983 και επομένως αποτελούν «νόμιμα υφιστάμενες χρήσεις κτιρίων» που υπάγονται στη δικαιοδοσία του ΓΠΣ Σαλαμίνας (ΦΕΚ. 572Δ/1985 ΦΕΚ 572/1986).

Κατασκευή κρηπιδωμάτων, τοίχοι από οπλισμένο σκυρόδεμα στη θάλασσα, εκσκαφή στο βυθό, εκσκαφές μεγάλης κλίμακας σε μεγάλη απόσταση από τα όρια του οικοπέδου, τοποθέτηση ογκόλιθων σε διάφορα σημεία του κόλπου και χρήση τεράστιων ποσοτήτων Ενισχυμένο συμπύκνωμα " Παρά τις προαναφερθείσες εγκρίσεις των επεκτατικών της έργων της ναυπηγοεπισκευαστικής δραστηριότητας της Εταιρείας, στην περιοχή εντοπίζονται μεγάλης κλίμακας λιμενικά και χωματουργικά έργα. Οι πιέσεις που προκάλεσε η ραγδαία ανάπτυξη του Πειραιά ως λιμάνι το 1930 (ΦΕΚ 166/A /1930), δημιουργήθηκε ο Οργανισμός Λιμένος Πειραιά (ΟΛΠ) για τη διαχείριση του λιμανιού του Πειραιά.³⁴ Τμήμα του λιμανιού από το Μικρολίμανο (γνωστό και ως «λιμάνι Κουμουνδούρου») μέχρι το Πέραμα εντάχθηκε στην πρώτη φάση του ΟΛΠ.

Το 1950 η κυβέρνηση ενσωμάτωσε τα ύδατα και τη γη γύρω από τον Αμπελάκιο Όρμο Σαλαμίνας στον ΟΛΠ (ΦΕΚ 252/A/1950, ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ 8/A/1951). Το 1954 (ΦΕΚ 59/A/1954) και το 1957 (ΦΕΚ 83/A/1957), αντίστοιχα, προστέθηκαν στον ΟΛΠ ο Ασπρόπυργος και το Νέο Φάληρο. ³⁷ Το 1962 προστέθηκε στον ΟΛΠ τμήμα Κυνόσουρας (ΦΕΚ 93/A/1962)³⁸ και το 1968 εντάχθηκε ολόκληρη η περιφέρεια (ΦΕΚ 194/B/1968). ³⁹ Στη συνέχεια, ο ΟΛΠ περιελάμβανε τα νησιά Ψυττάλεια, Αταλάντη και Χοιράδων Σκροφών το 1975 (ΦΕΚ 12/A/1975), καθώς και το Πέραμα και το Νέο Φάληρο το 1968 (ΦΕΚ 40 /A/1968)⁴⁰. Καματερό Σαλαμίνας το 1970 (ΦΕΚ 164/A/1970),⁴¹ και Περάματος το 1975 (ΦΕΚ 177/Δ/1970). ⁴³

Ως εκ τούτου, το ανατολικό άκρο της Σαλαμίνας, η παραλιακή περιοχή γύρω από τα Αμπελάκια και το Καματερό και η χερσόνησος της Κυνόσουρας περιλαμβάνονται στη χερσαία και θαλάσσια ζώνη του ΟΛΠ. Με καταστατικό που ψηφίστηκε το 2008 (ΦΕΚ 57/A/2008, ΦΕΚ 2372/B/2008) εγκρίθηκε η Σύμβαση Παραχώρησης του 2002 μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και του Ο.Λ.Π. Α.Ε. ⁴⁴ Δεδομένου ότι δεν περιλαμβάνονται οι χερσαίες περιοχές παραχώρησης της Παράκτιας Ζώνης, μέρη όπως τα ναυπηγεία Αμπελάκια και ο Σαλαμινομάχος Τάφος είναι εκτός περιορισμού. Συγκεκριμένα, η Σύμβαση δεν επιτρέπει τα ακόλουθα.

"Παραλιακό ακίνητο στα Αμπελάκια Σαλαμίνας, μεταξύ του βόρειου ναυπηγείου

Παναγιωτάκη και του νότιου ναυπηγείου Μπεκρή. Χώρος λιμένος στον Τύμβο Σαλαμίνωμα περίπου 19.000 τετραγωνικά μέτρα." και επαυξημένη (ΦΕΚ 68/ΑΑΠ/2013). 45 Σ.Κ. 20%, Σ.Δ. 0,30 και μέγιστο ύψος 15 μέτρα έχουν οριστεί για ναυπηγοεπισκευαστικές εργασίες στην περιοχή Σαλαμίνας, που περιλαμβάνει τις πόλεις Αμπελάκια και Κυνόσουρα. Σύμφωνα με τη Σύμβαση Παραχώρησης του ΟΛΠ με την Cosco, όπως βεβαιώνεται με τον Ν. 4404/2016,46 ΦΕΚ 125Α/8.7.2016, ολόκληρη η Α' Ζώνη Κυνόσουρας, με εξαίρεση τα δύο ναυπηγεία που βρίσκονται εκεί, και ένα 200μ. -Η ευρεία θαλάσσια ζώνη που περιβάλλει την περίμετρο κηρύχτηκε εκτός ορίων. Το ιστορικό λιμάνι και τα αστικά τμήματα της δεύτερης αρχαιολογικής ζώνης της Κυνόσουρας ήταν επίσης εκτός ορίων. Περίπου 600 στρέμματα έμειναν εκτός της παραχώρησης και κατ' επέκταση το λιμάνι της χερσονήσου. Η μικρή κοινότητα Κυνόσουρας, ο αρχαιολογικός χώρος, το εγκαταλελειμμένο λατομείο, οι εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού και τα εγκαταλελειμμένα οχυρά και καταφύγια ανήκουν σε αυτήν την κατηγορία. Δεν περιλάμβανε τις χαρακτηρισμένες τοποθεσίες Διαμαντή και Μαυρομάτι στη βραχώδη νότια ακτή, ούτε εξαιρούσε το ναυπηγείο που λειτουργεί. Το 2018 ολοκληρώσαμε τη διαδικασία κατανομής των χώρων. 47 Πρόσφατες και ιστορικές παραχωρήσεις ανεβάζουν τη συνολική έκταση των εκτάσεων εκτός ορίων χρήσης λιμένα του ΟΛΠ σε 825 στρέμματα. Δέκα. Οι πιέσεις που προκαλούνται από τη λειτουργία του μεγαλύτερου λιμανιού του Πειραιά.

Το Ρυθμιστικό Σχέδιο και το Σχέδιο Ανάπτυξης Λιμένος θέτουν τα θεμέλια για το πώς θα αναπτυχθεί το λιμάνι του Πειραιά τα επόμενα χρόνια. 48 Οι αρμόδιες αρχές θα εγκρίνουν τα δύο σχέδια μόλις υποβληθούν σε δημόσιο σχολιασμό σε επίπεδο Περιφερειακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των κοινωνικών εταίρων.

Τις επόμενες δύο δεκαετίες προβλέπουν ότι η εμπορευματική κίνηση, η ναυπηγική και οι κρουαζιέρες θα ευδοκιμήσουν στην περιοχή του λιμανιού του κεντρικού Πειραιά προς το Πέραμα, ενώ η επιβατική κίνηση στα παράκτια πλοία θα παραμείνει σχετικά σταθερή. Στον τομέα της εμπορευματικής κίνησης, ο ΟΛΠ σχεδιάζει να ενισχύσει τόσο τον όγκο διέλευσης όσο και το μέγεθος των πλοίων που εκτελούν δρομολόγια από το λιμάνι του Ηρακλείου. Προβλέπεται ετήσια αύξηση 3% περίπου στη θαλάσσια διαμετακόμιση από και προς την Ευρώπη, με τη Μεσόγειο να αντιπροσωπεύει το ήμισυ αυτής της αύξησης. 49 Το μακροπρόθεσμο όραμα του ΟΛΠ για τον Πειραιά περιλαμβάνει τον διπλασιασμό της τρέχουσας διακίνησης εμπορευματοκιβωτίων από 4 εκατομμύρια TEU το 2016 σε 10 εκατομμύρια TEU έως το 2030. διπλασιασμός του αριθμού των κινήσεων Ro-Ro από 362.000 το 2016 σε 770.000· και διπλασιασμό του

μεγέθους των ασφαλών αποθηκευτικών χώρων από 13.000 τετραγωνικά μέτρα σε 53.000 τετραγωνικά μέτρα.

Ταυτόχρονα που συνεχίζεται η νότια επέκταση του λιμανιού με 2–6 επιπλέον θέσεις ελλιμενισμού κρουαζιερόπλοιων και παράλληλη αύξηση των ελλιμενισμένων πλοίων, στόχος της βιομηχανίας κρουαζιέρας είναι οι νέοι 580.000 επιβάτες κρουαζιέρας homeport (με λιμάνι αναχώρησης τον Πειραιά). εκ των οποίων οι 100.000 θα φτάσουν από την Κίνα. 52 Οι εκτιμήσεις ανεβάζουν τον συνολικό αριθμό των κρουαζιερόπλοιων σε 1,5 έως 2 cm. Οι ναυπηγικές δραστηριότητες θα περιλαμβάνουν την εγκατάσταση νέας ναυπηγοεπισκευαστικής δεξαμενής 80.000 τόνων, μήκους 240 μέτρων, εσωτερικού πλάτους 35 μέτρων, με ανυψωτική ικανότητα 22.000 τόνων στο Πέραμα⁵³, ενώ την εγκατάσταση νέας ναυπηγοεπισκευαστικής μονάδας Mega Yachts στον Άγιο Γεώργιο. Κερατσινίου ολοκληρώθηκε.

Ταυτόχρονα, οι εργασίες επέκτασης της παραλίας μπροστά από τα μικροσκοπικά ναυπηγεία της ακτής Περάματος καθώς και η ανακαίνιση των εγκαταστάσεων με ψηλά υπόστεγα μεταμορφώνουν την εικόνα του παραλιακού μετώπου στα βόρεια του snarrow. Ως αποτέλεσμα αυτών των αλλαγών, στο στενό της Σαλαμίνας προβλέπεται δραματική αύξηση της λιμενικής, ναυπηγικής και ναυτικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων των εξής:

- Αύξηση του αριθμού και του μεγέθους των κρουαζιερόπλοιων που χρησιμοποιούν το ανατολικό άκρο του στενού.
- Αύξηση της εμπορικής κίνησης όλων των μεγεθών σε όλο το μήκος του στενού.
- Διευρύνσεις παράκτιων εδαφών στην περιοχή των τερματικών σταθμών των λιμανιών Ηρακλείου, Ικονίου και Περάματος.

Όλα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω είναι πιθανό να αυξήσουν τη ζήτηση για ναυπηγική και τήξη μετάλλων κατά μήκος των ακτών της Σαλαμίνας, η οποία με τη σειρά της θα οδηγήσει σε αύξηση των επιπέδων ρύπανσης τόσο στον αέρα όσο και στο νερό (καυσαέρια πλοίων, αμμοβολή, υπολείμματα ναυπηγικής δραστηριότητας και πλοία αποσυναρμολόγηση).

Το λιμάνι του Αμπελακίου και η Κυνόσουρα οφείλονται στη θέση τους στον κόμβο όλης αυτής της ανάπτυξης.

Γ) Οι τοπικές πιέσεις

Οι τιμές και οι χρήσεις γης στον άξονα Παλούκια-Κουλούρη είναι πιθανό να μεταβληθούν με προβλέσιμο τρόπο όταν ξεκινήσει η ανάπτυξη της υποθαλάσσιας σύνδεσης Περάματος-Σαλαμίνας⁵⁴ την επόμενη περίοδο (Σαλαμίνας). Η πίεση

αναμένεται να ωθήσει τον άξονα προς τα νότια στη Φανερωμένη, όπου θα ενωθεί με τον άξονα ΠΑΘΕ και θα τερματίσει τον τεράστιο μητροπολιτικό κυκλοφοριακό δακτύλιο στα νότια.

Αυτές οι εξελίξεις είναι εγγυημένο ότι θα έχουν τις ακόλουθες επιπτώσεις:

- Επιτάχυνση της πρόσβασης από και προς τον Πειραιά.
- Εγκατάσταση αστικών χρήσεων στο κεντρικό τμήμα του νησιού.
- Επεκτάσεις κατοικιών πρώτης και δεύτερης κατοικίας καθώς και πληθυσμιακή ανάπτυξη στην ευρύτερη περιοχή του άξονα, η οποία μπορεί να εκτείνεται μέχρι τη Σελήνια και το Μούλκι (Αιάντειο) ή τη Φανερωμένη. Η σχέση θα έχει εκτεταμένες συνέπειες τόσο για το αστικό όσο και για το φυσικό περιβάλλον. Συνοψίζοντας, η Σαλαμίνα θα αναπτύξει έναν μητροπολιτικό χαρακτήρα υιοθετώντας έναν ευδιάκριτα προαστιακό, αλλά που μοιάζει περισσότερο με τα Μεσόγεια παρά με τον υπάρχοντα ήρεμο χαρακτήρα του νησιού, τουλάχιστον στη βασική του ζώνη. Επειδή βρίσκονται στο νότιο άκρο αυτών των αλλαγών, τα λιμάνια του Αμπελακίου και της Κυνόσουρας είναι πιθανό να αισθανθούν έμμεσα τις επιπτώσεις τους.

Τα τελευταία πενήντα χρόνια, το πεδίο μάχης της Σαλαμίνας γνώρισε σημαντική μεταμόρφωση.

Υπήρχε μια φυσική τοποθεσία γνωστή ως το στενό της Σαλαμίνας, που ήταν μια πλωτή οδός που χωριζόταν σε μικρότερα κανάλια μεταξύ των νησιών Σαλαμίνας και Περάματος και των βραχών στα βόρεια. Η Ψιτάλεια και η χαμηλή βραχώδης άκρη της Κυνόσουρας δέσποζαν νότια, ενώ οι βραχώδεις πλαγιές του όρους Αιγάλεω δέσποζαν στα βόρεια, οδηγώντας κάτω στις αμμώδεις ακτές του Περάματος. Οι δύο όρμοι των Αμπελακίων και της Παλούκιας, καθώς και το εξίσου χαμηλό ακρωτήριο της Πούντας, σημάδεψαν το δυτικό όριο των στενών. Ολόκληρη η νότια ακτή του Περάματος ήταν κατοικημένη. Μέχρι τη δεκαετία του 1990, οι ανώτερες περιοχές της πόλης δεν περιλαμβάνονταν στο σχέδιο πόλης και πολυώροφα συγκροτήματα κατοικιών ανεγέρθηκαν άτακτα κατά μήκος της πλαγιάς του Αιγάλεως. Τα ναυπηγεία και τα διυλιστήρια πετρελαίου είχαν αναδυθεί κατά μήκος της ακτής από την πρώιμη μεταπολεμική εποχή. Όλα αυτά τα πράγματα έγιναν μεγαλύτερα κοντά στα τέλη του περασμένου αιώνα. Τα ογκώδη ναυπηγεία του Περάματος, οι γερανοί φόρτωσης του Ικονίου και η διεύρυνση των λιμενικών εγκαταστάσεων, βαθιά μέσα στη θάλασσα, κυριαρχούν πλέον στην ηπειρωτική ακτή του στενού.

Η οικιστική ανάπτυξη στην πλευρά της Σαλαμίνας ήταν λιγότερο πυκνή και είχε χαμηλότερο υψόμετρο δόμησης. Από την αρχική τους θέση στην ενδοχώρα, τα

Αμπελάκια έφτασαν τελικά στις ακτές και την Πούντα Καματερού. Τα ναυπηγεία και τα ναυπηγεία σκραπ είχαν βαθιά επίδραση στο τοπίο σε αυτές τις περιοχές. Ο τεράστιος όγκος και η χαοτική τοποθέτηση των υπόστεγων, των γερανών και των ναυαγίων/πλοίων υπό κατασκευή γύρω από τις παραλίες έχουν ίσως ζημιώσει ανεπανόρθωτα την ακτογραμμή και το θαλάσσιο τοπίο. Συγκρίνοντας τις δύο νησίδες, ο Άγιος Γεώργιος έχει διατηρηθεί στο επίπεδο των χαμηλών ισογείων του μεσοπολέμου, ενώ η Ψυττάλεια έχει υποστεί δραματική μεταμόρφωση λόγω της εγκατάστασης του βιολογικού καθαρισμού της πρωτεύουσας σε αυτήν, της υποβάθμισης της κορυφογραμμής και της δημιουργίας ένα περιβαλλοντικά ελεγχόμενο αλλά βιομηχανικό τοπίο. Ίσως το μόνο απομεινάρι του αρχικού εδάφους είναι η βραχονησίδα Αταλάντη, που βρίσκεται κοντά στο νότιο άκρο του θαλάσσιου στενού. Η Ναυμαχία και το γύρω αρχαιολογικό τοπίο, συμπεριλαμβανομένης της καρδιάς του «πολύγωνου» του Τύμβου, του ακρωτηρίου Κυνοσούρας και του αρχαίου λιμανιού των Αμπελακίων, έχουν αλλοιωθεί δραστικά από την ανάπτυξη λιμενικών βιομηχανικών εγκαταστάσεων στον δυτικό Πειραιά στη μεταπολεμική περίοδο και στη Σαλαμίνα από τη δεκαετία του 1970.

Κατά τη διάρκεια των τεσσάρων δεκαετιών, οι οικιστικές και λιμενικές βιομηχανικές ζώνες έχουν αυξηθεί και αυτές οι αλλαγές φαίνονται σε μια σειρά αεροφωτογραφιών. Λαμβάνοντας υπόψη την παράκτια φύση του εδάφους της Naumachia, ο θαλάσσιος ορίζοντας και η ακτογραμμή παίζουν καθοριστικό ρόλο στο αντιληπτό βάθος της περιοχής. Η γεωγραφική ανάλυση αποκαλύπτει μια επέκταση 24 χιλιομέτρων κατά μήκος των ακτών του Περάματος και της Σαλαμίνας, χωρίς να περιλαμβάνονται τα νησιά. Μόνο περίπου 5 χιλιόμετρα νότια από τις πόλεις Κυνόσουρα και Αταλάντη στην ακτή παραμένουν εντελώς στην αρχική τους κατάσταση, αποτελώντας τα 7,5 χιλιόμετρα που έχουν διατηρηθεί σε μεγάλο βαθμό ανέπαφα. Απολογισμός της κατάστασης στην Κυνόσουρα. Αυτές οι πτυχές καθορίζουν την παρούσα κατάσταση στη χερσόνησο της Κυνόσουρας:

Επιτεύχθηκε σταθερότητα στον συμβιβασμό που επιτεύχθηκε με τις τρεις τυχαία επιλεγμένες νότιες κοινότητες.

Η μονάδα βιολογικού καθαρισμού στην ΕΥΔΑΠ είναι μικροσκοπική και έχει χαμηλά επίπεδα θορύβου αφού βρίσκεται μακριά από κάθε κοντινό σπίτι στην πόλη της Κυνόσουρας. Το εγκαταλειμμένο ναυτικό φρούριο συνδυάζεται τώρα με το φυσικό του περιβάλλον με έναν ασυνήθιστο τρόπο.

- Το παροπλισμένο λατομείο είναι ακόμα εκεί, παρότι έχει χαρακτηριστεί ως ζώνη

αναδάσωσης. Οι ναυπηγικές εγκαταστάσεις λειτουργούν και βρίσκονται σε επαφή με τον Τύμβο. η ουλή που δημιουργείται από παλαιότερη χρήση εκτείνεται από την ακτή μέχρι την κορυφογραμμή και κυριαρχεί στην προσέγγιση από τη θάλασσα. Το τεράστιο μέγεθος και οι βαριές λειτουργίες τους είναι δυσανάλογες με το φυσικό και αρχαιολογικό σκηνικό.

- Η περιοχή στο σύνολό της συνεχίζει να είναι περιοχή ανεξέλεγκτη απόρριψη अपαρχαιωμένων οικοδομικών υλικών, δίνοντας την εντύπωση ότι πρόκειται για χωματερή. Αναμφίβολα, αυτό προέρχεται από κάποιες από τις τοπικές εταιρείες κατασκευής και κατεδάφισης της περιοχής.

Παρά τις σοβαρές ζημιές, το φυσικό περιβάλλον και οι κάτοικοί του έχουν καταφέρει να επιμείνουν.

Η ακτή ορίζεται από τον μεγάλο αριθμό ναυαγίων και ναυπηγείων στα βόρεια και από τα λατομεία και άλλες βιομηχανικές δραστηριότητες στα νότια. Τα ναυπηγεία, η καταστροφή του φυσικού τοπίου και η δραστική μεταμόρφωση του βόρειου λιμανιού έχουν καταπνίξει τον Τύμβο, παρά τη γενικά δίκαιη κατάσταση της πόλης. Κάποτε πηγή αντιπαράθεσης μεταξύ της Νομαρχίας Πειραιά και της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, η παρουσία ή η μη ύπαρξη μνημείου στην κορυφή του είναι πλέον ασήμαντη υπόθεση σε σύγκριση με τα μεγάλα ζητήματα και πληγές -τοπική ή ασυμβίβαστη χρήση- που έχει υποστεί ο αρχαιολογικός χώρος. . Επιλογές αποκατάστασης, φάσεις και επίπεδα για τον αρχαιολογικό χώρο και τη γύρω περιοχή.

Έχει αξιολογηθεί η τρέχουσα κατάσταση και διαπιστώθηκε ότι υπάρχουν ποικίλοι βαθμοί εμπλοκής στην περιοχή και στη χερσόνησο της Κυνόσουρας, τόσο από άποψη χρόνου όσο και από άποψη τοπίου.

Οι επιχειρήσεις ταχείας αποκατάστασης/καθαρισμού σε δημόσια περιουσία γύρω από τη χερσόνησο, σε συνδυασμό με την οριστική αναστολή οποιασδήποτε ασυμβίβαστης χρήσης του χώρου μέσω τοπικής εκστρατείας ευαισθητοποίησης, είναι δύο από τα πιο πιεστικά ζητήματα στις περιοχές των λιμανιών Κυνόσουρας και Αμπελακίων.

Το λιμάνι του θαλάσσιου περιβάλλοντος των Αμπελακίων δέχεται άμεσες, αντίστοιχες δραστηριότητες υγιεινής και καθαρισμού.

Η άμεση απομάκρυνση οποιωνδήποτε ναυαγίων από την περιοχή και η λήψη προφυλάξεων για να σταματήσουν άλλα να ξεπλυθούν είναι το βήμα νούμερο τρία.

Τέταρτον, η έναρξη της διαδικασίας απαλλοτρίωσης των δύο τεράστιων ιδιωτικών εκτάσεων στη νότια πλευρά του ακρωτηρίου.

Πέντε βήματα για την ενίσχυση και τονισμό τριών ορόσημων: τον Τύμβο του Σαλαμινομάχων, το λατομείο και τα ναυτικά οχυρά. Δεν θα υπάρξουν διοικητικά ή νομικά εμπόδια, καθώς βρίσκονται και σε δημόσια περιουσία.

Έξι, το σχέδιο για την τελική εγκατάλειψη των ναυπηγείων Κυνόσουρας. Αναμένεται ότι αυτές οι λειτουργίες δεν μπορούν να συνυπάρξουν καθόλου, επομένως ο σχεδιασμός για τη μετάβασή τους είναι απαραίτητος.

Επτά, η ολοκληρωμένη διάταξη του αρχαιολογικού-τοπίου πάρκου Μάχης της Σαλαμίνας σε όλη τη χερσόνησο. Στο πλαίσιο αυτό, περιλαμβάνεται η θαλάσσια αρχαιολογική περιοχή του λιμανιού Αμπελακίων.

Οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν μια ευρύτερη περιοχή, συμπεριλαμβανομένων των δήμων Σελήνης, Αμπελακίων, Καματερού και Πούντας και επικεντρώνονται στη διαφύλαξη των ιστορικών και αρχαιολογικών χώρων της περιοχής και τη συμπλήρωσή τους με σύγχρονα ιστορικά μνημεία ή δομές αρχιτεκτονικής αξίας.

Η διαπίστωση ότι η περιοχή είναι κορεσμένη και δεν μπορεί να φιλοξενήσει περαιτέρω βαριές χρήσεις λόγω της παρουσίας των ναυπηγικών εργασιών.

Κεφάλαιο 4ο: Προσπάθειες ανάπλασης της Σαλαμίνας και της ευρύτερης περιοχής του Τύμβου των Σαλαμινομάχων

Η Έναρξη συντονισμένων προσπαθειών αστικής ανάπλασης χαμηλής έντασης κατά μήκος της ακτής και στην ενδοχώρα των λιμανιών Αμπελακίων και Καματερού έχει στόχο τη βελτίωση της υγιεινής και τον εκσυγχρονισμό της περιοχής συνολικά.

Κατά την εξέταση του τρόπου μετριασμού των πολεοδομικών πιέσεων που θα προκύψουν από την υποθαλάσσια οδική σύνδεση Σαλαμίνας-Περάματος, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα σημεία: Η συντήρηση του οδικού δικτύου στις υπάρχουσες μικρές κλίμακες και η παροχή αποτροπή οικιστικών επεκτάσεων κατά μήκος των ακτών.

«Οι εορτασμοί για τη μνήμη των 2.500 χρόνων από τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας είναι σαν μια χρυσή ομίχλη που συσκοτίζει την επί δεκαετίες ανασκαφή της γύρω περιοχής. Παρά το γεγονός ότι το Υπουργείο Εσωτερικών είχε χαρακτηρίσει τον χώρο της ναυμαχίας ως αρχαιολογικό και ιστορικό χώρο το 1982, η περιοχή έχει υποστεί δραματική μεταμόρφωση λόγω πληθώρας επεμβάσεων, αυθαίρετων δραστηριοτήτων και επεκτάσεων στρατιωτικών, οικιστικών, λιμενική βιομηχανία και ναυπηγικές εγκαταστάσεις (documentonews.gr, 2020).

Ο Τύμβος της Σαλαμινομάχης βρίσκεται στη χερσόνησο της Κυνόσουρας και ενώ είναι μερικώς βυθισμένος και περικυκλωμένος από νερό, περιβάλλεται από τρεις τυχαία ανεπτυγμένους οικισμούς, ένα ανενεργό λατομείο, μια μικρή μονάδα βιολογικού καθαρισμού της ΕΥΔΑΠ, ένα παλιό ναυτικό οχυρό, ένα πλωτό. μονάδα επεξεργασίας υγρών απορριμμάτων, ναυπηγικές εγκαταστάσεις μεγέθους και δραστηριότητες που δεν ανταποκρίνονται στα χαρακτηριστικά ενός αρχαιολογικού χώρου. Το 1982 ο όρμος των Αμπελακίων ανακηρύχθηκε αρχαιολογικός χώρος και ιστορικός χώρος με ολόκληρη τη χερσόνησο της Κυνόσουρας, τη χερσόνησο των Αμπελακίων, όπου η αρχαία πόλη της Σαλαμίνας (ΦΕΚ 84/Β/5-2-1969), ο όρμος. Σελενίων, καθώς και η θαλάσσια περιοχή των νησίδων Αγ. Γεωργίου και Ψηττάλειας, λόγω της Ναυμαχίας της Σαλαμίνας προς Ανατολάς (documentonews.gr, 2020).

Αποφασίστηκε, στο πλαίσιο του προγράμματος ανάπλασης της περιοχής από τα αρμόδια Υπουργεία Περιβάλλοντος και ΥΠΕΧΩΔΕ, η καθιέρωση Ζώνης Α απόλυτης προστασίας, για την προστασία της περιοχής, μετά από αυτοψία που διενεργήθηκε από επίσημο κλιμάκιο της Υπουργείο Πολιτισμού υπό την τότε Γενική Γραμματέα Λίνα Μενδώνη στις 24 Μαΐου 2001 κοντά στον Τύμβο των Σαλαμινομάχων. Με την υπ' αριθμ. 33/1-8-2001 Πράξη το ΚΑΣ αποφάσισε την προστασία του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου Κυνοσούρας (απόλυτη προστασία-αδόμητη), που απαγορεύει τη λειτουργία ναυπηγοεπισκευαστικών μονάδων και την κατασκευή λιμενικών έργων και στη συνεδρίασή του Η γενική γραμματέας του υπουργείου Λίνα Μενδώνη είπε ότι «είναι απαραίτητη η διαπραγμάτευση με τον ΟΛΠ, ώστε σε ορίζοντα δέκα ετών να καταστεί δυνατή η απομάκρυνση των ναυπηγείων». (Βήμα -18.11.2010)

Έτσι, το Υπουργείο Παιδείας εξέδωσε την ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/43/47502/2913/18-9-2001 - ΦΕΚ 1324/Β/11-10-2001 για να συμπληρώσει την αρχική δήλωση του 1982. Βενιζέλου, με την οποία ο Ο θαλάσσιος πυθμένας μεταξύ του κόλπου των Αμπελακίων και του κόλπου της Σελήνιας Σαλαμίνας έχει χαρακτηριστεί ως Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO. Τα επίσημα κριτήρια επίσκεψης στον αρχαιολογικό χώρο της Κυνόσουρας θεσπίστηκαν με τη δημοσίευση της ΥΑ ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/02/54404/3270/17-10-2001 - ΦΕΚ 1459/Β/26-10-2001.

Η κατασκευή, συμπεριλαμβανομένης της «οποιασδήποτε αλλοίωσης του εδάφους», η λειτουργία ναυπηγοεπισκευαστικών μονάδων, η κατασκευή λιμενικών έργων και κάθε κατασκευή «για την οποία απαιτείται ή δεν απαιτείται έγκριση της αρμόδιας

πολεοδομικής αρχής» απαγορεύονται ρητά στην Αρχαιολογική Ζώνη Α, η οποία βρίσκεται κάτω από το υψηλότερο επίπεδο προστασίας.

Αφού έλαβε την οριστική ανανέωση των περιβαλλοντικών συνθηκών το 2005 χωρίς να επικοινωνήσει με το Υπουργείο Πολιτισμού, παρά τη θεσμοθέτησή της το 2001, η εταιρεία «Ναυπηγεία Κυνοσούρας Α.Ε.» κατέθεσε προσφυγή στο ΣτΕ ζητώντας την ακύρωση της υπουργικής απόφασης. Με την (αρ. 1922/2008) απόφασή του το Ε' τμήμα του ΣτΕ απέρριψε την προσφυγή της εταιρείας και επικαλέστηκε, μεταξύ άλλων, έκθεση της Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων που ανέφερε τα δύο υφιστάμενα ναυπηγεία, εκ των οποίων το ένα ανήκει. από την αιτούσα Εταιρεία, «έχουν δημιουργήσει εδώ και πολλά χρόνια μεγάλα προβλήματα στην Υπηρεσία μας με παράνομες ανασκαφικές εργασίες για την επέκταση των κτιριακών τους εγκαταστάσεων, προβολές κ.λπ., που συχνά είχαν ως αποτέλεσμα την καταστροφή σημαντικών αρχαιολογικών χώρων» (Documentonews.gr, 2020).

Τα ναυπηγεία στην περιοχή αυξήθηκαν και οι εργασίες επισκευής πλοίων «εμπλουτίστηκαν» με την προσθήκη αμμοβολής, εγκαταστάσεις πλωτών διαχωριστών επεξεργασίας υπολειμμάτων πετρελαίου και άλλες διεργασίες. Το Υπουργείο Πολιτισμού δεν ενέκρινε την ανανέωση των περιβαλλοντικών συνθηκών από το ναυπηγείο το 2010 λόγω της «σοβαρής άμεσης και έμμεσης βλάβης» που προκαλεί στον εν λόγω αρχαιολογικό χώρο και ιδιαίτερα στο γειτονικό μνημείο του Τύμβου των Σαλαμινομάχων. Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών Α1 Έντυπο 26-125027-5240-23-12-2011 GDAPC (Documentonews.gr, 2020)

Και ενώ το Υπουργείο Ναυτιλίας, επί Υπουργείου Κ. Μουσουρούλη, όρισε όρους δόμησης και χρήσεις γης σε μη ανεπτυγμένη περιοχή τον Μάρτιο του 2013 και επέτρεψε ναυπηγοεπισκευαστική δραστηριότητα στη ζώνη απόλυτης προστασίας Κυνοσούρας (αν και σύμφωνα με το νόμο 3028/ 2002 άρθρο 73 παρ. 12 σε ζώνες πολλαπλής ονομασίας υπερισχύει ο προσδιορισμός του Υπουργείου Πολιτισμού), το Υπουργείο Πολιτισμού απέρριψε το σχέδιο (Documentonews.gr, 2020).

Η χερσόνησος της Κυνοσούρας είναι «στην οποία απαγορεύεται η δόμηση και δεν επιτρέπεται καμία παρέμβαση οποιασδήποτε μορφής χωρίς προηγούμενη έγκριση του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού», δήλωσε ο νυν Πρόεδρος της Βουλής Κων. Ο Τασούλας έγραψε απαντώντας σε ερώτηση βουλευτή τον Ιούλιο του 2014. Όμως, οι προσπάθειες των πολιτών, των επιτροπών των κατοίκων και των μελών της τοπικής

αυτοδιοίκησης στόχευαν πάντα την προστασία του αρχαιολογικού και ιστορικού χώρου ενάντια σε επιχειρήσεις που εξαφανίζουν κάθε στοιχείο της ιστορικής μνήμης. Αυτό έρχεται να προστεθεί στην Αρχαιολογική Υπηρεσία που έχει δώσει τεράστιο αγώνα για τη διάσωση της Κυνόσουρας σε ξηρά και θάλασσα και τις υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού. Αυτό δείχνει το προσχέδιο προσφυγής του νυν υπουργού Επικρατείας Γ. Γεραπετρίτη από 14 αρραβωνιασμένους Σαλαμιώτες στο Υπουργείο Πολιτισμού (19.06.2017) με το οποίο καταδικάζουν την καταστροφή του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος στην Κυνόσουρα (Documentonews,gr, 2020).

Η απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού Μαΐου 2019 «Για τη διασφάλιση της διατήρησης του χερσαίου και θαλάσσιου αρχαιολογικού χώρου Αμπελακίων και Κυνοσούρας (ΦΕΚ Β 305 και Β1324), τόπος ναυμαχίας της Σαλαμίνας, η χρήση των εν λόγω περιοχών ως δεν εγκρίνεται Ναυπηγοεπισκευαστική Ζώνη (ΦΕΚ Β 1459). Για διευκόλυνση της διαδικασίας διάλυσης των ανωτέρω ναυπηγικών εξαρτημάτων». Η απόφαση αυτή αποτυπώθηκε στα πρακτικά της συνεδρίασης της ΕΣΑΛ που πραγματοποιήθηκε στις 7 Ιανουαρίου 2019, κατά την οποία συζητήθηκε το Ρυθμιστικό Σχέδιο του ΟΛΠ και στο οποίο αποκλείστηκε κάθε πιθανότητα αύξησης των δραστηριοτήτων (documentonews.gr, 2020).

Η Πολιτιστική Ακτή του Πειραιά και το Μουσείο Εναλίων Αρχαιοτήτων έλαβαν νέα προσοχή και επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ ως αποτέλεσμα κυβερνητικών προσπαθειών και στο πλαίσιο της εξέτασης του Ρυθμιστικού Σχεδίου από την ΕΣΑΛ. Διαπιστώθηκαν επίσης οι συνθήκες για την οικοδόμηση του Τείχους των Κονονεών, του τάφου του Θεμιστοκλή και της σύνδεσής του με τον Πειραιά και την Ηετιώνια.

Όμως η αναστολή των ρυπογόνων και επιβλαβών εγκαταστάσεων για το αρχαίο τοπίο και τη θάλασσα ανατράπηκε επί κυβέρνησης Μητσοτάκη. Αν και η αναγκαία απόφαση της ΕΣΑΛ ελήφθη στις 19/2/2019, το Υπουργείο Πολιτισμού δεν διαβίβασε το αναθεωρημένο Ρυθμιστικό Σχέδιο του ΟΛΠ για έγκριση παρά μόνο μετά τη λήψη της γνώμης των αρμόδιων Κεντρικών Συμβουλίων τον Αύγουστο του 2019. Σημειώνεται ότι η ΕΣΑΛ (80η συνεδρίαση, 25-9-2019) για το Ρυθμιστικό Σχέδιο του ΟΛΠ όχι μόνο δεν απέκλεισε το ενδεχόμενο παρατάσεων, αλλά το κείμενο του εγγράφου επιτρέπει ουσιαστικά αέναες ανανεώσεις συμβολαίων και παρατάσεις χρόνου απομάκρυνσης.

Η συνέχιση της λειτουργίας των ναυπηγείων στην αρχαιολογική ζώνη Α απόλυτης προστασίας, σε συνδυασμό με την έγκριση εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης των

μονάδων και την εγκατάσταση πλωτών κατασκευών και σκαφών, έχει οδηγήσει σε επιπλοκές στην εφαρμογή της περιβαλλοντικής, αρχαιολογικής και πολεοδομικής νομοθεσίας. .

Υπήρξαν έντονες διαμαρτυρίες για την απόφαση από τη γειτονιά και οι συζητήσεις για αυτήν συνεχίζονται μέχρι σήμερα στον τοπικό Τύπο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Στον απόηχο του ανανεωμένου ενδιαφέροντος για τον χώρο 2.500 χρόνια μετά τη διάσημη Ναυμαχία, οι προσπάθειες συντήρησης επικεντρώθηκαν στην αποκατάσταση του χώρου στην προπολεμική του κατάσταση και στον τερματισμό οποιασδήποτε ανασταλτικής δραστηριότητας στον αρχαιολογικό χώρο, ώστε να μπορεί να απολαύσει το κοινό.

Αντίθετα, εν μέσω της κρίσης του κορωνοϊού, η κυβέρνηση Μητσοτάκη ενέκρινε τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και ανανέωσε τη λειτουργία του ναυπηγείου-ναυπηγείου «Κynosouras S.A. Shipyards» που ανήκει σε γνωστή πολ. Αυτό έγινε με απόφαση του υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, αφήνοντας υψηλούς συμβολισμούς από την πλευρά τους, πιστοί στο παρασκήνιο, και στην ικανοποίηση αιτημάτων και επιδιώξεων «αγνώστων».
(ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ/ΔΙΠΑ/68813/4143/20.07.2020)

Στην απόφαση εκκαθάρισης συμμετείχαν η Περιφέρεια Αττικής και το Υπουργείο Πολιτισμού. Ωστόσο, δεδομένου ότι κανένας από τους δύο φορείς δεν υπέβαλε γνώμη εντός του νομικά καθορισμένου χρονικού πλαισίου, το Υπουργείο Εξωτερικών έκρινε ότι η σιωπή τους ήταν ευνοϊκή σύσταση.

Παρά το γεγονός ότι είχε στην κατοχή της την επίμαχη ΜΠΕ από τα τέλη Φεβρουαρίου 2020, η Περιφέρεια Αττικής δεν έκανε τίποτα μαζί της για πέντε μήνες πριν φέρει το θέμα (30ο σε σύνολο 31 τευχών) «για τα μάτια του κόσμου» στην Συνεδρίαση Περιφερειακού Συμβουλίου στις 29.07.20, όπου φυσικά την απέσυρε γιατί είχε ήδη εγκριθεί από το ΥΠΕΞ.

Ωστόσο, το Υπουργείο Πολιτισμού, με επικεφαλής τη Λίνα Μενδώνη, και το βάρος της γνώμης του είναι ο καθοριστικός και δεσμευτικός παράγοντας για τέτοιες αποφάσεις, καθώς υπερισχύει κάθε άλλης Αρχής και Υπουργείου. Επομένως, η μη συνεδρίαση του ΚΑΣ και η επακόλουθη αδράνειά του έδωσε το πράσινο φως και του έδωσε τη δυνατότητα να συμμετάσχει στη διάπραξη του περιβαλλοντικού εγκλήματος

χωρίς όρους από την πλευρά του ΚΑΣ και του ΥΠΠΟ, ούτε καν τους συνήθεις όρους της αρχαιολογικής υπηρεσίας. αυτό θα ήταν αναμενόμενο. Η σημερινή ηγεσία του Υπουργείου Πολιτισμού αμαυρώνει τα 2500 χρόνια από τη Ναυμαχία, γράφοντας μαύρες σελίδες στην ιστορία της χώρας και, πιο συγκεκριμένα, του νησιού της Σαλαμίνας, διαγράφοντας προτάσεις που είχε κάνει στο παρελθόν, ξεχνώντας την αγωνιστική κληρονομιά των αρχαιολόγων, αγνοώντας την υπουργική απόφαση του Μαΐου 2019, και παρακάμπτοντας το ΚΑΣ.

Η φτηνά σκηνοθετημένη αλλά και αποκαλυπτική πρακτική της κυβερνητικής διαχείρισης των περιβαλλοντικών θεμάτων, αλλά και ο σεβασμός στον ιστορικό και μνημειακό χαρακτήρα της περιοχής, είναι οι τεχνικές καθυστερήσεων από την πολιτική ηγεσία του ΥΠΠΟΑ, η απόλυτη σιωπή ως προς το χρονικό όριο που έχει τεθεί. από το νόμο, και την ανανέωση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων χωρίς προηγούμενη έγκριση του ΚΑΣ από το Υπουργείο Περιβάλλοντος.

Όχι μόνο εισάγονται ακόμη στη Βουλή αντιπεριβαλλοντικά μέτρα επί Κυβέρνησης Μητσοτάκη, αλλά λαμβάνονται και υπουργικές αποφάσεις και ρήτρες που είναι ευεργετικές για τεράστια, διαπλεκόμενα συμφέροντα.

Σύμφωνα με τα ειλικρινή λόγια του Υπουργού Εσωτερικών Θ. Θεοδωρικάκου, «είναι επιτακτική ανάγκη μέσω αυτής της περίπτωσης το έθνος μας να στέλνει ισχυρά σήματα τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό», αυτά είναι μηνύματα εξαπάτησης και χλευασμού (16.12.19-Μουσείο Ακρόπολης)

Ως αποτέλεσμα των επίμονων κλήσεων από ντόπιους και αρχές, όλα τα ναυπηγεία πρέπει να μεταφερθούν μακριά από την ιστορική συνοικία της Κυνόσουρας.

Η περιοχή της Β' Πειραιά μαστίζεται από ρύπανση και εγκλήματα κατά της πολιτιστικής μας κληρονομιάς εδώ και δεκαετίες και αυτό πρέπει να σταματήσει.

Διότι οι εταιρείες πρέπει να ενεργούν νόμιμα για να ανθίσει η περιοχή, εάν οι κάτοικοι της θέλουν να έχουν καλύτερη ζωή, εάν πρόκειται να μειωθεί η ανεργία, εάν πρόκειται να διαφυλαχθούν οι υπάρχουσες θέσεις εργασίας και εάν πρόκειται να δημιουργηθούν νέες.

Η «τιμή» που απονέμεται στην τοποθεσία επιτρέποντας τη λειτουργία ενός αξιοθέατου ναυαγίου υπολείπεται της δέουσας για εκδηλώσεις που σχετίζονται με την παγκόσμια κληρονομιά και το ευρωπαϊκό ιδεώδες.

Λαμβάνοντας υπόψη τη μόνιμη φύση της βλάβης που μπορεί να προκληθεί στα υποθαλάσσια μνημεία.

Διότι οι επιτροπές κατοίκων σχεδιάζουν ήδη μια νέα προσφυγή στο ΣτΕ κατά της

έκδοσης της απόφασης και γιατί οι Σαλαμινοί κινητοποιούνται και διαμαρτύρονται για την εκτέλεση του νόμου.

Δημοσιεύσεις, συνεντεύξεις τύπου με εκπροσώπους της δραστήριας Επιτροπής Διάσωσης Αρχαιολογικών Χώρων Σαλαμίνας και της Ομοσπονδίας Εξωραϊστικών Συλλόγων Σαλαμίνας, ανακοινώσεις δημοσίων υπηρεσιών από Αυτοδιοικητικά Σχέδια, Περιβαλλοντικούς Συλλόγους και άλλες ομάδες εκφράζουν δυσαρέσκεια και απαιτούν άμεση δράση.

4.1 Η υποθαλάσσια ζεύξη Σαλαμίνας-Περάματος

4.1.1 Η Σημασία της Σύνδεσης της Αττικής με τη Σαλαμίνα

Λόγω της θέσης του, το νησί έχει εύκολη πρόσβαση από και προς το νομό Αττικής. Πιο συγκεκριμένα, η σύνδεση γίνεται μέσω πλοίου, με αρκετές καθημερινές αναχωρήσεις από τον τερματικό σταθμό των φέρι Παλουκίων προς Πέραμα και Πειραιά. Συγκεκριμένα, τα στοιχεία της Eurostat δείχνουν ότι η Παλούκια ήταν το δεύτερο πιο πολυσύχναστο λιμάνι στην Ευρώπη όσον αφορά την επιβατική κίνηση τόσο το 2008 όσο και το 2009, πίσω μόνο από τα λιμάνια του Περάματος και του Πειραιά.

A) Πλαίσιο της σύζευξης

Από το 1990, οι ερευνητές παίζουν με την ιδέα να κάνουν πραγματικά τη σύνδεση. Η πιο δημοφιλής πρόταση ήταν να σκάψει μια σήραγγα κάτω από την επίμαχη περιοχή. Αν και η σύνδεση με ελαφρύ μετρό είχε προγραμματιστεί στο Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας το 2014 και παρά τις αρκετές καθυστερήσεις, η ιδέα της σύνδεσης επιστρέφει το 2015, αυτή τη φορά έχοντας στο μυαλό ένα σενάριο σήραγγας. Ως αποτέλεσμα αυτών των παραγόντων, το σενάριο της σήραγγας συνέχισε να είναι το πιο πιθανό αποτέλεσμα:

Αυτή η ευεργετική επιλογή δεν μπορεί να εφαρμοστεί λόγω της παρουσίας του Ναυστάθμου, παρά τη φαινομενική χρησιμότητα της γέφυρας. Επειδή εκεί βρίσκεται η μεγαλύτερη ναυτική πολεμική βάση, και τα πλοία που έχουν προσαραγεί μπορεί να μην είναι καλή ιδέα όσο οι εχθροπραξίες είναι σε εξέλιξη.

Γινόταν επίσης δύσκολο να κατασκευαστούν τα στηρίγματα της γέφυρας λόγω των οργανικών σκουπιδιών στο κάτω μέρος.

Μια σήραγγα είναι η μόνη βιώσιμη επιλογή τώρα που το σχέδιο κατασκευής της γέφυρας έχει αποτύχει. Ωστόσο, τι σχήμα σήραγγας θα μπορούσε να δημιουργηθεί που θα λειτουργούσε;

Οι πιθανές λύσεις περιλαμβάνουν τη βύθιση, την πλωτή ή και τους δύο τύπους σηράγγων.

- Η πλωτή επιλογή, μια γέφυρα-σήραγγα, καταργείται αμέσως αφού κανείς δεν έχει την εμπειρία να την τραβήξει. Η ναυτία καταστέλλεται από τα ρηχά βάθη και την ίδια την παρουσία της.

- Η κατάσταση του επιτόπου φαίνεται ελκυστική λόγω της μικρής απόστασης που πρέπει να διανυθεί και του μέτριου βάθους του πυθμένα. Το Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων έχει επίσης προσφέρει αυτό ως πιθανή επιλογή.

Πιο συγκεκριμένα, το έργο προβλέπεται να έχει την εξής δομή:

Το νησάκι του Αγίου Γεωργίου βρίσκεται μεταξύ Σαλαμίνας και Περάματος και η σύνδεση είχε προγραμματιστεί να εκτείνεται από την ακτή του Περάματος στο βόρειο τμήμα του λιμανιού προς τη νησίδα.

Δεύτερον, ένας διάδρομος χτισμένος σε υψόμετρο θα συνδέει τη νησίδα με τη Σαλαμίνα και τελικά το λιμάνι του Παλουκίου.

Τρίτον, η σήραγγα θα κατασκευαστεί σε τμήματα που ονομάζονται σπόνδυλοι, τα οποία θα εκτοξευθούν και θα μετακινηθούν στον άξονα της σήραγγας πριν συνδεθούν ένα κάθε φορά.

Ολόκληρο το μήκος είναι περίπου 17 χιλιόμετρα, σύμφωνα με εκτιμήσεις.

Παρά την όλη έρευνα και τη σκέψη που έχει γίνει, αυτή η κατάσταση δεν μπορεί να εγκαταλειφθεί για τους ακόλουθους λόγους:

Στην αρχή, υπάρχουν μεγάλα κατασκευαστικά προβλήματα. Λόγω των κλειστών καναλιών που χρησιμοποιούνται για την τοποθέτηση των σπονδύλων, η διέλευση των πολεμικών πλοίων και σκαφών του Ναυστάθμου θα παρεμποδιζόταν, όπως και στο σενάριο της γέφυρας.

Στον πυθμένα, από την άλλη πλευρά, λέγεται ότι περιέχει αντικείμενα από τη ναυμαχία της Σαλαμίνας, καθιστώντας τον έναν συναρπαστικό αρχαιολογικό χώρο. Δυστυχώς, η δουλειά που πρέπει να γίνει εκεί θα οδηγήσει αναπόφευκτα στην απώλεια ορισμένων ανεκτίμητων αντικειμένων από το αρχαιολογικό παρελθόν της περιοχής. Ο μόνος

τρόπος για να προχωρήσετε στο έργο χωρίς να θέσετε σε κίνδυνο την πολιτιστική κληρονομιά του χώρου είναι πρώτα να εντοπίσετε και να αφαιρέσετε τα τεχνουργήματα. Είναι γενικά αποδεκτό ότι μια τέτοια διαδικασία είναι κουραστική και θα καθυστερήσει σημαντικά την ολοκλήρωση του έργου, καθώς και θα αυξήσει το συνολικό του κόστος.

Εκτός από τα αρχαία τεχνουργήματα της περιοχής, υπάρχουν επίσης πολλά σκουπίδια που αφήνουν πίσω τα διερχόμενα πλοία και λύματα από τις γύρω βιομηχανικές περιοχές που πρέπει να καθαριστούν και να χειριστούν σωστά, μια εργασία που ωστόσο είναι χρονοβόρα και δαπανηρή. Η υπόγεια σήραγγα ως παράδειγμα (23).

Ωστόσο, είναι συνήθως αδύνατο να τεκμηριωθεί και να χαρτογραφηθεί η γεωλογία της υποθαλάσσιας περιοχής, καθώς δεν είναι ορατή, επομένως απαιτούνται συνοδοί για μελέτες, αντισταθμίζοντας ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα της μεθόδου: ότι αποφεύγει τις προκλήσεις των άλλων δύο.

Στο υπό εξέταση παράδειγμα, τη σύνδεση μεταξύ Σαλαμίνας και Επιπλέον, υπάρχει ένας εξαιρετικά μεγάλος όγκος δεδομένων που δίνουν μια σαφή εικόνα της γεωλογίας της περιοχής, γεγονός που βοηθάει πολύ τη διαδικασία. Μειώνει τις καθυστερήσεις και τα έξοδα που σχετίζονται με την πραγματοποίηση πρόσθετης έρευνας για τη χαρτογράφηση της γεωλογίας.

Επιπλέον, η σήραγγα κάτω από τη γη είναι μια σχετικά ακίνδυνη επιλογή για όλους τους εμπλεκόμενους, συμπεριλαμβανομένου του περιβάλλοντος οικοσυστήματος, καθώς δεν είναι πάνω από το έδαφος και επομένως δεν διαταράσσει την επιφάνεια ή τον πυθμένα του ωκεανού.

Όχι μόνο οι ενέργειές τους δεν παρεμβαίνουν στη θαλάσσια ζωή, αλλά δεν επιβαρύνουν ούτε το φυσικό περιβάλλον. Ως αποτέλεσμα, οι επιχειρήσεις των πλοίων του Ναυαρχείου δεν αποτελούν απειλές. Επειδή οι υπόγειες λειτουργίες της σήραγγας εμποδίζουν οποιαδήποτε αλληλεπίδραση με τους αρχαιολογικούς χώρους, διασφαλίζεται η συνέχιση της ύπαρξης και διατήρησής τους. Η διαθεσιμότητα σκουπιδιών και οργανικών ιζημάτων στον πυθμένα των στενών δεν περιπλέκει περαιτέρω τις λειτουργίες καθώς δεν αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Τέλος, οι δημιουργημένες και αναβαθμισμένες τεχνικές δόμησης βοηθούν και συμβάλλουν σημαντικά και ουσιαστικά στην ολοκλήρωση της σύνδεσης με γρήγορο, εύκολο, μεθοδικό, προγραμματισμένο και δομημένο τρόπο.

B) Η Σύνδεση Σαλαμίνας και Περάματος και η σημασία της

Αν και η απόσταση μεταξύ της Σαλαμίνας και της υπόλοιπης Αττικής είναι σχετικά μικρή, όλες οι μετακινήσεις μεταξύ των δύο περιοχών πρέπει να γίνονται με σκάφη. Επειδή αυτή είναι μια αναπόφευκτη αλήθεια, αποθαρρύνει την κίνηση προς τα εμπρός. Ο χρόνος που αφιερώνεται στο ταξίδι είναι αυτό που αποτελεί καθημερινή μεταφορά. Η εξάρτηση από τα πλοία προκαλεί επίσης προβλήματα μεταφοράς, ιδιαίτερα σε περιόδους κακοκαιρίας, που συμβαίνουν συχνά το χειμώνα (Σεραφειμίδης, 2022).

Δεδομένου ότι ένας τεράστιος αριθμός ανθρώπων χρειάζεται να ταξιδεύει μεταξύ Σαλαμίνας και Περάματος κάθε χρόνο, είναι λογικό να συνδεθούν οι δύο τοποθεσίες μέσω ενός τούνελ ή γέφυρας. Αυτό θα ενισχύσει επίσης τις οικονομικές δυνατότητες του νησιού καθιστώντας τις εμπορευματικές μεταφορές πιο αποτελεσματικές και οικονομικά αποδοτικές. Συγκεκριμένα, ο τρέχων χρόνος ταξιδιού προβλέπεται να είναι μεταξύ 25 και 35 λεπτών, αλλά εάν το έργο υλοποιηθεί, ο χρόνος αυτός θα μειωθεί δραστικά, αφήνοντας χώρο για 4 εκατομμύρια οχήματα, εκ των οποίων το 10 έως 15 τοις εκατό είναι φορτηγά και λεωφορεία, και 11 εκατομμύρια άνθρωποι κάθε χρόνο. Φαίνεται ότι το έργο μπορεί να αξιοποιήσει τις ευκαιρίες ανάπτυξης που δίνει αυτό το σενάριο, αφού τα νούμερα είναι υψηλά παρά τις δυσκολίες του κινήματος (Σεραφειμίδης, 2022).

Η παραχώρηση για αυτό το έργο των 450 εκατομμυρίων ευρώ είναι προς δημοπράτηση από το 2016. Η κατασκευή του υποθαλάσσιου αυτοκινητόδρομου μεταξύ Περάματος και Σαλαμίνας, καθώς και η συνεχιζόμενη λειτουργία και συντήρησή του, αποτελούν μέρος της προώθησης της περιοχής.

Ενδιαφέρον για το έργο έχουν δείξει και διαγωνίζονται οι εταιρείες:

ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ,

Ελλάκτωρ (ΑΚΤΩΡ Παραχωρήσεις),

Μυτιληναίος και

η γαλλική εταιρεία Vinci.

Δεδομένου ότι ο διαγωνισμός βρίσκεται ακόμη στη διαδικασία αδειοδότησης, αναμένεται να εκδοθεί η Απόφαση για την Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων από το Υπουργείο Ενέργειας και Περιβάλλοντος (ΑΕΠΟ). Ωστόσο, η Περιφέρεια Αττικής πρέπει να σταθμίσει τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που εκπονεί το Υπουργείο Υποδομών και τεχνικοί εμπειρογνώμονες, για να φτάσει σε αυτό το σημείο.

Το Υπουργείο Υποδομών θα προχωρήσει στην επόμενη φάση του διαγωνισμού (B1) αφού ολοκληρωθούν οι προηγούμενες διαδικασίες, οπότε και θα γίνει γνωστή η τελική μορφή των εν λόγω μελετών. Το Υπουργείο θα έχει επίσης συνομιλίες μαζί τους για τον καθορισμό των τεχνικών και οικονομικών παραμέτρων του έργου. Το τρίτο βήμα, που περιλαμβάνει την υποβολή των δεσμευτικών προσφορών και την επιλογή του αναδόχου, θα ακολουθήσει αμέσως τη σύναψη της υπογραφής της σύμβασης και την έναρξη των εργασιών (Σεραφειμίδης, 2022).

Επιπλέον, σύμφωνα με δημοσιεύματα του τύπου, συνεχίζεται η «αιώνια» μάχη για την υποθαλάσσια σύνδεση Σαλαμίνας – Περάμου. Με απόφασή του, το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών ανέθεσε Τεχνικό Σύμβουλο να συνδράμει την Αναθέτουσα Αρχή (Δ/νση Υποδομής Μεταφορών με Σύμβαση Παραχώρησης) σε θέματα τεχνικής υποδομής για την προετοιμασία του διαγωνισμού και τη διεξαγωγή της διαγωνιστικής διαδικασίας, στο πλαίσιο του τις διαδικασίες για την ανάθεση της Σύμβασης Παραχώρησης (Καραγιάννης, 2021).

Ο διαγωνισμός που ξεκίνησε το 2016 έφτασε στην ολοκλήρωση της Β' φάσης, με την αναμενόμενη ολοκλήρωση της περιβαλλοντικής εκτίμησης να ανοίγει την πόρτα για το επόμενο βήμα, που είναι η υποβολή δεσμευτικών προτάσεων. Αναμένεται η ετυμηγορία της Περιφέρειας Αττικής για την έρευνα και θα ακολουθήσει έγκριση από το Υπουργείο Υγείας. Αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε στην περίοδο σύνταξης των εγγράφων προσφοράς και των κανόνων μελέτης του έργου (Καραγιάννης, 2021).

Γ) Η επιλεγμένη λύση

Η επιλεγμένη λύση είναι ουσιαστικά ένα σύνθετο από τις τρεις μελέτες που δίνονται από τα τρία ανταγωνιστικά σχέδια. Ως μέρος της διαδικασίας αποτύπωσης της σύνθεσης των εν λόγω λύσεων, απαιτήθηκε η βοήθεια ενός τεχνικού συμβούλου, ο οποίος πρότεινε περαιτέρω τροποποίηση και βελτιστοποίηση της (με αυτόν τον τρόπο) χαρακτηριστικής που προκύπτει προκειμένου να εξασφαλιστεί υψηλότερο επίπεδο εξυπηρέτησης και βελτιωμένης οδικής ασφάλεια στην περιοχή που επρόκειτο να μελετηθεί και να κατασκευαστεί το οδικό έργο (Καραγιάννης, 2021).

Το αντικείμενο της σχετικής σύμβασης περιελάμβανε επίσης την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των αναλύσεων δειγματοληψίας ιζημάτων που διεξήγαγε το Πανεπιστήμιο Πατρών στην περιοχή της υποθαλάσσιας ζεύξης Περάματος-Σαλαμίνας (για την αξιολόγηση των χαρακτηριστικών και της σύνθεσης των ιζημάτων του πυθμένα) και την προετοιμασία η μελέτη διαχείρισης προϊόντων εκσκαφής για το ίδιο

έργο. Περίπου 4 εκατομμύρια αυτοκίνητα και 11 εκατομμύρια άνθρωποι προβλέπεται να χρησιμοποιούν τα πλοία Σαλαμίνα-Πέραμα ετησίως (Καραγιάννης, 2021).

Δ) Ποιο είναι το αντικείμενο του έργου;

Με το προτεινόμενο έργο, ο χρόνος ταξιδιού από το Πέραμα στη Σαλαμίνα θα μειωθεί σε δύο λεπτά από το ένα πλοίο στο άλλο, καθώς η σήραγγα θα έχει μήκος από ενάμισι χιλιόμετρο, συμπεριλαμβανομένων των εισόδων από τις δύο πλευρές. Με βάση το concept, ένας νέος οδικός άξονας θα ξεκινήσει πλησίον της σημερινής λεωφόρου Σχιστού-Σκαραμαγκά στην περιοχή του ναυτικού οχυρού Σκαραμαγκά και θα συνεχίσει πλησίον του Κολυμβητηρίου Περάματος, μπροστά από το Ferry, όπου θα γίνει διασταύρωση προς συνδέστε το με το γύρω οδικό δίκτυο. Με την κατασκευή μιας υποθαλάσσιας οδικής σήραγγας στον βυθό της θάλασσας, ο οδικός άξονας θα πέφτει σταδιακά στο νερό από εκείνο το σημείο. Η σήραγγα θα ξεκινά από το Πέραμα στο κολυμβητήριο, όπου θα κατασκευαστεί η απαιτούμενη διασταύρωση, και θα καταλήγει στη Σαλαμίνα μεταξύ της νησίδας Άγιος Γεώργιος και της εισόδου του Ναυστάθμου (δεξιά από τα πορθημεία). Στη συνέχεια, θα κατασκευαστεί νέος άξονας παράκαμψης Παλούκια με σήραγγα 700 μέτρων που θα καταλήγει σε ανώμαλη διασταύρωση βόρεια της Σαλαμίνας (στο ύψος του κλιβάνου Μπεγνή) και θα συνδέεται με το τοπικό οδικό δίκτυο (Καραγιάννης, 2021).

Το Έργο Μόνιμου Υποθαλάσσιου Οδικού Συνδέσμου Σαλαμίνας υποβλήθηκε από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών στις 24 Μαρτίου 2021 ώστε τα προεπιλεγμένα σχήματα να προχωρήσουν στην υποβολή δεσμευτικών προσφορών για τη συνέχιση της διαγωνιστικής διαδικασίας μετά από έγκριση των περιβαλλοντικών όρων από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Αυτή η προσπάθεια θα κοστίζει 350 εκατομμύρια ευρώ και θα χρειαστούν 5 χρόνια για να κατασκευαστεί (athenstransport, 2022).

Η περιβαλλοντική ανάλυση του έργου καλύπτει σε βάθος: • Το οδικό τμήμα μήκους 4,5 χιλιομέτρων από τον Ανισόπεδο Κόμβο Περάματος έως τη Λεωφόρο Σχιστού, το οποίο θα λειτουργεί ως παράκαμψη γύρω από το Δήμο Περάματος (athenstransport, 2022).

- Το οδικό τμήμα από Άγιο Γεώργιο προς Σαλαμίνα και οδικές συνδέσεις με την πόλη του Περάματος
- Η υποθαλάσσια σύνδεση με Οδική σήραγγα μήκους 1 km από το Πέραμα προς το νησί του Αγίου Γεωργίου

Ο κ. Γιώργος Καραγιάννης, Γενικός Γραμματέας Υποδομών, έκανε την ακόλουθη

δήλωση: «Μετά από πολλά χρόνια σχεδιασμού και προετοιμασίας υπό τη διεύθυνση του Υπουργού κ. Κώστα Καραμανλή, ένα δύσκολο έργο που απαιτούσε τη συστηματική προσπάθεια των Υπηρεσιών του Επιτέλους σε τροχιά υλοποίησης η Γενική Γραμματεία Υποδομών.Ολόκληρη η περιοχή της Δυτικής Αττικής, συμπεριλαμβανομένης της ευρύτερης περιοχής του Περάματος και της Σαλαμίνας, θα επωφεληθεί από τις βελτιώσεις αυτού του έργου, καθιστώντας το κορυφαία προτεραιότητα, αφενός, θα μειώσει σημαντικά την κίνηση στο Πέραμα, και από την άλλη, θα βελτιώσει τις υποδομές της ίδιας της Σαλαμίνας, επιτρέποντας τη γρήγορη και ασφαλή διέλευση χιλιάδων ανθρώπων που επισκέπτονται και ταξιδεύουν από και προς το νησί καθημερινά» (athenstransport, 2022).

Σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ' αριθμ. 1649/45/14 Απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών – ΠΕΚΑ (ΦΕΚ 45/Β/2014), ανακοινώνεται ότι: Η Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΠΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Η Energy έχει διαβιβάσει στο Περιφερειακό Συμβούλιο Αττικής την Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) με αριθμό ΑΔΤ: 2103500811 και με:

Α) Τίτλος έργου: Μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση, λειτουργία, συντήρηση και εκμετάλλευση του έργου υποθαλάσσιας οδικής σύνδεσης για τη νήσο Σαλαμίνα>>, υποκατηγορία Α1, ομάδα 1, α/α: 3 (Αυτοκινητόδρομος σύνδεσης νομών/επαρχιών).

Β) Θέση του έργου: Δήμος Σαλαμίνας, Π.Ε. Νησιά, Περιφέρεια Αττικής

Γ) φορέας εκμετάλλευσης: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ Μεταφορών - ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΜΕ ΣΥΜΒΑΣΗ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ

Δ) Η Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΠΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας είναι η περιβαλλοντική αρχή του έργου.

Ε) Για την παροχή σχετικής περιβαλλοντικής ενημέρωσης: 1) ο αρμόδιος φορέας της Περιφέρειας Αττικής, δηλαδή το Τμήμα Περιβάλλοντος της Περιφέρειας Αττικής (Πολυτεχνείου 4, Αθήνα, υποδοχή κοινού: Δευτέρα-Παρασκευή, 9:00-15. :00, τηλ.: 210 -6984302), και 2) το Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (EPR) αποκλειστικά για εγγεγραμμένους χρήστες στο <http://epm.yren.gr>. ΣΤ) Ημερομηνία έναρξης και λήξης δημόσιας διαβούλευσης: 7/07

Ζ) Ημερομηνίες έναρξης και λήξης για δημόσιο σχολιασμό: 8/07/21 - 17/08/21 στη Γραμματεία του Περιφερειακού Συμβουλίου Αττικής (E-mail: ssona@patt.gov.gr/ Fax: 213 2063533) ή στο το Δ Γραφείο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης (ΔΠΑ) του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (οδός Αλεξάνδρας 11, Αθήνα).

Η) Τίτλος εφημερίδας: «Κοινωνική» και ηλεκτρονική διεύθυνση: www.patt.gov.gr.

Η παρούσα προκήρυξη επρόκειτο να δημοσιευθεί στις 21/07/21 στην εφημερίδα «Κοινωνική» με αριθμό 559672/21.

4.2 Υποθαλάσσιες έρευνες στην περιοχή των Αμπελακίων

Κάθε χρόνο στην ευρύτερη περιοχή του Όρμου των Αμπελακίων διενεργούνται υποθαλάσσιες έρευνες. Οι έρευνες που διενεργήθηκαν τα έτη 2019 και 2020 κατέδειξαν ότι:

A) έγινε επιτυχής εφαρμογή για δεύτερη φορά νέας αμφίβιας τεχνικής διερεύνησης για αρχαία οικοδομικά κατάλοιπα σε ρηγά νερά

B) συνεχίστηκε η διερεύνηση μεγάλης αρχαίας δημόσιας κατασκευής από όπου προέκυψαν τα πιο πολλά δείγματα πρωτότυπων μαρμάρινων έργων που αναδείκνυαν την Ελληνική γλυπτική.

Γ) Βρέθηκαν αρχιτεκτονικά στοιχεία που συνέβαλαν συνδυαστικά με τα ήδη υπάρχοντα δεδομένα από το χερσαίο έδαφος στο να επιτευχθεί η προσπάθεια να ανασυσταθεί η πορεία οχύρωσης της Κλασικής πόλης της Σαλαμίνας. Η εξέλιξη της υποθαλάσσιας έρευνας του 2019 πραγματοποιήθηκε με συστηματικό τρόπο στη βορειοδυτική πλευρά του μυχού του Όρμου των Αμπελακίων όπως είναι σήμερα, στην περιοχή που έχουν εντοπιστεί βυθισμένα μέρη του οχυρωματικού συστήματος της πόλης – λιμένος όπως επίσης και ερείπια μεγάλων δημόσιων δομών.

Για την πιο ταχεία και λειτουργική διερεύνηση της μεγάλης βυθισμένης δημόσιας δομής συνέχισε να υιοθετείται καινοτόμο τεχνικής που προϋποθέτει να εγκατασταθεί υδατοφράκτης ώστε να αφυδατωθεί το θαλάσσιο πεδίο.

Τοποθετώντας τον υδατοφράκτη σε σχήμα Π, στο δυτικό μέρος του νεώτερου μώλου, οριοθετείται από την αρχή θαλάσσια έκταση μήκους 12 X 15 μέτρων όπου αφυδατώνεται σε καθημερινή βάση. Οι ερευνητικές προσπάθειες στην περιοχή αυτή πραγματοποιήθηκαν μέσω αμφίβιας ανασκαφικής τεχνικής με σημαντικά αποτελέσματα.

Καταδείχθηκαν αρχαιολογικά ευρήματα σημαντικής αξίας σημαντικά για τη Σαλαμίνα γενικά.

Κατά τους μήνες Σεπτέμβριο και Οκτώβριο του 2020 στα πλαίσια παράτασης τρίχρονης διάρκειας του ερευνητικού προγράμματος εξακολούθησε σε εντατικό ρυθμό η υποθαλάσσια έρευνα στο βόρειο μέρος του μυχού του Όρμου όπου και πάλι αξιοποιώντας τη μέθοδο της συνδυαστικής χρήσης εναλίων και χερσαίων ανασκαφικών μεθόδων ανακαλύφθηκε μέρος επιθαλάσσιου οχυρωματικού τείχους της

Υστεροκλασικής πόλης της Σαλαμίνας με μήκος 16 μέτρων κατά προσέγγιση στον άξονα Βορρά – Νότου και τελικό πάχος 3 μέτρων όπου αναγνωρίστηκαν δύο κατασκευαστικές φάσεις. Διασαφηνίστηκε έτσι οριστικά ότι το δυτικό μέρος του αρχαίου τείχους είναι ενσωματωμένο στο μακρό νεότερο τείχος αναδεικνύοντας το ιστορικό ενδιαφέρον της περιοχής.

4.3 Δημιουργία Ψηφιακού Πάρκου

Με προνοητικότητα, αποφασιστικότητα και την υποστήριξη του Περιφερειάρχη Αττικής κ. Γιώργου Πατούλη, ένα μεγάλο έργο προχωράει που αφορά τη δημιουργία ενός Πάρκου Ψηφιακού Πολιτισμού στον δήμο μας με χρήση τεχνολογίας εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας αιχμής. Το έργο εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αττική 2014-2020» και είναι προϋπολογισμού 920.000 €. Συγκεκριμένα, το πάρκο θα προβάλλει την ιστορία, τα αξιοθέατα και τα πολιτιστικά στοιχεία του νησιού. Προβάλλουμε και ενσωματώνουμε το νησί μας σε ένα πλαίσιο ψηφιακού μετασχηματισμού και δημιουργικού προγραμματισμού χρησιμοποιώντας νέα τεχνολογία. Ο Δήμαρχος Σαλαμίνας παρατήρησε: «Είμαι πραγματικά ευγνώμων στον Περιφερειάρχη Αττικής κ. Γιώργο Πατούλη για τη βοήθειά του στην προβολή του νησιού μας. Αυτή η πρωτοβουλία-ορόσημο δείχνει με τον πιο σύγχρονο τρόπο την πλούσια ιστορική και πολιτιστική ιστορία της Σαλαμίνας» (Δήμος Σαλαμίνας, 2021). Αφότου εγκρίθηκαν τα περιβαλλοντικά κριτήρια από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, τα προεπιλεγμένα σχήματα θα υποβάλουν δεσμευτικές προτάσεις για τη συνέχιση του διαγωνισμού μέχρι την ανάθεση του έργου. Η κατασκευή του έργου θα διαρκέσει πέντε χρόνια και κόστισε 350 εκατ. Ευρώ (lifo.gr, 2021).

- Το οδικό τμήμα που συνδέει τον Ανισόπεδο Κόμβο Περάματος με τη Λεωφόρο Σχιστού συνολικού μήκους 4,5 χιλιομέτρων προκειμένου να παρακαμφθεί ο Δήμος Περάματος.
- Η υποθαλάσσια σύνδεση με οδική σήραγγα 1 χιλιομέτρου από το Πέραμα προς το νησί του Αγίου Γεωργίου.
- Το οδικό τμήμα από το νησί του Αγίου Γεωργίου προς το νησί της Σαλαμίνας και τις οδικές συνδέσεις με την πόλη του.

4.4 Δράσεις για την επέτειο «Θερμοπύλες – Σαλαμίνα 2020»

Υπό την αιγίδα της Α.Ε. της Προέδρου της Δημοκρατίας Κατερίνας

Σακελλαροπούλου, το «Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη» καθιέρωσε το πλαίσιο για το Επετειακό Έτος «Θερμοπύλες - Σαλαμίνα 2020». Η κυρία Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη επιλέχθηκε ως Πρόεδρος της Επίτιμης Κοσμητείας του Επετειακού Έτους «Θερμοπύλες – Σαλαμίνα 2020» με απόφαση του Πρωθυπουργού Κυριάκου Μητσοτάκη (Ίδρυμα Μ. Βαρδινογιάννη, 2020).

Στο Επετειακό Έτος, διακεκριμένα άτομα από την Ελλάδα και το εξωτερικό καλούνται να συμμετάσχουν στην Επίτιμη Κοσμητεία, μεταδίδοντας λοιπόν το μήνυμα του εορτασμού σε όλο τον κόσμο. Μέσα από τη συμμετοχή τους σε πολλές εκδηλώσεις και δραστηριότητες, διακεκριμένοι επιστήμονες και καλλιτέχνες, καθώς και τα σημαντικότερα ιδρύματα της χώρας, γίνονται εταίροι της προσπάθειας (Ίδρυμα Μ. Βαρδινογιάννη, 2020).

Το «Ίδρυμα Μαριάννα Β. Βαρδινογιάννη» τιμά την μνήμη των 25 χρόνων από τη Μάχη των Θερμοπυλών και τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας με τους εξής τρόπους:

Στον τομέα της εκπαίδευσης, το Ίδρυμα αναλαμβάνει εκπαιδευτικά προγράμματα, μαθητικούς διαγωνισμούς και συνέδρια που επιδιώκουν να προωθήσουν την καλλιτεχνική, λογοτεχνική και δραματική πρωτοτυπία των παιδιών. Επιπλέον, διοργανώνει διεθνή συνέδρια και επιστημονικές ημερίδες με τη συμμετοχή επιφανών μελετητών και ιστορικών που τονίζουν τη μοναδική σημασία των συγκρούσεων. Ο κόσμος της ψυχαγωγίας και του αθλητισμού, η Κοινοπολιτεία και το Ναυτικό θα συμμετάσχουν επίσης σε σημαντικές δραστηριότητες για τον εορτασμό της επετείου του κύκλου. Επιπλέον, το Ίδρυμα θα δημιουργήσει ανθρωπιστικά προγράμματα για να βοηθήσει τα άτομα στην καθημερινή τους ζωή σε συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες των διαφόρων περιοχών (Ίδρυμα Μ. Βαρδινογιάννη, 2020).

Κεφάλαιο 5ο: Παράγοντες αύξησης του τουρισμού και τόποι προσέλκυσης του τουρισμού στην περιοχή

5.1 Athens city break

Η ιστορική, πολιτιστική, φεστιβαλική, διασκεδαστική και κοινωνική πρωτεύουσα της Ελλάδας: Φτάσατε σε μια πόλη της οποίας ο ακαταμάχητος ρυθμός θα σας κρατήσει εδώ για τα καλά. Η Αθήνα έχει τα πάντα και περισσότερα για να γεμίσει καλοκαιρινές διακοπές, πόσο μάλλον ένα διάλειμμα στην πόλη, με τα πολυάριθμα αξιοθέατα και τα αξιοθέατα, τα μνημεία, τα μουσεία, τις γειτονιές και τις πολύχρωμες αγορές και παζάρια με μια vintage ατμόσφαιρα γύρω σας. Η ιστορία της Αρχαίας Ελλάδας μπορεί να δει κανείς παντού, από το Μουσείο της Ακρόπολης μέχρι την Αρχαία Αγορά.

Ξεκινήστε την εξερεύνηση της πραγματικής Αθήνας με μια βόλτα από το Θησείο στο Μοναστηράκι, όπου θα βρείτε γραφικές μπουτίκ που πωλούν μοναδικές αντίκες. Μερικά από τα διαθέσιμα αντικείμενα είναι σπάνια λογοτεχνία από την εποχή του Μεσοπολέμου, όμορφα κοσμήματα, κόμικς της δεκαετίας του 1960 και ηχογραφήσεις βινυλίου (discoverGreece.com, 2022).

Καλό είναι να εκμεταλλευτείτε την ημέρα της άδειας τις Κυριακές για να κάνετε περιπέτειες: Ο εμπορικός πυρήνας της Αθήνας πλημμύρισε από τους δεκάδες πλανόδιους πωλητές που έστησαν μαγαζί εκεί. Θα νιώσετε σαν να βρίσκεστε σε ένα νησί λίγο ψηλότερα στις αριστοκρατικές γειτονιές της Πλάκας και των Αναφιώτικων. Καθώς περπατάτε στα πλακόστρωτα σοκάκια, θα συναντήσετε γραφικά καφέ και καταστήματα που πωλούν αναμνηστικά, καθώς και μεγάλες νεοκλασικές κατασκευές και κρυφές δυνατότητες φωτογραφίας. Και καθώς ο ήλιος δύει, η πόλη ζωντανεύει με μια πληθώρα δυνατοτήτων διασκέδασης και διασκέδασης που θα αφήσουν ανεξίτηλο το σημάδι στο μυαλό σας (discoverGreece.com, 2022).

Μια μητρόπολη που μπορεί να εξερευνηθεί με έναν μεγάλο περίπατο. Εάν ζείτε σε μια πόλη με περισσότερες από 2.880 ώρες ηλιοφάνειας κάθε χρόνο, το περπάτημα είναι η προφανής επιλογή για να μετακινηθείτε στην πόλη. Ξεκινήστε την εξερεύνηση σας στον Εθνικό Κήπο, ένα καταπράσινο καταφύγιο ακριβώς κάτω από την Ακρόπολη και μετά κατευθυνθείτε στους πεζόδρομους του Διονυσίου Αρεοπαγίτη και του Απόστολου Παύλου, όπου θα βρείτε μερικά από τα καλύτερα κρυμμένα μυστικά της πόλης. Στη συνέχεια, μεταβείτε στο λόφο της Πνύκας και στο Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών για να απολαύσετε το ηλιοβασίλεμα και να μάθετε για την ιστορία της πόλης (discoverGreece.com, 2022).

Α) Η πολιτιστική και καλλιτεχνική Αθήνα της Ελλάδας

Ζώντας τέχνη που απαιτεί την προσοχή σας, η Αθήνα είναι κάτι περισσότερο από μνημεία και μυστικά. Προσέξτε να ρίξετε μια ματιά στους τοίχους του καθώς περνάτε. Οι ντόπιοι καλλιτέχνες έχουν χρησιμοποιήσει αυτούς τους μοναδικούς δημόσιους χώρους ως καμβάδες για να απεικονίσουν τα οράματά τους για την πόλη. Όλες αυτές οι αναπαραστάσεις αυτής της δυναμικής μητρόπολης βρίσκονται επί του παρόντος υπό ανάπτυξη. Θα υποστούν αναθεωρήσεις και βελτιώσεις όσο περνάει ο καιρός. Ωστόσο, οι περιοχές του Κολωνακίου, του Κεραμικού και του Μεταξουργείου έχουν τη μεγαλύτερη συγκέντρωση μουσείων και γκαλερί αφιερωμένων σε εσωτερικές εκθέσεις (discoverGreece.com, 2022).

B) Εξερεύνηση του πολιτισμού της Αθήνας μέσα από τα έργα τέχνης της.

Για αγορές στο κέντρο της πόλης είναι αναμενόμενο ότι μια πόλη αυτού του διαμετρήματος θα έχει λιανικό εμπόριο που ανταποκρίνεται στο καθεστώς της ως σύγχρονης μητρόπολης. Μπορείτε να επωφεληθείτε από το ξεφάντωμα λιανικής της πόλης ενώ βρίσκεστε σε διακοπές. Ξεκινήστε την εμπορική σας αποστολή στην Ερμού, μια πεζοδρομημένη εμπορική λεωφόρο και τους παρακείμενους δρόμους. Ξαφνικά, οι πιθανότητες να ψωνίσετε σε πολυτελείς μπουτίκ και πολυκαταστήματα εμφανίζονται όπου κι αν κοιτάξετε. Η Σκουφά, η Πατριάρχου Ιωακείμ και η Βουκουρεστίου, καθώς και οι γειτονικοί δρόμοι, είναι γεμάτες από μπουτίκ που πωλούν τα πάντα, από την υψηλή ραπτική μέχρι τα διαχρονικά βασικά μέχρι τα πιο σύγχρονα σχέδια της μόδας.

Η Κεντρική Αγορά της Αθήνας στην οδό Ευριπίδου είναι το μέρος που πρέπει να πάτε αν θέλετε να πάρετε μέρος της κοσμοπολίτικης πρωτεύουσας της Ελλάδας μαζί σας στο σπίτι με τη μορφή των υπογεγραμμένων βοτάνων, μπαχαρικών και τοπικών προϊόντων (discoverGreece.com, 2022).

Γ) Νυχτερινή ζωή της πρωτεύουσας

Και καθώς ο ήλιος δύει, η πόλη ζωντανεύει με τα λαμπερά φώτα των παμπ και των κλαμπ στο κέντρο της πόλης, δείχνοντάς σας μια άλλη πλευρά της πόλης. Ένας εναλλακτικός τρόπος ζωής που βγαίνει στα πιο δημοφιλή νυχτερινά κέντρα της πόλης είναι ζωντανός στην Αθήνα. Αυτό είναι ένα μέρος της πόλης που αλλάζει συνεχώς. Υπάρχουν πολλές εναλλακτικές γειτονιές στην Αθήνα που γίνονται γρήγορα οι νέοι «απόλυτοι προορισμοί» για νυχτερινή ζωή, συναγωνιζόμενοι τη δημοτικότητα παραδοσιακών hotspots όπως το Κολωνάκι, τα Εξάρχεια και το Γκάζι. Η Πλατεία Αγίας Ειρήνης είναι η νεότερη προσθήκη, και προκαλεί πολύ θόρυβο λόγω της ενέργειας και της δημοτικότητάς της. Φαίνεται να υπάρχει μια ατελείωτη ροή ολοκαίνουργιων νυχτερινών κέντρων, μπαρ, καφέ, εστιατορίων, ακόμη και κερκίδων φαγητού που εμφανίζονται σε αυτήν την περιοχή (discoverGreece.com, 2022).

Το βράδυ, καθώς χαλαρώνετε στο μπαρ της πισίνας του ξενοδοχείου, μπορείτε να δείτε την Ακρόπολη να ζωντανεύει με φώτα που ανακοινώνουν την έναρξη των βραδινών εορτασμών. Καθώς χαλαρώνετε με το ποτό σας και αφήνετε τον ρυθμό της μουσικής να σας παρασύρει, η πόλη σας καλεί. Ήρθε η ώρα να φτιάξετε μια κατακόκκινη σκηνή! Η νυχτερινή ζωή στην Αθήνα είναι ποικίλη και άφθονη, προσφέροντας τα πάντα, από μοντέρνες παμπ και υπαίθρια κλαμπ μέχρι μπουζούκια, όπου μπορείτε να χορέψετε σε

τραπέζια με ζωντανή ελληνική μουσική και αργότερα να απολαύσετε παραστάσεις DJ. Θα απολαύσετε μια εμπειρία που μια φορά στη ζωή σας, όπου κι αν πάτε (discoverGreece.com, 2022).

5.2 Η αύξηση της κρουαζιέρας στο λιμάνι του Πειραιά

Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο Λιμένων Ελλάδος, η δημοτικότητα της Σαντορίνης, του Πειραιά και της Μυκόνου μεταξύ των γραμμών κρουαζιέρας έχει αυξηθεί κατά 150% από το 2021 και κατά 25% από το 2019. Ο τομέας της κρουαζιέρας, ο οποίος υπέφερε σε μεγάλο βαθμό κατά τη διάρκεια της επιδημίας, φαίνεται να αναρρώνει. Ο αριθμός των κρουαζιερόπλοιων που επισκέπτονται τη χώρα μας αναμένεται να αυξηθεί σε 4.939 το 2022, αυξημένος κατά 25% από το 2019 (το τελευταίο έτος πριν από την επιδημία), όταν ήταν μόλις 3.979 (Παπασταθοπούλου, 2022).

Με μόλις 2.064 κρουαζιερόπλοια να επισκέπτονται ελληνικά λιμάνια το 2021, η ανάπτυξη από το 2020, την πρώτη χρονιά της επιδημίας, όταν ο αριθμός των κρουαζιερόπλοιων που επισκέπτονται τα ελληνικά λιμάνια έφτασε τα 210, είναι θεαματική και πλησιάζει το 150%. Στην αναμενόμενη άνοδο των αφίξεων περιλαμβάνονται όλοι οι προορισμοί κρουαζιέρας της χώρας μας, αλλά κυρίως τα 15 κορυφαία λιμάνια του κλάδου. Το Homerotring διαδραματίζει όλο και πιο σημαντικό ρόλο στα ελληνικά λιμάνια όπου διατίθεται φέτος (Παπασταθοπούλου, 2022).

Η Ένωση Λιμένων Ελλάδος (ΕΛΙΜΕ) δημοσίευσε στατιστικά στοιχεία για τις αφίξεις κρουαζιέρας για το 2022 με βάση τις τρέχουσες κρατήσεις και τα πραγματικά στοιχεία για τους πρώτους πέντε μήνες του έτους, δηλαδή μέχρι τον Μάιο. Φέτος, το λιμάνι της Σαντορίνης αναμένεται να έχει τις μεγαλύτερες αφίξεις κρουαζιερόπλοιων, με 741, έναντι 191 το 2021, 3 το 2020 και 592 το 2019. Οι αριθμοί αυτοί βασίζονται σε προβλέψεις της ΕΛΙΜΕ. Ακολουθεί ο Πειραιάς, με 739 αφίξεις, ακολουθούμενος από 379 το 2021, 76 το 2020 και 622 το 2019. Η Μύκονος, το τρίτο πιο δημοφιλές ελληνικό λιμάνι φέτος, θα έχει 692 αφίξεις κρουαζιερόπλοιων, από 252 το 2021, 17 σε 2, και 550 το 2019. Η επόμενη στη σειρά είναι η Ρόδος, μετά η Κέρκυρα, το Ηράκλειο, η Πάτμος, το Κατάκολο, η Κεφαλονιά, η Ιθάκη και τέλος τα Χανιά. Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι ο αριθμός των επιβατών κρουαζιέρας το 2021 ήταν 1.418.315, το 2020 ήταν 67.528 και το 2019 έφτασε τους 5.552.384 (Παπασταθοπούλου, 2022).

Ο λόγος για τον οποίο η επιχείρηση κρουαζιέρας είναι σημαντική για την οικονομία
Η εκπληκτική αντίσταση της βιομηχανίας κρουαζιέρας στην τρέχουσα παγκόσμια

οικονομική κρίση είναι μόνο ένας λόγος για τον οποίο τόσα πολλά έθνη τη βλέπουν ως σημαντική δραστηριότητα για την ανάπτυξη του τουριστικού τους τομέα και θέλουν να συμμετάσχουν στη δράση. Επιπλέον, πολλές παγκόσμιες μητροπόλεις βασίζονται στη βιομηχανία κρουαζιέρας λόγω της ευνοϊκής οικονομικής της επίδρασης, καθώς επηρεάζει όλες τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τη βιομηχανία κρουαζιέρας, συμπεριλαμβανομένων των λιμένων, της ναυπηγικής, της κατασκευής και προμήθειας, της διαφήμισης, των υπαλλήλων κρουαζιέρας και των εταιρικών διοικητικών εγκαταστάσεων κ.λπ.

Ο αντίκτυπος της βιομηχανίας κρουαζιέρας στην οικονομία μιας χώρας είναι ανάλογος με τα χρήματα που επενδύονται σε αυτήν από τους κατασκευαστές και τους πελάτες της (άμεσο, έμμεσο και μειωμένο κόστος). Οι έμμεσες οικονομικές επιπτώσεις προκαλούνται από τη συσσώρευση προστιθέμενης αξίας σε κάθε ενδιάμεσο στάδιο των συναλλαγών, η οποία συμβαίνει μετά την ολοκλήρωση των άμεσων συναλλαγών με βασικούς προμηθευτές και πριν από τη σύναψη νέων συναλλαγών με τους δικούς τους προμηθευτές. Οι ευκαιρίες απασχόλησης μέσα και γύρω από το λιμάνι έχουν πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα στην τοπική οικονομία και στη γύρω περιοχή. Η οικοδόμηση μιας ισχυρότερης παράκτιας οικονομίας⁶ στα λιμάνια των πόλεων είναι, επομένως, ένας κρίσιμος παράγοντας.

Ειδικότερα για τις τρεις κατηγορίες δαπανών κρουαζιέρας:

Τα κόστη που σχετίζονται με μια κρουαζιέρα μπορούν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες: άμεσο, έμμεσο και επαγόμενο. Άμεσες δαπάνες είναι αυτές που επιβαρύνουν την ίδια την κρουαζιέρα, τους επιβάτες και το πλήρωμα άμεσα. έμμεσες δαπάνες είναι αυτές που πραγματοποιούνται από άλλες επιχειρήσεις προκειμένου να προμηθεύσει τη γραμμή κρουαζιέρας με τα αγαθά και τις υπηρεσίες που χρειάζεται για να λειτουργήσει (όπως η αλυσίδα εφοδιασμού, οι ασφαλιστικοί πάροχοι, οι διαφημιστικές εταιρείες κ.λπ.). και τα επαγόμενα κόστη είναι αυτά που επιβαρύνουν τους εργαζόμενους σε σχέση με την κρουαζιέρα, με έμφαση στις υπηρεσίες και τα τελικά προϊόντα που παράγουν για την

Κατά συνέπεια, η επαφή μεταξύ των επιχειρήσεων έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο στον έμμεσο ανταγωνισμό, ενώ ο επαγόμενος ανταγωνισμός έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο στους παραγωγούς καταναλωτικών προϊόντων.

Η Cruise Lines International Association εκτιμά ότι η βιομηχανία της κρουαζιέρας είχε παγκόσμιο οικονομικό αντίκτυπο 150 δισεκατομμυρίων δολαρίων το 2018, συμπεριλαμβανομένων των άμεσων, έμμεσων και προκλημένων δαπανών (αύξηση

12% από το 2017) και της προσφοράς πλήρους απασχόλησης 1.177.000 εργαζομένων (αύξηση 6,2% από 2017) των οποίων οι μισθοί ανήλθαν σε 50,2 δισεκατομμύρια δολάρια (αύξηση 10% από το 2017).

Α) Ο οικονομικός αντίκτυπος της βιομηχανίας κρουαζιέρας της Ευρώπης

Σημειώθηκε αύξηση του αριθμού των κρουαζιερόπλοιων που ναυπηγούνται στην Ευρώπη, καθώς και αύξηση του αριθμού των επιβατών που επιβιβάζονται από ευρωπαϊκά λιμάνια και του συνολικού αριθμού διελεύσεων επιβατών και πληρώματος. Το 2017, ο κλάδος συνολικά ενίσχυσε την ευρωπαϊκή οικονομία κατά 47,86 δισεκατομμύρια ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 16,9 τοις εκατό από το προηγούμενο έτος.

Για να είμαστε πιο ακριβείς, στην Ευρώπη συνολικά (τα 28 κράτη μέλη συν την Ελβετία, τη Νορβηγία και την Ισλανδία):

Μόνο στην Ευρώπη, υπήρχαν 40 γραμμές κρουαζιέρας που εκτελούσαν συνολικά 137 πλοία, φιλοξενώντας πάνω από 164.000 επιβάτες (αύξηση 10% σε σχέση με το 2015). Ενενήντα πέντε χιλιάδες κλίνες, μείωση 5,5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, χρησιμοποιήθηκαν από 75 πλοία που ανήκουν σε 23 επιχειρήσεις εκτός Ευρώπης, τα περισσότερα από τα οποία έχουν έδρα τη Βόρεια Αμερική.

Για παράδειγμα, το 2016, 6,96 εκατοστά άτομα από την Ευρώπη πήγαν σε κρουαζιέρες (αύξηση 7,8 τοις εκατό από το προηγούμενο έτος), αποτελώντας το 26 τοις εκατό του συνόλου των επιβατών κρουαζιέρας παγκοσμίως.

6,5 εκατομμύρια άνθρωποι ξεκίνησαν κρουαζιέρα από λιμάνι της Ευρώπης (6,2% περισσότεροι από το 2015), με 5,5 εκατομμύρια από αυτούς τους ανθρώπους να είναι Ευρωπαίοι (ή το 85%).

Τα μέλη του πληρώματος έφταναν στα ευρωπαϊκά λιμάνια με ρυθμό 16,8 εκατοστών κάθε μέρα. Τα κρούσματα έφτασαν στην παραλία σε βάθος 6,7 μέτρων. Η ευρωπαϊκή κρουαζιέρα και οι επενδύσεις σε νέα κρουαζιερόπλοια παρήγαγαν τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα για όλη την Ευρώπη το 2017:

Αύξηση 17% από τις άμεσες δαπάνες του 2015 ύψους 16,9 δισ. ευρώ σε άμεσες δαπάνες του 2016 ύψους 19,7 δισ. ευρώ. Όλες οι σημαντικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών επιβατών και προσωπικού, καθώς και του

ναυπηγικού τομέα, των αγορών προμηθειών, των τιμών μισθών και των καυσίμων, έχουν αυξηθεί. Στον ναυπηγικό κλάδο επενδύθηκαν 5,63 δισ. ευρώ. Η συνεχής αύξηση των νέων παραγγελιών στα ευρωπαϊκά ναυπηγεία τα τελευταία χρόνια αποτελεί ισχυρή απόδειξη ότι η Ευρώπη θα συνεχίσει να είναι ο παγκόσμιος ηγέτης στη ναυπηγική βιομηχανία στο άμεσο μέλλον.

Οι ευρωπαϊκές γραμμές κρουαζιέρας συνεισέφεραν 8,17 δισ. ευρώ σε άλλες ευρωπαϊκές βιομηχανίες το 2018. Το ποσό αυτό αντιπροσώπευε δαπάνες για αγαθά και υπηρεσίες από σχεδόν κάθε τομέα στην Ευρώπη (εταιρείες τροφίμων και ποτών, πετροχημικά, μηχανολογικός εξοπλισμός, μεταφορές, διαφήμιση κ.λπ.). Οι δαπάνες για τους μισθούς των ευρωπαίων υπαλλήλων από ευρωπαϊκές εταιρείες κρουαζιέρας ήταν 1,67 δισεκατομμύρια ευρώ το 2015. Περίπου 69.072 Ευρωπαίοι απασχολήθηκαν σε εταιρείες κρουαζιέρας σε διάφορες θέσεις σε όλη την ήπειρο.

Οι 6,5 εκατομμύρια επιβάτες που επιβιβάστηκαν από ευρωπαϊκά λιμάνια ξόδεψαν πάνω από 1,89 δισεκατομμύρια ευρώ σε αεροπορικά εισιτήρια, καταλύματα, εκδρομές, φαγητό και ποτό (αύξηση 7,4% από το 2015), με το 72% του συνόλου να πηγαίνει στα ευρωπαϊκά αεροπορικά ταξίδια. Το 2016, 34,1 εκατομμύρια τουρίστες δαπάνησαν συνολικά 2,17 δισεκατομμύρια ευρώ σε εκδρομές, αναψυκτικά, αναμνηστικά και άλλα διάφορα είδη στα λιμάνια της Ευρώπης, σημειώνοντας αύξηση 12,4% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Τα μέλη του πληρώματος ξόδεψαν συνολικά 164,7 εκατομμύρια ευρώ κατά τη διάρκεια των περίπου 6,7 εκατομμυρίων ταξιδιών τους στα λιμάνια.

Μεταξύ 2015 και 2017, δημιουργήθηκαν περίπου 43.000 νέες θέσεις εργασίας στις βιομηχανίες κρουαζιέρας και σε συναφείς βιομηχανίες της Ευρώπης, ανεβάζοντας τον συνολικό αριθμό των ατόμων που δραστηριοποιούνται σε αυτούς τους τομείς σε 403.621 το 2017, με τους μισθούς και άλλα οικονομικά οφέλη να ανέρχονται συνολικά σε 12,77 δισεκατομμύρια ευρώ.

Όλα τα παραπάνω είναι αποτέλεσμα των έμμεσων και επαγόμενων επιπτώσεων του κλάδου της κρουαζιέρας στην ευρωπαϊκή οικονομία και η έκθεση διαπίστωσε ότι για κάθε εκατομμύριο ευρώ που δαπανάται άμεσα, ο κλάδος παρήγαγε δύομισι εκατομμύρια ευρώ σε συνολικό οικονομικό αντίκτυπο, μαζί με περίπου είκοσι -μία θέση πλήρους απασχόλησης με μέσο μισθό τριάντα ένα χιλιάδες πεντακόσια ευρώ ή

31.650 €.

Η βιομηχανία κρουαζιέρας της Ευρώπης έχει άμεση επιρροή στους ακόλουθους τρεις τομείς σε ποσοστό 79 τοις εκατό:

Οι κατασκευές αντιπροσώπευαν το 27% της άμεσης απασχόλησης, το 34% των αποδοχών των εργαζομένων και το 49% των άμεσων δαπανών. Το 35% όλων των νέων θέσεων εργασίας στον κλάδο καλύπτεται από Ευρωπαίους και το 28% όλων των νέων μισθών καταβάλλεται σε Ευρωπαίους. Συγκοινωνίες, που περιλαμβάνουν τις γραμμές κρουαζιέρας, οι οποίες αντιπροσώπευαν το 14% της απασχόλησης και το 16% των εισοδημάτων.

Η Ευρώπη στο σύνολό της αισθάνεται τις οικονομικές επιπτώσεις, αλλά πέντε έθνη αισθάνονται το μεγαλύτερο βάρος τους (79%). (Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Γαλλία και Ισπανία). Επιπλέον, το 63% των άμεσων δαπανών (όπως και το 2015) βαρύνουν την Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γερμανία, καθώς αυτά τα έθνη δραστηριοποιούνται σε κάθε οικονομικό τομέα. Εδώ είναι τα πιο κοινά σημεία αφετηρίας και τερματισμού για τα κρουαζιερόπλοια,

- Η βιομηχανία κρουαζιέρας έχει τα κύρια γραφεία της σε αυτές τις χώρες,
- παρέχει υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής για πλοία,
- παρέχει τρόφιμα και καύσιμα στα πλοία.

Σε σύγκριση με τις άλλες δύο χώρες, η Ισπανία χρησιμεύει ως σημείο αναχώρησης και άφιξης για επιβάτες κρουαζιέρας και είναι η έδρα ορισμένων από τις εταιρείες, ενώ η Γαλλία χρησιμεύει ως σημείο αναχώρησης και άφιξης για επιβάτες κρουαζιέρας και δραστηριοποιείται επίσης σε τη ναυπηγική βιομηχανία (Μπελαβίλας & Πρέντου, 2020).

B) Οφέλη για την ελληνική οικονομία και το λιμάνι του Πειραιά

Τα έσοδα από τα ξένα ταξίδια ως ποσοστό του ΑΕΠ αποτελούν ένα μέτρο της σημασίας του διεθνούς τουρισμού για την οικονομία μιας χώρας. Τα στοιχεία από το ισοζύγιο πληρωμών ερευνούν τουρίστες και επιχειρηματίες.

Η Κροατία (18,4%), η Κύπρος (13,9%) και η Μάλτα (12,0%) είχαν τη μεγαλύτερη αναλογία ταξιδιωτικού εισοδήματος προς το ΑΕΠ μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ

το 2018. Η Ισπανία και η Γαλλία έλαβαν 69 δισ. ευρώ και 55,5 δισ. ευρώ, αντίστοιχα, από ξένο τουρισμό το 2018, ακολουθούμενη από την Ιταλία με 41,7 δισ. ευρώ και τη Γερμανία με 36,4 δισ. ευρώ. Η Τράπεζα της Ελλάδος αναφέρει ότι η ξένη τουριστική βιομηχανία στην Ελλάδα απέφερε 16,1 δισ. ευρώ το 2016, εκ των οποίων τα 485,6 εκατ. ευρώ (0,3% του ΑΕΠ) προήλθαν από ταξιδιώτες κρουαζιέρας. Το ΑΕΠ της περιφερειακής ενότητας Πειραιώς και Νήσων συνεισφέρει σταθερά το 5,4% του ΑΕΠ της χώρας κατά την περίοδο 2012-2016, το οποίο είναι σημαντικό δεδομένου ότι ο Πειραιάς είναι το κύριο λιμάνι κρουαζιέρας της χώρας. Για την παροχή στοιχείων σχετικά με τις οικονομικές επιπτώσεις του τουρισμού κρουαζιέρας στην Ελλάδα (Μπελαβίλας & Πρέντου, 2020).

Μια πηγή πληροφοριών σχετικά με τον αριθμό των επιβατών κρουαζιέρας και τα έσοδα μείον το κόστος της γραμμής κρουαζιέρας είναι η Τράπεζα της Ελλάδος (Τράπεζα της Ελλάδος), της οποίας τα δεδομένα χρησιμοποιούνται. Ανάλογα με το λογιστικό σύστημα που χρησιμοποιείται, μπορεί να είναι πράγματα όπως κέρδη ξενοδοχείων ή πωλήσεις που πραγματοποιούνται από τουρίστες ενώ βρίσκονται φυσικά στην Ελλάδα. Δεν περιλαμβάνονται τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν από έναν ταξιδιώτη που πέρασε το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου του εκτός σπιτιού (όπως η αμοιβή και το κέρδος του ταξιδιωτικού πράκτορα) και τα κέρδη από επιβάτες που πετούν ή ταξιδεύουν προς τον προορισμό τους. Αυτά τα στοιχεία διατηρούνται χωριστά και προστίθενται σε αυτά για άλλους τρόπους μεταφοράς (όπως το φορτίο, για παράδειγμα) (Μπελαβίλας & Πρέντου, 2020).

Για να αντισταθμίσει τα στατιστικά στοιχεία της Κεντρικής Τράπεζας, η Cruise Lines International Association (CLIA) περιέχει αναφορές σε όλες τις κατηγορίες δαπανών, αν και λείπει η πλήρης περιγραφή τους ανά χώρα.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι μια απόκλιση ανακαλύφθηκε κατά τη σύγκριση των δύο πηγών σχετικά με τη μέση δαπάνη των επιβατών στο λιμάνι (47-50%), και αυτή η απόκλιση μπορεί να αποδοθεί στο γεγονός ότι η CLIA υπολογίζει τη μέση δαπάνη αυτών των επιβατών συνολικά, ανεξάρτητα από τα εθνικά ή και τοπικά χαρακτηριστικά των ευρωπαϊκών λιμανιών. Οι αριθμοί επιβατών διέφεραν επίσης κατά 10%-15%, με τη διαφορά πιθανότατα να αποδίδεται στο γεγονός ότι οι δύο πηγές παρακολουθούν πληροφορίες για διαφορετικές πυκνότητες λιμένων. Επιπλέον, η CLIA δημοσίευσε μελέτες για τον οικονομικό αντίκτυπο της κρουαζιέρας στην ευρωπαϊκή

οικονομία το 2012, το 2015 και το 2017 (με αναφορές μόνο στα ενδιάμεσα έτη) και το ΣτΕ διεξήγαγε έρευνα κρουαζιέρας (συμπλήρωμα της Έρευνας Συνόρων) από το 2012, έτος για το οποίο δεν βρέθηκαν πλήρη στοιχεία. Ο παρακάτω πίνακας περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία που αφορούν την Ελλάδα, και από τις δύο πηγές, για το 2015 και το 2017, ώστε να κατανοήσετε τα βασικά στοιχεία.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι τα οικονομικά οφέλη από τη δραστηριότητα της κρουαζιέρας θεωρείται ότι προκαλούνται κυρίως από τις άμεσες δαπάνες των επιβατών και των μελών του πληρώματος και σε μικρότερο βαθμό από τις άμεσες δαπάνες των εταιρειών στην Ελλάδα. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες που ειδικεύονται στην κατασκευή κρουαζιερόπλοιων ή/και είναι χώρα προέλευσης επιβατών. Η CLIA εκτιμά ότι οι άμεσες δαπάνες των επιβατών και του προσωπικού αποτελούν περίπου το 70% του συνολικού άμεσου κόστους, ενώ το άμεσο κόστος των αεροπορικών εταιρειών είναι περίπου το 30%. Οι πολλαπλασιαστές είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται για τον υπολογισμό της ευρύτερης οικονομικής επίδρασης μιας αλλαγής σε έναν μεμονωμένο κλάδο ή κλάδο. Το IOBE (2012) εκτιμά ότι για κάθε 1 € που ο τουρισμός συνεισφέρει άμεσα στο ΑΕΠ, προστίθεται επιπλέον 1,2 € μέσω έμμεσης και επαγόμενης οικονομικής δραστηριότητας, για συνολική συνεισφορά στο ΑΕΠ 2,2 €. Δηλαδή, ο πολλαπλασιαστής για δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό είναι 2,2. Λαμβάνοντας υπόψη τους πολλαπλασιαστές των επιμέρους κλάδων της ελληνικής οικονομίας, σύμφωνα με μελέτη του ΚΕΠΕ (2014), ο προκύπτων τουριστικός πολλαπλασιαστής για την ελληνική τουριστική οικονομία ανέρχεται σε 2,65 που σημαίνει ότι για κάθε 1,0 € από τουριστική δραστηριότητα, έμμεση και δημιουργείται επιπρόσθετη οικονομική δραστηριότητα 1,65 € και επομένως, συνολικά, το ΑΕΠ αυξάνεται κατά 2,65 €. Από αυτό, θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε ότι ο πολλαπλασιαστής της τουριστικής δραστηριότητας είναι οπουδήποτε μεταξύ 2,2 και 2,65.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι παρόλο που αυτή η τιμή είναι σύμφωνη με τις τιμές που υπολογίστηκαν από την CLIA για το 2015 και το 2017 (2.43), η ομάδα συγγραφέων διατηρεί ορισμένες επιφυλάξεις σχετικά με το εάν αυτός ο πολλαπλασιαστής ισχύει ή όχι στον υπολογισμό της έμμεσης επίδρασης των κρουαζιέρων στην Η ελληνική οικονομία, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν άμεσες δαπάνες στη ναυπηγική βιομηχανία στη χώρα (29% του συνόλου των άμεσων δαπανών σε ευρωπαϊκό επίπεδο για το 2017), και επιπλέον, θέσεις εργασίας λόγω της κρουαζιέρας Μελέτες που πραγματοποιήθηκαν σε επίπεδο πρωτογενών λιμένων δύο χώρες προσδίδουν αξιοπιστία σε αυτό το

επιχείρημα. Μια τέτοια μελέτη, που διεξήχθη από το λιμάνι της Βαρκελώνης σε συνεργασία με το Universidad de Barcelona, για το 201620, διαπίστωσε ότι για κάθε 100 € που δαπανώνται στην ίδια την κρουαζιέρα, επιπλέον 75 € δαπανώνται έμμεσα και προκλητικά στην τοπική οικονομία (πολλαπλασιαστής 1,75). .

Επομένως, για κάθε 1 € άμεσων δαπανών το 2011, παρήχθη επιπλέον 0,7 € οικονομικής δραστηριότητας, όπως φαίνεται από μελέτη που διεξήχθη στο πλαίσιο ακαδημαϊκών εργασιών²¹ για το λιμάνι του Πειραιά (πολλαπλασιαστής 1,7). Εφαρμόζοντας έναν πολλαπλασιαστή 2 στο μέσο άμεσο κόστος των 500 εκατ. ευρώ, μπορούμε να υπολογίσουμε ότι ο συνολικός οικονομικός αντίκτυπος της κρουαζιέρας στη χώρα ανέρχεται σε 1 δισ. ευρώ, ή 0,55% του ΑΕΠ (2017), ενώ οι θέσεις εργασίας κρουαζιέρας, που, σύμφωνα με την CLIA, αφορούν πρωτίστως τον κατασκευαστικό κλάδο, τη μεταποίηση και τις μεταφορές, ανέρχονται σε περίπου 10.500, με μέσο ετήσιο κατά κεφαλήν εισόδημα 19 χιλ. ευρώ. Ενώ η Ελλάδα είναι δημοφιλής τουριστικός προορισμός, δεν είναι σε θέση να αξιοποιήσει πλήρως τα κέρδη που θα της αποδίδονταν, όπως φαίνεται από τους αριθμούς εισπράξεων για το 2018 (μέσες ετήσιες εισπράξεις από επισκέπτες κρουαζιέρας 500 εκατ. ευρώ).

Η έλλειψη τοπικής καταγωγής επιβατών ή από τα έθνη του ευρύτερου βαλκανικού χώρου, αλλά και οι αβέβαιες γεωπολιτικές καταστάσεις, είναι οι βασικοί ένοχοι. Η Βόρεια Αμερική είναι ο μεγαλύτερος τόπος καταγωγής επιβατών κρουαζιέρας. Επειδή η κατασκευή τέτοιου εξοπλισμού σε παλιά λιμάνια βλάπτει αποτελεσματικά ή επηρεάζει σοβαρά την έλξη του προορισμού, η απουσία λιμενικής υποδομής δημιουργεί ένα θεμελιώδες παράδοξο που περιορίζει τις μελλοντικές δυνατότητες του ελληνικού homeporting σε σχέση με εξαιρετικά μεγάλα κρουαζιερόπλοια. Ειδικότερα, μεγάλες διαταραχές στον αστικό ιστό και το ιστορικό περιβάλλον προκαλούνται από τον γιγάντωση των λιμενικών εγκαταστάσεων και πλοίων, καθώς και από την αναχώρηση και μετακίνηση εντός της πόλης μαζικού τουριστικού πλήθους σε σύντομες χρονικές περιόδους. Αυτό ήταν πιο ξεκάθαρο στη Βενετία, αλλά ήταν επίσης εμφανές στις μοναδικές συνθήκες του προστατευόμενου εδάφους της Βαρκελώνης και των πόλεων της Σαντορίνης. Η εφαρμογή ενός ενιαίου στρατηγικού σχεδίου με συγκεκριμένους στόχους, όπως η προώθηση της χώρας ως προορισμός κρουαζιέρας, η ενίσχυση της αποτελεσματικότερης και ευρέως επωφελούς συνεργασίας μεταξύ γενικού τουρισμού και κρουαζιέρας και η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται γύρω από τον οργανισμό λιμένων, είναι όλα

απαραίτητα. ώστε η Ελλάδα να διεκδικήσει την ηγεσία και να βοηθήσει στη διατήρηση του ενδιαφέροντος των εταιρειών κρουαζιέρας στην ανατολική Μεσόγειο. Τα έξι λιμάνια στην Ελλάδα που πληρούν αρκετά από τα κριτήρια για να γίνουν δυνητικά αποτελεσματικά λιμάνια είναι ο Πειραιάς, το Ηράκλειο, η Θεσσαλονίκη, η Ρόδος, το Λαύριο και η Κέρκυρα. Αυτό προκύπτει από έρευνα που διεξήχθη και καταγράφηκε αναλυτικά οι επιμέρους υποδομές που πρέπει να είναι διαθέσιμες και οι υπηρεσίες που πρέπει να προσφέρει ένα λιμάνι για να λειτουργήσει ως *homeport*. Με βελτιωμένη λιμενική υποδομή και ολοκληρωμένη σιδηροδρομική σύνδεση με την Αθήνα και το διεθνές αεροδρόμιο, το Λαύριο ειδικότερα θα μπορεί να λειτουργήσει προς αυτή την κατεύθυνση.

5.3 Οφέλη από την ανάπλαση του Φαληρικού μετώπου

Προκειμένου να παρέχεται στις γύρω πόλεις πρόσβαση στο παραλιακό μέτωπο, η λεωφόρος Ποσειδώνος μεταφέρεται 90 μέτρα πιο κοντά στο νερό και εν μέρει θαμμένη σε απόσταση περίπου 600 μέτρων. Επιπλέον, ένα τεράστιο κλειστό κανάλι που μπορεί να αντιμετωπίσει κινδύνους πλημμύρας 50 ετών προστατεύει την περιοχή. Για τη δεύτερη φάση του έργου σχεδιάζεται ένα οικολογικό πάρκο 220 στρεμμάτων που συνδέεται πλήρως με το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (Βαμβουρέλλης, 2019).

A) Ελκυστικότητα της παραλίας

Αυτές οι πρωτοβουλίες ενσωματώνονται σε μια ευρύτερη στρατηγική που στοχεύει στη βελτίωση του Νότιου Τομέα και του Λεκανοπεδίου στο σύνολό του, εφιστώντας την προσοχή στην ακτογραμμή για την απόλαυση των ντόπιων και των τουριστών. Απώτερος στόχος των έργων είναι η παροχή συνεχούς ροής από την πόλη προς το Αττικό Πέλαγος (Βαμβουρέλλης, 2019).

Ο Φαληρικός Όρμος είχε να αντιμετωπίσει κάποιες δυσάρεστες πραγματικότητες στη ζωή του. Λίγο μετά το τέλος των Ολυμπιακών Αγώνων, η γειτονιά από «μαγική εικόνα» και «λάμψη» έγινε εγκαταλελειμμένη και ξεπερασμένη. Από τη βιτρίνα της πόλης μέχρι τον χωματερή της σε ελάχιστο χρόνο. Αργότερα, στα χρόνια των μνημονίων, δόθηκε ο έλεγχος του ακινήτου στο ΤΑΪΠΕΔ με σκοπό να διαλυθεί και να πουληθεί σε ιδιώτες με έκπτωση (Βαμβουρέλλης, 2019).

Μετά από 11 χρόνια παραμέλησης, η μοίρα του Φαληρικού Όρμου άλλαξε το 2015,

όταν αποφασίστηκε να μην πουληθεί η γη και αντ' αυτού να ανακατασκευαστεί και να τεθεί σε παραγωγική χρήση σύμφωνα με ένα masterplan που δημιούργησε ο διάσημος Ιταλός αρχιτέκτονας και το «Πολιτιστικό Κέντρο». Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος» σχεδιαστής Renzo Piano. Η Περιφέρεια Αττικής έλαβε 40ετή μίσθωση 487 στρεμμάτων τον Οκτώβριο του 2016. Η κατασκευή ξεκίνησε τον Ιούνιο του 2017 και αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2020. Η νέα οδική χάραξη έχει προγραμματιστεί να δοθεί στην κυκλοφορία το 2019, ίσως μέσα στις επόμενες εβδομάδες, οπότε το πρώτο μέρος των εργασιών θα πρέπει να ολοκληρωθεί σύντομα (Βαμβουρέλλης, 2019).

Β) Σχέδια που έγιναν για να αντέξουν τα επίπεδα νερού που διαφορετικά θα μπορούσαν να ανέβουν

Η αντιπλημμυρική προετοιμασία είναι αναπόσπαστο μέρος της διαδικασίας αναζωογόνησης. Το νέο σχέδιο διαχείρισης λεκάνης απορροής στην Αττική προβλέπει την κατασκευή ενός τεράστιου κλειστού αγωγού στην υπάρχουσα θέση της Λεωφόρου Ποσειδώνος, με αποστραγγιστική ικανότητα επαρκή για την αντιμετώπιση πλημμυρικών φαινομένων με συχνότητα εμφάνισης μία φορά κάθε 50 χρόνια. Ο αγωγός θα χωριστεί στα δύο στις εκβολές του ποταμού Ιλισού, με τον ένα κλάδο να κατευθύνεται δυτικά προς το προϋπάρχον κανάλι κοντά στις εκβολές του Κηφισού και τον άλλο ανατολικά προς το προϋπάρχον κανάλι κοντά στο Ολυμπιακό Κλειστό Στάδιο Φαλήρου (Τae Kwon Do). Μια δεξαμενή θα κατασκευαστεί στον ανατολικό κλάδο για να συλλέγει την απορροή και να συγκρατεί τυχόν μεταφερόμενα υλικά ή απόβλητα για να αποτρέψει την είσοδό τους στον ωκεανό (Βαμβουρέλλης, 2019).

Η ανάπτυξη του οικολογικού πάρκου έχει προγραμματιστεί για τα τελευταία στάδια του έργου και η διαδικασία υποβολής προσφορών για αυτές τις υπηρεσίες είναι ήδη σε εξέλιξη, επομένως η κατασκευή θα πρέπει να ξεκινήσει σύντομα. Οι εκτιμήσεις της μελέτης αναφέρουν ότι θα φυτευτούν 3.500 δέντρα και 200.000 θάμνοι στο πλαίσιο των πράσινων πρωτοβουλιών προϋπολογισμού 90 εκατ. ευρώ από ίδιους πόρους της Περιφέρειας. Μονοπάτια για περπάτημα και ποδηλασία θα πλέκονται σε όλο το πάρκο (Βαμβουρέλλης, 2019).

Γ) Οφέλη

Μπορεί να αναμένονται πολλαπλά θετικά αποτελέσματα ως αποτέλεσμα της ανάπλασης για την περιοχή. Με δημόσια χρηματοδότηση και προσπάθεια, αναπτύσσεται στην Αθήνα ένας νέος χώρος πρασίνου για υπερτοπική χρήση και για τη

βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Αυτό το σημείο έχει τη δυνατότητα να προσελκύσει επισκέπτες από όλη την Αττική και όχι μόνο. Τώρα, οι επιχειρήσεις στο Μοσχάτο και την Καλλιθέα ενδέχεται να επεκταθούν σε κενές βιτρίνες και να αναζωογονήσουν τις παλιές εμπορικές χρήσεις. Μετά από αυτό, υπάρχει το ίδιο το πάρκο. Η Αττική χρειάζεται απεγνωσμένα έναν νέο πνεύμονα πρασίνου όπως αυτός, μια τοποθεσία όπου άνθρωποι όλων των ηλικιών μπορούν να συναντηθούν για να κοινωνικοποιηθούν και να διασκεδάσουν σε ένα περιβάλλον χωρίς εμπορικότητα (Βαμβουρέλλης, 2019).

Η πόλη μας έχει πολλά ιπασία στο νέο πάρκο που λειτουργεί καλά. Το να δώσουμε πίσω την πόλη μας στους ανθρώπους που ζουν εδώ είναι ένας κίνδυνος. Είναι ένα στοίχημα για τον τερματισμό της επί δεκαετίες προσήλωσης της χώρας με τα έργα ματαιοδοξίας (Βαμβουρέλλης, 2019).

Η Ανάπλαση του Φαληρικού Όρμου αποτελεί ένα έργο μητροπολιτικής λειτουργίας με πολλαπλασιαστικά πλεονεκτήματα για τους κατοίκους και τους τουρίστες της Αττικής, καθώς και την ελληνική οικονομία.

Τα μέτρα που έχουν ληφθεί μέχρι τώρα για τη Β' φάση της ανοικοδόμησης εξυπηρετούν πρωτίστως δύο στόχους:

- Εύρεση βιώσιμου χρηματοδοτικού σχεδίου και της πιο αποτελεσματικής τεχνικής δημοπρασίας.
- Εφόσον υπάρχουν εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, πρέπει να τις αναζητήσουμε και να τις αξιοποιήσουμε για να αποδεδμευτούν οι ίδιοι πόροι της Περιφέρειας Αττικής, οι οποίοι θα διοχετευθούν σε πρόσθετα έργα προς όφελος και των 66 Δήμων. Αττικής και το οποίο θα τεθεί άμεσα στη διάθεση των πολιτών της Αττικής.

Η ελεύθερη και ανοιχτή πρόσβαση όλων των ανθρώπων στο Οικολογικό Πάρκο, του οποίου η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα θα είναι διαχρονικά εξασφαλισμένη. Στόχος είναι να αποφευχθεί η υποβάθμιση ή η εγκατάλειψη των κοινόχρηστων χώρων και η μετατροπή του αστικού πάρκου σε έργο «κουφάρι», παρόμοιο με προηγούμενες ολυμπιακές τοποθεσίες (Νάνου, 2021).

Η υλοποίηση της Β' φάσης της ανάπλασης ελέγχεται από το ΠΔ 26.11.2013 (ΦΕΚ 443/6.12.2013). Ποτέ δεν εξετάστηκε το ενδεχόμενο τροποποίησης των χρήσεων γης και των απαιτήσεων κατασκευής που καθορίζονται στο ΑΣ.

Οι ελλείψεις που μας «κληροδότησε» η πρώην Διοίκηση της Περιφέρειας Αττικής

μπορεί να χωριστούν σε τρεις τομείς και να επηρεάσουν όλες τις δραστηριότητες της Β' Φάσης στον Φαληρικό Όρμο. (α) έρευνα, (β) οικονομικοί πόροι και (γ) σχεδιασμός για τη μελλοντική χρήση και τη λειτουργική βιωσιμότητα του χώρου.

Για έργα ανάλογης έκτασης, ιδανικά πολυπλοκότητας και στρατηγικής συνάφειας, όπως εν προκειμένω, η νομοθεσία επιβάλλει την ανάθεση υπηρεσιών συμβουλευτικής υποστήριξης σε εταιρεία συμβούλων με εξειδίκευση στην Περιφέρεια Αττικής σε τεχνοοικονομικό και νομικό επίπεδο.

Η παρούσα διοικητική και νομική δομή διατηρεί τη δημόσια φύση του μητροπολιτικού πάρκου και την ελεύθερη και ανοιχτή χρήση από όλους τους ανθρώπους.

Η ημερομηνία ολοκλήρωσης της Φάσης Ι των έργων ανάπλασης στον Φαληρικό Όρμο έχει μεταταθεί για τον Μάιο του 2021. Επί του παρόντος, έχει εκπληρωθεί περίπου το 85% των φυσικών απαιτήσεων του έργου. Στην τελική φάση, το αντικείμενο του έργου περιελάμβανε την εκπόνηση μελετών.

Δεν έχει νόημα να μένει κανείς στο παρελθόν ή να αναλύει τυχόν ελαττώματα σχεδιασμού, απρόβλεπτες ανάγκες ή αλλαγές στο ρυθμιστικό πλαίσιο (δεν έχει νόημα να μένει κανείς στο παρελθόν ή να αναλύει τυχόν ελαττώματα σχεδιασμού, απρόβλεπτες ανάγκες ή αλλαγές στο ρυθμιστικό πλαίσιο) , στόχος μας είναι να περιορίσουμε, όσο το δυνατόν περισσότερο, τον κίνδυνο που σχετίζεται με τον διαγωνισμό και την ολοκλήρωση της Β' φάσης, ώστε να περιοριστεί ο κίνδυνος αποκλίσεων από την αρχική σύμβαση.

5.4 Οφέλη από την ανάπλαση της περιοχής του Ελληνικού

Μετά την κατάθεση του Σχεδίου Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης (ΟΑΑ) την περασμένη Πέμπτη, οι μπουλντόζες πλησιάζουν ολοένα και περισσότερο την περιοχή του παλιού αεροδρομίου του Ελληνικού για να ξεκινήσει το μεγαλύτερο έργο αστικής ανάπλασης σε διεθνή κλίμακα. Ο Οδυσσέας Αθανάσιος, διευθύνων σύμβουλος της Lamda Development, της επιχείρησης που κέρδισε τη σχετική σύμβαση και υποστηρίζεται από την πολυεθνική κοινοπραξία επενδυτών Global Investment Group, που αποτελείται από τον Όμιλο Λάτση, την κινεζική Fosun και την Eagle Hills με έδρα το Άμπου Ντάμπι, έκανε τα εξής: δήλωση: Κατά τη γενική συνέλευση της Πέμπτης είπε, «Είμαστε έτοιμοι να ξεκινήσουμε χθες το έργο του Ελληνικού» (protothema.gr, 2017). Στην ομιλία του στη γενική συνέλευση, ο κ. Αθανασίου επιβεβαίωσε ότι έχει κατατεθεί το Σχέδιο Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης (ΟΑΑ) και εκτίμησε ότι η διαδικασία έκδοσης του Προεδρικού Διατάγματος ενδέχεται να έχει ολοκληρωθεί έως τον Νοέμβριο, όπως

ορίζει ο νόμος. Επιπλέον, προέβλεψε ότι θα χρειαστούν τουλάχιστον τρεις ακόμη μήνες για να ληφθούν οι απαιτούμενες Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις (ΚΥΑ) και είπε ότι πολυεθνικά κόμματα έχουν εκδηλώσει έντονο ενδιαφέρον για τη δημοπρασία άδειας καζίνο (protothema.gr, 2017).

Τόνισε την έκταση των 37 στρεμμάτων που κήρυξε ως δάσος ο δασάρχης Πειραιά, παρόλο που είχαν υποβάλει ένσταση το Ελληνικό ΑΕ και το ΤΑΪΠΕΔ. "Έχουμε αναπτύξει ένα ολοκληρωμένο θέρετρο με 1.200 δωμάτια, ένα καζίνο και συνεδριακές εγκαταστάσεις που θα συνδέονται με τον παραλιακό αυτοκινητόδρομο με μια γέφυρα. Αυτό το τμήμα είναι ζωτικής σημασίας για την επιχειρηματική στρατηγική των συμβούλων παγκοσμίως, για την οποία έχουν επενδύσει εκατομμύρια. Δεν μπορείτε πάρτε ένα εξάρτημα σε άλλη τοποθεσία. Όχι σε Legoland" (protothema.gr, 2017).

5.4.1 Το έργο ανάπλασης παραστατικά

Σύμφωνα με την κοινοπραξία, είναι το μεγαλύτερο έργο αστικής ανάπλασης στον κόσμο. Θα δημιουργήσει 70.000 θέσεις εργασίας και η ολοκλήρωσή του θα συμβάλει στην ενίσχυση του τουριστικού ρεύματος της χώρας κατά ένα εκατομμύριο τουρίστες ετησίως. Το έργο θα ξεκινήσει με την πλήρη εκκαθάριση του πρώην αεροδρομίου του Ελληνικού έκτασης 6.200 στρεμμάτων. Έξι με εννέα μήνες αργότερα, η περιοχή θα είναι έτοιμη για ανακαίνιση, με πρώτο έργο τη δημιουργία του μεγαλύτερου παραλιακού πάρκου στην Ευρώπη, το οποίο θα είναι από τα μεγαλύτερα του είδους του διεθνώς. Όπως ανέφεραν στελέχη της Lamda Development στις παρουσιάσεις τους, σημειώνει ο κ. Αθανασίου, στον χώρο ανάπλασης θα κυριαρχεί η βλάστηση του πάρκου. Με την έναρξη των έργων, δημιουργούνται θέσεις εργασίας σε βιομηχανίες που έχουν επηρεαστεί σοβαρά από την ύφεση, όπως οι κατασκευές, η τσιμεντοβιομηχανία, η χαλυβουργία, ο τομέας του αλουμινίου, οι προμηθευτές και οι μεταφορές για μια τεράστια γκάμα αγαθών και υπηρεσιών (protothema.gr, 2017).

5.4.2 Πλήρης ανάπλαση της παραλίας

Όπως σημείωσε ο κ. Αθανασίου, ταυτόχρονα, η παραλία, η μαρίνα και το κτίριο πέντε ξενοδοχειακών μονάδων υφίστανται ενδεδειγμένη ανακαίνιση. Στην παραλία, ένα ξενοδοχείο «επτά αστέρων», που δεν υπάρχει πουθενά αλλού στην Ελλάδα, θα κατασκευαστεί για να θυμίζει «βάρκα» 250 κλινών, ενώ τα άλλα τέσσερα θα έχουν χωρητικότητα τουλάχιστον 2.200 κλινών. Τα ξενοδοχεία θα είναι ανοιχτά όλο το χρόνο, δημιουργώντας τουλάχιστον 5.500 νέες θέσεις εργασίας σε διάφορους τομείς

που σχετίζονται με τον τουρισμό (protothema.gr, 2017).

Παράλληλα, θα συνεχιστεί η ανάπτυξη ενός πολυώροφου κατοικιών με χαρακτηριστική αρχιτεκτονική που θα χρησιμεύσει ως ορόσημο όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά και για όλη την Ευρώπη. Το κτίριο θα είναι ένα από τα λίγα που θα τοποθετηθεί τόσο κοντά στον πυρήνα μιας μεγάλης πόλης μπροστά σε μια παραλία, και το ενδιαφέρον των αγοραστών έχει ήδη αρχίσει να εμφανίζεται. Σύμφωνα με το σχέδιο της κοινοπραξίας, τα προαναφερθέντα έργα θα ολοκληρωθούν εντός της πρώτης πενταετίας, αφού όλα τα έργα υποδομής θα έχουν αναπτυχθεί και κατασκευαστεί ταυτόχρονα, καθιστώντας το πάρκο και την παραλία ανεξάρτητα προσβάσιμα (protothema.gr, 2017).

Η ανακατασκευή περιλαμβάνει τη δημιουργία μιας παραλίας ελεύθερης πρόσβασης, μήκους άνω του ενός χιλιομέτρου, με μαρίνα στη μία άκρη και το μεγαλύτερο, μερικώς βυθισμένο διεθνές ενυδρείο της Ευρώπης στην άλλη (protothema.gr, 2017).

5.4.3 Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας - Βιομηχανίες και βιομηχανίες

Εκτός από την απορρόφηση 2.000 θέσεων εργασίας από το κτίριο και τη λειτουργία του Διεθνούς Ιατρικού Κέντρου και 2.500 θέσεων εργασίας από την κατασκευή και λειτουργία του Διεθνούς Πανεπιστημιακού Κέντρου, το εμπορικό κέντρο θα παράγει 4.500 νέες θέσεις εργασίας. Οι νέες χρήσεις, όπως η ίδρυση ενός πρότυπου επιχειρηματικού πάρκου, ενός συνεδριακού κέντρου, ενός νέου γηπέδου γκολφ, η εκμετάλλευση του Ολυμπιακού Κέντρου για κανό και καγιάκ κ.λπ., δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας σε διάφορους τομείς (protothema.gr, 2017). Σύμφωνα με στελέχη της Lamda Development, η ένταξη στο Ρυθμιστικό Σχέδιο σημαντικών χώρων κοινής και δημόσιας χρήσης, όπως παιδικοί σταθμοί, εγκαταστάσεις πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, διοικητικές εγκαταστάσεις, πολιτιστικοί χώροι και εγκαταστάσεις πρόνοιας/υγείας για την εξυπηρέτηση τόσο του πληθυσμού η περιφέρεια και άλλες περιοχές του λεκανοπεδίου, θα συμβάλλουν όχι μόνο στη διατήρηση των υφιστάμενων θέσεων εργασίας αλλά και στη ζήτηση για νέες προσλήψεις (protothema.gr, 2017).

5.4.4 Κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη

Τα πλεονεκτήματα έχουν δημοσιοποιηθεί ευρέως τόσο από τον επενδυτή (Lamda Development) όσο και από την κυβέρνηση.

Όσον αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, τονίζεται ότι πρόκειται για συμβατική αστική ανάπτυξη με πολύ χαμηλό μέσο συντελεστή δόμησης, συντελεστή κάλυψης κάτω του 0,5% και φόρο γης. Σύμφωνα με τον επενδυτή, ο πολεοδομικός σχεδιασμός της πόλης δεν είναι μόνο πιο μετριοπαθής από τον κανόνα στους κοντινούς δήμους και την Αττική, αλλά συμμορφώνεται και με τα υψηλότερα διεθνή πρότυπα (protothema.gr, 2017).

Σημαντική αναμένεται να είναι η συμβολή της ανάπτυξης του Ελληνικού στο μέλλον της Αθήνας και του έθνους, καθώς θα προσελκύσει περισσότερους από ένα εκατομμύριο επισκέπτες και θα παρατείνει την παραμονή τους στην πόλη, από τις δύο σημερινές νύχτες. Όσον αφορά τους συνολικούς φόρους (εισόδημα, εταιρικές, ασφαλιστικές εισφορές, φόροι ακίνητης περιουσίας και φόρος προστιθέμενης αξίας), το έργο θα αποφέρει περισσότερα από 14 δισ. ευρώ για το ελληνικό δημόσιο κατά τη διάρκεια της 25ετούς επενδυτικής του περιόδου (κτίριο και λειτουργία). Ο επόμενος διαγωνισμός για άδειες καζίνο, εκτός από τις ετήσιες εισφορές τυχερών παιγνίων, θα προσφέρει στο Ελληνικό Δημόσιο επιπλέον χρήματα (protothema.gr, 2017).

Η συνολική διάρκεια του έργου αναμένεται να είναι 12 χρόνια, με την ακριβή ημερομηνία ολοκλήρωσης να εξαρτάται από την ανάπτυξη των κατοικιών, συμπεριλαμβανομένης της ανέγερσης 8.000 κατοικιών. Εάν η ζήτηση κατοικιών είναι υψηλή, η όλη ανακαίνιση του έργου θα ολοκληρωθεί σημαντικά πιο γρήγορα και οι ημερομηνίες παράδοσης των άλλων έργων που αναφέρονται παραπάνω δεν θα επηρεαστούν με κανέναν τρόπο.

Το μέγεθος του νέου μητροπολιτικού πάρκου στην περιφέρεια θα είναι 2.000 στρέμματα όταν ολοκληρωθεί (protothema.gr, 2017).

5.5 Η ανάπτυξη του ΟΛΠ σύμφωνα με το νέο master plan

Η Επιτροπή Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Λιμένων τροποποίησε το νέο αναθεωρημένο master plan του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς, το οποίο αναμένεται να ξεμπλοκάρει το έργο της νέας αποβάθρας κρουαζιέρας στο λιμάνι (ΕΣΑΛ). Αναμένεται να υποβληθεί προς έγκριση στο Συμβούλιο της Επικρατείας το νέο σχέδιο ανάπτυξης λιμανιού, το οποίο περιλαμβάνει τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, ενώ θα εκδοθεί και η αντίστοιχη προεδρική εντολή (capital.gr, 2022).

Στη συνέχεια, αναμένεται ο ΟΛΠ να καταθέσει νέες άδειες για τη συνέχιση του έργου ώστε να συνεχιστεί κανονικά η κατασκευή. Θα πρέπει να τονιστεί ότι η απόφαση του

Ανωτάτου Δικαστηρίου δεν επηρέασε το υπόλοιπο των απαραίτητων εργασιών του Οργανισμού που προέρχονται από τη σύμβαση παραχώρησης με την Cosco Group Limited, μόνο τη συνεχιζόμενη κατασκευή της νέας αποβάθρας κρουαζιέρας (capital.gr, 2022).

Ανάδοχος του έργου έχει οριστεί η κατασκευαστική επιχείρηση ΤΕΚΑΛ, η οποία εμπίπτει στις ενδεδειγμένες επενδύσεις. Το μήκος της νέας προβλήτας είναι περίπου 1.510 μέτρα και το βάθος της κυμαίνεται από -19 έως -29,50 μέτρα, με την κατασκευή δύο θέσεων ελλιμενισμού για κρουαζιερόπλοια 390 μέτρων και 350 μέτρων, αντίστοιχα (capital.gr, 2022).

Αυτή τη στιγμή, το Λιμεναρχείο Πειραιά εργάζεται για την επέκταση του Σταθμού Διακίνησης Αυτοκινήτων (Ηράκλειος), της υπόγειας οδικής σύνδεσης του Σταθμού Αυτοκινήτων με τον Πρώην Χώρο του ΟΔΔΥ και την ενίσχυση της υποδομής της Ναυπηγοεπισκευαστικής Ζώνης στο Πέραμα (capital.gr, 2022).

Ο δήμαρχος Κερατσινίου-Δραπετσώνας Χρήστος Βρεττάκος εξέδωσε ανακοίνωση με την οποία καταδικάζει τη μέθοδο που χρησιμοποιεί η ΕΣΑΛ για την αναθεώρηση του σχεδίου επέκτασης του λιμανιού του Πειραιά. Ο Βρεττάκος αποχώρησε από τη συνάντηση πριν εκδώσει τη δήλωσή του. " Σήμερα, η ESAL (Επιτροπή Σχεδιασμού και Ανάπτυξης Λιμένων) πραγματοποίησε συνάντηση για να αποδεχτεί το Master Plan της Cosco, το οποίο είχε ήδη εγκρίνει το 2019, γράφοντας την απόφαση του ΣτΕ για τα παλιά της παπούτσια. Η ΕΣΑΛ και η κυβέρνηση δεν εφαρμόζουν καν τη νομοθεσία που θέσπισε, αλλά προχωρούν με προεδρικό διάταγμα που θα επέτρεπε τα έργα της Cosco χωρίς διαβούλευση ή εξουσιοδοτημένη ΜΠΕ, όπως απαιτεί το ΣτΕ», λέει ο κ. Βρεττάκος (capital.gr, 2022).

Τόνισε επίσης ότι «τα έργα που θα επιβάρυναν τη ζωή του πληθυσμού της πόλης δεν θα προχωρήσουν», προσθέτοντας ότι «ανεξαρτήτως των επιλογών της κυβέρνησης, θα ματαιωθούν με τις προσπάθειες των κατοίκων της πόλης και τη χρήση του νομικού συστήματος. "

5.6 Κατασκευή εμπορικού κέντρου

Καθώς προχωρά η διαδικασία εκκαθάρισης για τα περιβαλλοντικά κριτήρια της επένδυσης θα κατασκευαστεί ένα νέο συγκρότημα λιανικής στη Σαλαμίνα.

Πρόσφατη έγκριση δόθηκε από το Περιφερειακό Συμβούλιο της Περιφέρειας Αττικής για την επικαιροποιημένη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) της επένδυσης. Στο επόμενο βήμα, η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής πρέπει να λάβει

την τελική Απόφαση για την Έγκριση Περιβαλλοντικών Συνθηκών (ΑΕΠΟ) για την ανάπτυξη του νέου Εμπορικού Κέντρου Σαλαμίνας (business.gr, 2022).

Η εταιρεία ΓΑΛΑΞΙΑΣ (ΠΕΝΤΕ Α.Ε.) θα κατασκευάσει και θα λειτουργήσει το νέο Εμπορικό Κέντρο Σαλαμίνας στη λεωφόρο Αγιαντεή.

Πρόκειται για την ανάπτυξη νέου συγκροτήματος λιανικής στη Σαλαμίνα, σε περιοχή εκτός δημοτικού σχεδίου, στη λεωφόρο Αιαντείου, κοντά στην Μπουκουριμέζα.

Το ακίνητο έχει μέγεθος 36.404,01 τετραγωνικά μέτρα και δεν υπάρχει στον χάρτη.

Η επιχείρηση σχεδιάζει να κατασκευάσει ένα διώροφο εμπορικό κέντρο με υπόγειο, υπαίθριες θέσεις στάθμευσης και ένα θερινό θέατρο στο οικόπεδο.

Το νέο Εμπορικό Κέντρο Σαλαμίνας – Πηγή: ΜΠΕ / Περιφέρεια Αττικής

Στο νέο Εμπορικό Κέντρο, σύμφωνα με τη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, θα συμπεριληφθούν τα εξής:

- 1) Εμπορικό κέντρο με υπόγειο, ισόγειο και πρώτο όροφο, καθώς και θερινό σινεμά. Η συνολική κάλυψη θα είναι 5.688,75 m² (17,72% της επιφάνειας του γηπέδου εκτός Γ.Π.Σ.), με συνολική επιφάνεια δόμησης 5.700,68 m² (18% της έκτασης του γηπέδου εκτός Γ.Π.Σ.) και μέγιστο ύψος 9,00 m. .
- 2) Τα κτίρια του εμπορικού κέντρου θα τοποθετηθούν κεντρικά στο γήπεδο, αφήνοντας χώρο στην ανατολική πλευρά για την κατασκευή υπαίθριου χώρου στάθμευσης.

Η επιφάνεια κατασκευής του ισόγειου του εμπορικού κέντρου θα είναι 4.011,14 m². Θα κατασκευαστεί γύρω από ένα ορθογώνιο αίθριο επιφάνειας 905,16 τετραγωνικών

μέτρων και θα περιλαμβάνει

- ένα τεράστιο σούπερ μάρκετ με χώρο πώλησης περίπου 1.342,66 m²
- ευρύχωρος χώρος λιανικής 691,60 τετραγωνικών ποδιών
- μικρότερα εμπορικά καταστήματα ή καταστήματα υγειονομικής περίθαλψης με εκτιμώμενο συνολικό μέγεθος 1.398.406 m²
- Οι κοινόχρηστοι χώροι έχουν έκταση περίπου 826.2285 τετραγωνικά πόδια

3) Σχεδιασμένα ημιυπαίθρια μονοπάτια περιβάλλουν το κεντρικό αίθριο. Δύο κυλιόμενες σκάλες οδηγούν σε μια «γέφυρα» του πρώτου ορόφου που χωρίζει το αίθριο σε δύο μικρότερα μέρη.

Στο επίπεδο συνολικής δόμησης 2.397,44 m², προτείνεται μεγάλο κατάστημα υγιεινής με θέα δυτικά προς τη θάλασσα (535,00 m² περίπου).

4) Μια παιδική χαρά επιφάνειας περίπου 270,00 m² καταλαμβάνει μέρος της οροφής του ισογείου ως υπαίθριος χώρος στα νότια (περίπου 1.000,00 m²).

Στη βόρεια πλευρά του αίθριου, υπάρχουν κυρίως καταστήματα που σχετίζονται με τη διατροφή (food court) (περίπου 450,00 m²) με θέα στο εσωτερικό.

Λόγω των κλίσεων του εδάφους, οι επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος (περίπου 220,00 m²) εκτείνονται προς τον εξωτερικό χώρο, όπου σχεδιάζεται μια υπαίθρια πλατεία και χώρος αναψυχής.

Στη νότια και ανατολική πλευρά του αίθριου θα κατασκευαστούν διάφορα καταστήματα (περίπου 448,00 m²).

Οι κοινόχρηστοι χώροι θα είναι περίπου 466,00 m² σε μέγεθος.

5) Επιπλέον, θα κατασκευαστεί υπαίθριος χώρος ταινιών (θερινός κινηματογράφος) χωρητικότητας 400 θεατών κατ' ανώτατο όριο, με επιφάνειες 54,73 και 6,90 m² (κινηματογραφική οθόνη) εντός Σ.Δ. περιλαμβάνει τουαλέτες, αποθήκη, εκθεσιακό χώρο, καφετέρια κ.λπ.

Προορίζεται να τοποθετήσει ηλιακούς συλλέκτες στις στέγες των κτιρίων για να ικανοποιήσει τις ενεργειακές απαιτήσεις τους.

6) Υπαίθριος χώρος στάθμευσης

Θα υπάρχουν συνολικά 364 διαθέσιμες θέσεις στάθμευσης.

Κεφάλαιο 6^ο: Μεθοδολογία

6.1 Σκοπός

Σκοπός της παρούσας εργασίας αποτελεί η παρουσίαση τρόπων που θα συμβάλλουν στην ανάδειξη και ανάπλαση της περιοχής του Τύμβου των Σαλαμινομάχων αλλά και

τρόπων και παραγόντων που θα ωφελήσουν τη βελτίωση της περιοχής τόσο για τους γηγενείς κατοίκους όσο και θα συμβάλλουν στην προσέλκυση του τουρισμού.

Συνεπώς μέσα από την παρούσα εργασία θα απαντηθούν τα ακόλουθα ερευνητικά ερωτήματα.

- 1) Τι θα ωθήσει την ανάπτυξη της περιοχής του Τύμβου των Σαλαμινομάχων
- 2) Ποιοι τρόποι και παράγοντες θα συμβάλλουν στη βελτίωση της περιοχής και την προσέλκυση τουρισμού.

6.2 Ερευνητική μεθοδολογία

Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί είναι της ποιοτικής έρευνας. Αρχικά, θα ακολουθηθεί η μέθοδος της βιβλιογραφικής ανασκόπησης και μετέπειτα θα παρατεθούν συνεντεύξεις με φορείς που μπορούν να συμβάλλουν στην ανάπτυξη της περιοχής του Τύμβου των Σαλαμινομάχων και την ευρύτερη τουριστική ανάδειξη της περιοχής.

Σε όλες τις μελέτες, η ανασκόπηση της βιβλιογραφίας είναι σημαντικός παράγοντας καθώς και είναι μια αξιολόγηση που συνήθως περιλαμβάνει μια περίληψη, επεξήγηση και μια κριτική αξιολόγηση της προηγούμενης μελέτης, εμπόδιο ή δυσκολία τρέχουσας έρευνας και αναγνωρίζει ή δημιουργεί νέα ερευνητικά ζητήματα και ενθαρρύνει την έρευνα Ερωτήσεις διαθέσιμα δεδομένα (Boell και Cecez-Kecmanovic, 2015). Είναι η συλλογή προσβάσιμων (δημοσιευμένων και αδημοσίευτων) θεματικών εγγράφων που περιέχουν γεγονότα, έννοιες, δεδομένα και στοιχεία που δημοσιεύονται από μια συγκεκριμένη οπτική γωνία για τη λήψη ή έκφραση αυτών των απόψεων σχετικά με τη φύση του θέματος και τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να εξεταστεί, και αποτελεσματική αναθεώρηση τις ερευνητικές εργασίες που εμπλέκονται (Templier and Paré, 2015).

Από τις προηγούμενες μελέτες άλλων συγγραφέων, μπορούμε να αξιολογήσουμε και να ορίσουμε την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας με βάση τις έρευνές τους που υποστήριξαν ότι κάθε ακαδημαϊκή έρευνα είναι θέμα μελέτης προηγούμενων ανακαλύψεων. Μια προσεκτική ανάλυση ενός συγκεκριμένου τομέα επιστημονικής βιβλιογραφίας είναι ζωτικής σημασίας για τον καθορισμό και την επιλογή ερευνητικών ερωτημάτων για την εξήγηση της μελλοντικής μελέτης σε αυτό το θέμα. Ενώ έχει γίνει αναφορά ότι η έρευνα βιβλιογραφικών ανασκοπήσεων πραγματοποιείται για μια σειρά σκοπών. Αυτά περιλαμβάνουν την ύπαρξη μιας θεωρητικής βάσης για μελλοντική μελέτη, την ανακάλυψη της έκτασης της έρευνας σε ένα θέμα ενδιαφέροντος ή την

αντιμετώπιση πρακτικών ζητημάτων μέσω της εμπειρίας της τρέχουσας βιβλιογραφίας για το θέμα που θα αποκαλυφθεί. Όπως, οι ανασκοπήσεις της έρευνας συνήθως γράφονται ως αρχικό στοιχείο ενός δοκιμίου που εστιάζει σε μια συγκεκριμένη ερευνητική μελέτη ή ως ένα από τα πρώτα συστατικά μιας αναλυτικής διατριβής ή διατριβής. Ωστόσο, οι Okoli and Schabram, (2010) έρευνες έδειξαν ότι υπάρχει ένα άλλο στυλ βιβλιογραφικής ανασκόπησης που αποτελεί ένα μοναδικό και σημαντικό έργο από μόνο του. Ελλείπει θεμελίωσης για τους ίδιους τους ερευνητές, παρέχει μια καλή αρχή για όλα εκείνα τα άτομα που δραστηριοποιούνται σε ένα δεδομένο θέμα.

Εκτός από την βιβλιογραφική ανασκόπηση, η συνέντευξη είναι η τυπική μέθοδος συλλογής πληροφοριών για ποιοτικές μελέτες. Ο Oakley ισχυρίζεται ότι οι ποιοτικές συνεντεύξεις παρέχουν ένα πλαίσιο όχι μόνο για την τεκμηρίωση, αλλά και για την επίτευξη, την πρόκληση και την ενίσχυση των βέλτιστων πρακτικών και των κανόνων του κλάδου. Δεδομένου ότι καμία νόμιμη ερευνητική συνέντευξη δεν είναι αποδιοργανωμένη, οι σε βάθος, ημιδομημένες ή ελάχιστα δομημένες συνεντεύξεις αποτελούν τον κανόνα στην ποιοτική έρευνα. Για να αξιοποιήσετε στο έπακρο τη μακροπρόθεσμη επιτόπια εργασία, συνιστάται οι συνεντεύξεις να μην είναι δομημένες έτσι ώστε οι συμμετέχοντες να μπορούν να μιλούν ελεύθερα και με τον ελεύθερο χρόνο τους (Corbin et al, 2003).

Για να συλλέξουν πληροφορίες, οι πρώτοι εθνογράφοι παρατηρούσαν και κρατούσαν σημειώσεις, καθώς και ασχολούνταν προσωπικά με τους ανθρώπους που μελετούσαν. Για να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι, μια αδόμητη συνέντευξη μοιάζει περισσότερο με συνομιλία παρά με συνέντευξη, επειδή οι συνομιλίες θεωρούνται συχνά ως «διαχειριζόμενες συνομιλίες» που είναι προκατειλημμένες προς τους στόχους του συνεντευκτή. Οι μη δομημένες συνεντεύξεις, των οποίων οι μη κατευθυντήριες συνεντεύξεις είναι υποτύπος, διεξάγονται για να μάθουν συγκεκριμένες λεπτομέρειες σχετικά με ένα θέμα χωρίς τη χρήση σεναρίου. Η εστιασμένη συνέντευξη είναι ένας υποτύπος της μη δομημένης συνέντευξης στην οποία ο συνεντευκτής γνωρίζει πολύ καλά το θέμα του και μπορεί να ανακατευθύνει τον ερωτώμενο πίσω στο θέμα που εξετάζει όποτε είναι απαραίτητο. Η αδόμητη συνέντευξη μπορεί επίσης να πάρει τη μορφή μιας περιστασιακής συνομιλίας, με ερωτήσεις που γίνονται επί τόπου (Gray, 2009).

Αντίθετα, οι ημι-δομημένες συνεντεύξεις χρησιμοποιούνται συχνά από πολλούς ειδικούς στον τομέα της υγείας στη μελέτη τους, καθώς πρόκειται για συνεντεύξεις σε βάθος στις οποίες οι ερωτώμενοι καλούνται να απαντήσουν σε προκαθορισμένες

ερωτήσεις ανοιχτού τύπου. Η ημιδομημένη, σε βάθος συνέντευξη είναι μια συνηθισμένη μέθοδος διεξαγωγής συνεντεύξεων, είτε κατ' ιδίαν είτε σε ομάδες εστίασης. Αυτές οι εφάπαξ συνεντεύξεις μπορεί να διαρκούν 30 λεπτά ή περισσότερο και να γίνονται με ένα μόνο άτομο ή μια μικρή ομάδα. Για τη διεξαγωγή μιας ημιδομημένης συνέντευξης, χρειάζεται ένας οδηγός ημι-δομημένης συνέντευξης, ο οποίος είναι ένα διάγραμμα ερωτήσεων ή θεμάτων που πρέπει να διερευνηθούν από τον ερευνητή. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τις συνεντεύξεις είναι χρήσιμες επειδή επιτρέπουν στους συνεντευξιαζόμενους να διερευνήσουν μεθοδικά και πλήρως μεγάλο αριθμό απαντήσεων, διατηρώντας παράλληλα τη συνέντευξη εστιασμένη στην προγραμματισμένη πορεία δράσης. Οι ερωτήσεις του οδηγού συνέντευξης αποτελούνται από την κύρια ερώτηση και πολλές συμπληρωματικές ερωτήσεις που επεκτείνονται στο κύριο θέμα και βελτιώνονται μέσω πιλοτικών δοκιμών. Ο ερευνητής και ο ανταποκρινόμενος μπορεί να έχουν διαφορετικές απόψεις σχετικά με το αν θα ηχογραφήσουν ή όχι τις συνεντεύξεις, αλλά είναι γενικά αποδεκτό ότι κάτι τέτοιο θα τους βοηθήσει να συλλέξουν δεδομένα με μεγαλύτερη επιτυχία. Η λήψη σημειώσεων με το χέρι κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης μπορεί να είναι ανακριβής και να κάνει τον ερευνητή να παραβλέπει σημαντικές λεπτομέρειες. Ο μεταγραφέας μπορεί να προετοιμάσει μια «κατά λέξη μεταγραφή» της συνέντευξης, καθώς ο ερευνητής μπορεί να επικεντρωθεί στο θέμα της συνέντευξης και στις προφορικές ενδείξεις χάρη στην ηχογράφηση (DiCicco -Bloom, 2006).

Παρόμοια με τις μεμονωμένες συνεντεύξεις, οι συνεδρίες ομάδων εστίασης συνήθως διαρκούν 90 λεπτά και αποτελούνται από μια προσκεκλημένη ομάδα ατόμων που λαμβάνει συνέντευξη σε μορφή συζήτησης με την παρουσία του συντονιστή της συνεδρίας. Οι ομαδικές συζητήσεις, όπως και κάθε άλλη μέθοδος έρευνας, έχουν κάποια εγγενή αξία στο ότι επιτρέπουν στους συμμετέχοντες να μιλήσουν ελεύθερα για τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους. Ωστόσο, είναι πιθανό ότι σε τέτοιες καταστάσεις θα δημιουργηθούν λιγότερες πρωτοβουλίες και ιδέες για θέματα μελέτης λόγω της στενότητας με την οποία μπορούν να συζητηθούν (Creswell, 2007).

Κεφάλαιο 7°: Συνεντεύξεις φορέων που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη της περιοχής και την προώθηση του τουρισμού της.

Όπως αναφέρθηκε στην αρχή της παρούσας διπλωματικής εργασίας, προκειμένου να διαφανεί πως θα προωθηθεί η τουριστική ανάδειξη αλλά και βελτίωση της περιοχής, ο

ερευνητής πραγματοποίησε μία σειρά από συνεντεύξεις σε διάφορους φορείς όπως η εφορεία αρχαιοτήτων Πειραιώς και νήσων και ειδικότερα το τμήμα προϊστορικών και κλασσικών αρχαιοτήτων και μουσείων, την Ελληνική Εταιρία Περιβάλλοντος – Πολιτισμού, με το δήμαρχο Σαλαμίνας, την υφυπουργό Τουρισμού και την υπεύθυνη προβολής του Εθνικού Θεάτρου.

7.1 Συνέντευξη από την προϊστάμενο Καττούλα Τριανταφυλλιά- Άννα από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πειραιώς και νήσων – τμήμα Προϊστορικών και κλασσικών αρχαιοτήτων και μουσείων

Ιστορικό υπόβαθρο αναφορικά με την περιοχή

Η έκταση του τυμβου είναι ιδιοκτησίας ναυπηγείων 'Διαμαντή'!! Αγοράστηκε μετά την κύριξη του χώρου αρχαιολογικής ζώνης Α έχοντας γνώση της αγοράς.

Ελέγχοντας τα ακίνητα του δημοσίου διαπιστώθηκε ότι ο χώρος του ναυπηγείου είναι δημόσια έκταση.

Είχε εγκριθεί η απομάκρυνση των ναυπηγείων από την Δημόσια Αρχή Λιμένα (ΔΑΛ) αλλά μετά την καταργήσανε).

Η περιοχή έχει υποστεί αλλοίωση

Το μεγαλύτερο brand του νησιού λογίζεται η ναυμαχία.

Ο Τύμβος δεν έχει ερευνηθεί!!

Στον Τύμβο του Μαραθώνα όλα βρέθηκαν στην βάση του Τύμβου.

Στον Τύμβο της Σαλαμίνας δεν έχουν ψάξει γιατί είναι ιδιωτική έκταση!!

Το υπουργείο πολιτισμού προσπαθεί να απαλλοτριώσει την περιοχή τα τελευταία 60 χρόνια!!!

Δράσεις που διενεργήθηκαν

Πραγματοποιήθηκε επίσκεψη ομοιώματος τριήρους από το Φάληρο στον αρχαίο λιμένα. (επιβλητικό σκαρί), συνεργασία με ναυτοπροσκόπους και τις λέμβους τους για ολιγόλεπτη κωπηλασία στον αρχαίο λιμένα. οργανωμένες μαζικές επισκέψεις σχολείων από όλη την Αττική.

Πραγματοποιήθηκαν εισηγήσεις απαλλοτρίωσης του Τύμβου με θετικές γνωμοδοτήσεις. Ξεκίνησε η διαδικασία, έφτασε σε ένα σημείο και επέστρεψε ο φάκελος πίσω. Το 2011 ο φάκελος είχε μέσα τη βεβαίωση έγκρισης πίστωσης ύψους 3

εκατομμυρίων ευρώ για την απαλλοτριώσή του Τύμβου. Ωστόσο τα χρήματα χάθηκαν. Οι Προτάσεις για απαλλοτριώσεις δεν ευοδώθηκαν καθώς τα χαρτιά ήταν ελλιπή από τους ιδιώτες της γης και παρατηρήθηκαν φαινόμενα καταπάτησης.

Το έτος 1976 από εργασίες επέκτασης του ναυπηγείου ισοπεδώθηκε όλη η ανατολική πλευρά του Τύμβου και καταστράφηκαν 65 τάφοι!!

Το ζήτημα διαλυτηρίου πλοίων πλέον βρίσκεται στο συμβούλιο της επικρατείας.

Πραγματοποιούνται ανασκαφές μέσω χορηγιών (π.χ. Ίδρυμα Ψίχα, Φιλανδικό Ινστιτούτο)

Προτάσεις

Συνίσταται η περιοχή των ναυπηγείων να καθαριστεί και να πραγματοποιηθεί μετεγκατάσταση των ναυπηγείων στον Ασπρόπυργο και την Ελευσίνα. Ίσως μία λύση να αποτελεί η βύθιση των παροπλισμένων πλοίων και να πραγματοποιηθούν δράσεις που θα αποτρέψουν τη θαλάσσια ρύπανση.

Η καλύτερη λύση είναι να βάλουν χρήματα επιφανείς προσωπικότητες της χώρας και να περιέλθει όλη αυτή η έκταση στο δημόσιο. Αυτό θα άνοιγε δρόμους για την περαιτέρω αξιοποίηση του χώρου.

Τοποθέτηση περίπτερου στην περιοχή για εποπτικό υλικό και ανασκαφές.

Τέλος, προτάθηκε στην επέτειο της ναυμαχίας να γίνουν μονολόγοι από ηθοποιούς στην κεντρική αγορά.

7.2 Συνέντευξη από τον κο Σταματόπουλο Κ. Α' Αντιπρόεδρο/ Μέλος της διοικούσας Επιτροπής από την Ελληνική Εταιρία Περιβάλλοντος – Πολιτισμού <https://www.ellet.gr/>

Η Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού είναι ένα μη κερδοσκοπικό σωματείο από το 1972. Η δραστηριότητα του είναι να αναλαμβάνει σε συνεργασία με Δήμους σε όλη την χώρα την οργάνωση δικτύων μονοπατιών για πεζοπορία , αλλά και γενική χρήση σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλους και ιστορικής σημασίας. Περιλαμβάνει, Δίκτυο, πινακίδες, σήμανση, app, καθαρισμός δικτύου μονοπατιών.

Ιστορικό υπόβαθρο αναφορικά με την περιοχή

Το Ελληνικό κράτος πούλησε τον Τύμβο μαζί με το οικόπεδο. Ο Τύμβος είναι ιδιωτική έκταση υπό απαλλοτρίωση, πουλήθηκε στις αρχές του 1971 μέσα σε πράξεις παρανομίας και διαπλοκής στο έπακρο. Δεν υπάρχει πολιτική βούληση.

Δράσεις που διενεργήθηκαν

Πρόγραμμα “Μονοπάτια Πολιτισμού”

https://www.topoguide.gr/islands/saronic/advs_salamina/salamina_hiking.php

Με την ευγενική υποστήριξη του Θ. Βώκου, η ΕΛΛΕΤ προχωρά στην υλοποίηση της πρωτοβουλίας «Μονοπάτια Πολιτισμού» στο νησί σε συνεργασία με τον Δήμο Σαλαμίνας και τοπικές ομάδες πεζοπόρων και ποδηλάτων.

Με αυτά τα δεδομένα, σχεδιάζεται να συστηματοποιηθεί και να καθοριστεί με σαφήνεια η κύρια πεζοπορική διαδρομή στη νότια Σαλαμίνα. Προκειμένου να τοποθετηθεί η Σαλαμίνα στον χάρτη ως πεζοπορικός προορισμός, αυτός ο δρόμος μπορεί να αποτελέσει το θεμέλιο για τη δημιουργία ενός μεγαλύτερου δικτύου διαδρομών στην περιοχή. Λόγω της εγγύτητάς της με την Αθήνα και του γεγονότος ότι είναι εύκολα προσβάσιμη τόσο από τον Πειραιά όσο και από το Πέραμα, η Σαλαμίνα έχει τη δυνατότητα να σημειώσει μέτρια τουριστική ανάπτυξη.

Το νότιο τμήμα της Σαλαμίνας είναι το σημείο όπου θέλετε να πάτε αν σας ενδιαφέρει η πεζοπορία, η φύση ή η ιστορία. Λόγω της χαμηλής πληθυσμιακής της πυκνότητας και της γειννίας με το πευκοδάσος των Κανακίων, που λειτουργεί ως ο μεγαλύτερος πνεύμονας πρασίνου της Δυτικής Αττικής μετά την πυρκαγιά της Πάρνηθας, η περιοχή είναι γεμάτη από ένα τεράστιο δίκτυο διαδρομών που δεν έχουν καμία σήμανση. Η ομηρική Σαλαμίνα, με το κάστρο και το διπλό λιμάνι της, μαζί με άλλες αρχαιότητες, ερείπια βυζαντινών χωριών και εκκλησιών (κάποιες από τις οποίες χρειάζονται άμεση φροντίδα αυτή τη στιγμή), και σύγχρονες κατασκευές ιστορικής σημασίας είναι όλα εκεί. Υπάρχει επίσης ένα υπέροχο φυσικό περιβάλλον, καθώς και ακατοίκητες παραλίες και μια σειρά από πλεονεκτήματα με θέα στην Πελοπόννησο.

Το ιστορικό μονοπάτι "Αρχαίο λιμάνι - Τάφος Σαλαμινομάχων - Κυνόσουρα" είναι το τέλειο συμπλήρωμα της πεζοπορικής διαδρομής στα νότια, αφού μας μεταφέρει στο σημείο όπου συγκεντρώθηκαν οι ελληνικές τριήρεις πριν από τη Ναυτική Σύγκρουση της Σαλαμίνας και στα στενά όπου η μάχη πραγματικά πήρε θέση.

Οι πεζοπόροι στα μονοπάτια της Σαλαμίνας των Αγιάντα θα υποστούν μια ευχάριστη έκπληξη που ελάχιστοι από τα εκατομμύρια των ετήσιων τουριστών στην Αθήνα έχουν ακούσει ποτέ.

Τα έργα και οι δράσεις που πραγματοποιούνται δεν επιβαρύνουν με κόστος τους Δήμους ενώ πραγματοποιούνται μέσω χορηγιών. Το πρόγραμμα πραγματοποιείτε με την άδεια της αρχαιολογικής υπηρεσίας το δασαρχείο και το Δήμο Σαλαμίνας μέσω μνημονίου συνεργασίας. Ο στόχος είναι να δοθεί η δυνατότητα σε επισκέπτες που δεν γνωρίζουν, να κάνουν μία πεζοπορία σε μια οργανωμένη διαδρομή όπου ανάμεσα στα άλλα παρέχετε κείμενο και φωτογραφίες για το τι θα συναντήσει ο επισκέπτης στην διαδρομή. Υπάρχει σήμανση που καθοδηγεί στον δρόμο και στα μονοπάτια. Να δημιουργηθεί ένας πλούτος πολιτισμού. Να γνωρίσει ο συμμετέχοντας στη δράση την ιστορία, να αθληθεί, να δει την παράσταση, να πιεί έναν καφέ.

Πέρασε με τροποποίηση νομοσχεδίου με ανεξαρτητοποίηση του συγκεκριμένου θέματος από το θέμα της καταγραφής των μονοπατιών από το δασαρχείο.

Προτάσεις

Υποστηρίχθηκε πως είναι σημαντικό να αναδειχθεί η ιστορικότητα της περιοχής, όμως για την υποβάθμιση της όλα αυτά τα χρόνια είναι απαραίτητα σχέδια ανάπλασης της Κυνόσουρας καθώς και άδειες ανανέωσης ναυπηγείων. Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων για όλες τις αναπλάσεις που πρόκειται να λάβουν χώρα. Να διευθυτηθούν οι πληθώρα παραβάσεων και πολεοδομικών ζητημάτων. Κατά σειρά ετών κάθε υπουργός ανανεώνει τις άδειες. Μέσω της ανάπλασης αλλάζει η κοινή γνώμη και μπορεί να αλλάξει και η πολιτική βούληση. Να οργανωθεί κέντρο για ενημερώσεις για την ναυμαχία. Προτείνετε να γίνουν παραστάσεις με γκρούπ στο Θέατρο Κοινόσουρας. Να βρεθεί λύση οπτικής αναπαράστασης μέσω σύγχρονων μέσων καθώς θα συμβάλλει στην προβολή του πως εξελίχθηκε η ναυμαχία (πόλος έλξης). Αναπαράσταση 3D. Μόνιμος θίασος για παραστάσεις.

Η ανάπλαση της περιοχής και η άνοδος της κρουαζιέρας μπορεί να συμβάλλει στην πρόθεση επίσκεψης από το αρχαίο λιμάνι, στο θέατρο και από εκεί πίσω στο κρουαζιερόπλοιο. Ακόμα να επιτευχθεί η προσέλευση ενός ιδιώτη με σκάφος ο οποίος θα έχει την πρόθεση να γυρίσει το νησί με ποδήλατο.

Απαραίτητη είναι και η υποβολή μελέτης στο δασαρχείο και στην αρχαιολογική υπηρεσία. Έως το 2020 θα έπρεπε τα δασαρχεία της χώρας να έχουν καταγράψει όλα τα μονοπάτια της περιοχής τους.

Αξίζει να τονιστεί πως ο χορηγός ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΗΣ ΒΟΚΟΣ (πρόεδρος της έκθεσης των Ποσειδωνίων) έδωσε 25.000 ευρώ.

7.3 Συνέντευξη με το Δήμαρχο Σαλαμίνας κο Παναγόπουλο Γ.

Ιστορικό υπόβαθρο αναφορικά με την περιοχή

Τα πλεονεκτήματα της περιοχής σχετίζονται με τον ιστορικό πλούτο της Σαλαμίνας και δη με τη ναυμαχία της Σαλαμίνας αλλά και προσωπικότητες όπως ο Αίαντας, ο Ευριπίδης, ο Καραϊσκάκης κλπ.

Ο Δήμος έχει να αντιμετωπίσει μια απίστευτη γραφειοκρατία παρά το γεγονός πως το υπουργείο πολιτισμού έχει βοηθήσει πολύ το δήμο. Η Γραφειοκρατία είναι έντονη μεταξύ δασαρχείου, διεύθυνσης δασών, υπουργείου και αρχαιολογικής υπηρεσίας κάτι που δημιουργεί πολύ μεγάλη τλαιπωρία.

Δράσεις που διενεργήθηκαν

Ολοκληρώθηκε μελέτη του υπουργείου πολιτισμού για τα έργα ανάπλασης στην Κυνόσουρα και αναμένετε η χρηματοδότηση.

Διενεργείται ήδη διαγωνισμός για το ψηφιακό πάρκο, ένα έργο μοναδικής αξίας για την Σαλαμίνα με χρηματοδότηση της περιφέρειας Αττικής.

Με τα σχέδια αξιοποίησης του εγκαταλελειμμένου λατομείου και ναυτικών οχυρών στην Κυνόσουρα μπαίνουν οι βάσεις για την αναστροφή της κακοποίησης του τοπίου της ναυμαχίας της Σαλαμίνας

Συμμετοχή σε προγράμματα Erasmus απο έξι χώρες (Ιταλία, Πορτογαλία, Πολωνία, κ,α)

Προτάσεις

Η Προβολή της ναυμαχίας της Σαλαμίνας και του Τύμβου των Σαλαμινομάχων ως ύψιστου χώρου είναι το κλειδί για την βιώσιμη ανάπτυξη στον τόπο.

Η ανάδειξη ως χώρου ύψιστης παγκόσμιας αξίας χαρακτηρίζει κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου. Παράλληλα δίπλα στον αρχαίο λιμένα μπορεί να αναδειχτεί η παλιά πόλη των Αμπελακίων. Είναι σημαντικό να ωθηθεί αρχαιολογικός, περιπατητικός, πολιτισμικός και αθλητικός τουρισμός ενώ είναι απαραίτητο να μην υπάρχουν αλληλοσυγκρουόμενοι στόχοι από τον ντόπιο πληθυσμό. Ο δήμος

Σαλαμίνας κάνει μια οργανωμένη προσπάθεια να μπει στον τουριστικό χάρτη και να ενισχύσει μορφές τουρισμού που να μπορεί να προβληθεί. Υπάρχουν αντικειμενικές δυσκολίες και χρόνια προβλήματα στα οποία συμπεριλαμβάνονται έλλειψη ξενοδοχειακών μονάδων.

Ένα από τα σημαντικά ζητήματα φορά τη μη αξιοποίηση αρχαιολογικού πλούτου του νησιού που βρίσκεται στην περιοχή Κυνόσουρα. Το λιμάνι δεν επαρκεί για ελλιμενισμό σκαφών. Υπάρχουν ελλείψεις σε βασικές υποδομές όπως η οδοποιία.

Η Σαλαμίνα πρέπει να στοχεύσει στην προβολή του ιστορικού της πλούτου. Η ποιοτική αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος της Σαλαμίνας, είναι σαφής και θα επέλθει μέσω της ανάπτυξης των λιμανιών της νήσου.

Η Σαλαμίνα πρέπει να αποκτήσει μια τουλάχιστον μεγάλη σύγχρονη μαρίνα για να ελλιμενίζονται σκάφη στο νησί.

Σε αυτό το κομμάτι ο Δήμος έχει εξασφαλίσει χρηματοδότηση ύψους 220.000 ευρώ για έργα ανάπλασης και εκσυγχρονισμού του κεντρικού λιμένα του νησιού.

Αξίζει να επενδύσει και να στραφεί η Σαλαμίνα στο περιπατητικό τουρισμό καθώς είναι αναπτυσσόμενος τομέας τουρισμού. Οι πεζοπόροι θα μπορούν να κάνουν την ιστορική διαδρομή αρχαίο λιμάνι, τύμβος Σαλαμινομάχων, Κυνόσουρα. Θα φτάνει φέρει στο σημείο όπου εκεί μαζεύτηκαν οι Ελληνικές τριήρεις πριν από την ναυμαχία αλλά και τα στενά όπου έγινε. Θα έχει μήκος 4,2 χλμ και θα οδηγεί ακριβώς εκεί όπου θα γίνουν τα έργα ανάπλασης. Η Συνεργασία με τον Ε.Ο.Τ. έχει μεγάλη σημασία.

Αξιο λόγου αποτελούν και τα προτεινόμενα σεμινάρια θεάτρου αρχαίου δράματος από σπουδαστές του θεάτρου τέχνης Καρόλου Κουν στην σπηλιά όπου έγραφε τα έργα ο μεγάλος τραγικός ποιητής.

Άλλη μία πρόταση αφορά την ίδρυση infokiosk στην είσοδο του λιμανιού για την ενημέρωση των επισκεπτών. Όλα αυτά θα συμβάλλουν στην εξωστρέφεια και την αδελφοποίηση με την πόλη της Σαλαμίνας στην Κολομβία κατά την διάρκεια των εορτασμών του Σεπτεμβρη με πρωτοβουλία του Ε.Ο.Τ.

Η τουριστική ανάπτυξη της Σαλαμίνας δεν είναι στόχος εύκολος ή γρήγορος, χρειάζεται πολύ δουλειά , πολύ χρόνο, μεγάλη προσπάθεια, οργανωμένο σχέδιο και μεγάλη συμμετοχή από όλους.

7.4 Συνέντευξη της Υφυπουργού Τουρισμού Σοφίας Ζαχαράκη

Το παρόν και το μέλλον της Σαλαμίνας στον τουρισμό

Σύμφωνα με το πρόγραμμα Καλλικράτης, μεταξύ των αρμοδιοτήτων τους οι περιφερειακές αυτοδιοικήσεις έχουν την διακριτική ευχέρεια να διαμορφώνουν και να χαράσσουν προγράμματα επικοινωνίας για την προώθηση του τουριστικού προϊόντος. Κομβική σημασία στην διαμόρφωση αλλά κυρίως στην υλοποίηση στρατηγικών προγραμμάτων για την ανάπτυξη του τουρισμού μέσω χρηματοδοτικών εργαλείων .

Το νησί πρέπει τώρα να αδράξει την ευκαιρία μετά το τέλος της πανδημίας.

Η κατάσταση αυτή την στιγμή

Κρίσεις (πανδημίας, πολέμου στην Ουκρανία , Ελληνοτουρκικών)

Στην εθνική υπόθεση του τουρισμού για την Χώρα το υπουργείο θα κινηθεί σε τρεις άξονες: την ποιότητα, τη βιωσιμότητα και την ισορροπία.

Ποιότητα σημαίνει περισσότερες και ποιοτικότερες επιλογές.

Βιωσιμότητα σημαίνει αρμονική σχέση με το πολιτιστικό και κοινωνικό περιβάλλον όπου βασίζεται ο τουρισμός

Ισορροπία, όταν μιλάμε για τουρισμό και τον τομέα της φιλοξενίας δεν μπορούμε να μιλάμε μόνο για δυο τρία νησιά και λίγους προορισμούς στην Ελλάδα, ούτε μόνο για το μοντέλο ήλιος και θάλασσα.

Είναι γεγονός ότι πραγματοποιείται μελέτη του υπουργείου με θέμα την βιώσιμη ανάπτυξη και τις εναλλακτικές μορφές τουρισμού ως το 2030.

Στην Ελλάδα ο στρατηγικός σχεδιασμός στο πεδίο της δημόσιας διοίκησης αποτελεί μια σχετικά νέα πρακτική αν και εντοπίζεται σε ένα μεγάλο αριθμό μονοθετικών κειμένων των τελευταίων δεκαετιών που σχετίζονται με τις προσπάθειες εκσυγχρονισμού του δημοσίου.

Η χρήση της σωστής στρατηγικής διαχείρισης παρέχει εργαλεία για μια αποτελεσματική και ανταγωνιστική αυτοδιοίκηση που επιτρέπει την αξιοποίηση των γεωγραφικών και πολιτιστικών χαρακτηριστικών της με σκοπό την κατάλληλη τουριστική ανάπτυξη.

Ο τουρισμός είναι ένα περίπλοκο οικονομικό σύστημα με πολλούς ετέρους, συμφέροντα και στόχους .Συνήθως δεν απαιτεί μεγάλες οικονομικές παρεμβάσεις αλλά ουσιαστικά έναν συντονισμό των πολιτικών που έχουν αντίκτυπο στον τομέα αυτόν και πολύ συγκεκριμένες δράσεις προώθησης. Αποτελεί έναν γρήγορα αναπτυσσόμενο κλάδο παγκοσμίως και η συμβολή του είναι σημαντική σε μικρά νησιά που δεν έχουν άλλες εναλλακτικές αναπτυξιακές δυνατότητες.

Ωστόσο η ανεξέλεγκτη τουριστική ανάπτυξη ενδέχεται να προκαλέσει μια σειρά αρνητικών επιπτώσεων όπως είναι η κοινωνική εξάρθρωση , η απώλεια της

πολιτιστικής κληρονομιάς και η οικολογική υποβάθμιση της περιοχής. Για την αποφυγή των επιπτώσεων αυτών στην Σαλαμίνα , στο νησί με το πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα , η αξιοποίηση ήπιων μορφών εναλλακτικού τουρισμού είναι το κλειδί για την βιώσιμη ανάπτυξη. Μελετώντας την υφιστάμενη κατάσταση του Δήμου, διαπιστώνουμε ότι η προβολή της Ναυμαχίας της Σαλαμίνας και η ανάδειξη του Τύμβου των Σαλαμινομάχων ως χώρου ύψιστης παγκόσμιας αξίας , χαρακτηρίζει κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου. Παράλληλα όμως η ανάδειξη σημαντικών αρχαιολογικών χώρων όπως είναι το σπήλαιο του Ευριπίδη , κυκλικό ταφικό μνημείο στην περιοχή κολόνες, τα Μυκηναϊκά ανάκτορα στην περιοχή κανάκια, βυζαντινοί ναοί, παραδοσιακές συνοικίες όπως η παλιά πόλη των Αμπελακίων. μουσεία όπως το λαογραφικό και το αρχαιολογικό , η οικία του μεγάλου ποιητή Άγγελου Σικελιανού κ.α. Χρειάζεται να ενταχθούν στις στρατηγικές για την τουριστική ανάπτυξη και προβολή με στόχο την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού, όπως είναι ο περιπατητικός, ο αγροτουρισμός, ο πολιτιστικός, θρησκευτικός , αρχαιολογικός τουρισμός αλλά και ο αθλητικός, ο θαλάσσιος, ο συνεδριακός, ακόμα και ο τουρισμός ευεξίας.

Καθώς οι δυνατότητες των τοπικών αρχών είναι ελάχιστες χρειάζεται συνέργια, συντονισμό των δημοσίων φορέων , των επιχειρηματιών , των σωματείων αλλά και του ντόπιου πληθυσμού με κοινούς και κυρίως μη αλληλοσυγκρουόμενους στόχους.

Για τον σχεδιασμό των παρεμβάσεων του Δήμου και το όραμα σε επίπεδο τουριστικής ανάπτυξης."

7.5 Συνέντευξη με την υπεύθυνη Δραματολογίου, βιβλιοθήκης, αρχείου και διεθνών σχέσεων του Εθνικού Θεάτρου κα Μουντράκη Ε.

Κατά την επίσκεψη στο προκαθορισμένο ραντεβού στο κτήριο Τσίλλερ του εθνικού θεάτρου έγινε αναφορά στην κα Μουντράκη του θέματος και του λόγου της επίσκεψης του ερευνητή όπου και τις ανέλυσε το σκεπτικό της διπλωματικής του εργασίας και της ιδέες του. Έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον και κάπως εντυπωσιασμένη που ένας νέος (και με την ιδιότητα του ηθοποιού) καταπιάνεται με τέτοια ζητήματα. Στις ιδέες του ερευνητή, ο λόγος της επίσκεψης του και στο Εθνικό θέατρο ανάμεσα στους άλλους φορείς που προαναφέρθηκαν παρατίθεται παρακάτω.

Με το σκεπτικό ότι το υπουργείο πολιτισμού δρομολογεί σειρά από έργα στο συγκεκριμένο σημείο αλλά και άλλοι φορείς που εμπλέκονται στην ανάπλαση της περιοχής ερωτήθηκε η κα Μουντράκη τι θέση λαμβάνει στην ιδέα (αφού το υπουργείο πολιτισμού θα αναπλάσει και το εγκαταλειμμένο λατομείο που βρίσκεται στην περιοχή) το εθνικό θέατρο με θίασο μόνο να οργανώνει παραστάσεις από την άνοιξη έως τον Σεπτέμβριο όπου είναι και η επέτειος της ναυμαχίας της Σαλαμίνας για σχολεία αλλά και απλό κόσμο για τα έργα Πέρσες του Αισχύλου, Αίας του Σοφοκλή και Ορέστης του Ευριπίδη στη συγκεκριμένη περιοχή. Καθώς η παράσταση Πέρσες θα παίζετε ακριβώς στο σημείο όπου πραγματοποιήθηκε η ιστορική ναυμαχία, στον Αία που σχετίζεται με το νησί γιατί είναι ο μυθικός βασιλιάς της Σαλαμίνας και για τα έργα του Ευριπίδη, στην Σαλαμίνα επίσης βρίσκεται το σπήλαιο του και παράλληλα ησυχαστήριο όπου έγραφε αυτά τα μεγάλα κείμενα.

Η κυρία Μουντράκη δήλωσε εντυπωσιασμένη από την ιδέα καθώς το εθνικό θέατρο σχεδίαζε να κάνει δράσεις στο νησί της Σαλαμίνας με αφορμή την επέτειο των 2500 χρόνων Θερμοπύλες - Σαλαμίνα, όπου όμως όλα τα πήγε πίσω ο covid 19 . Επειδή τα έργα ανάπλασης αυτήν την περίοδο εγκρίθηκαν, ήταν σίγουρα θετική στην ιδέα πραγματοποίησης των δράσεων ανάδειξης και προσέλκυσης τουρισμού στην περιοχή όταν τα έργα ανάπλασης ολοκληρωθούν".

7.6 Συμπεράσματα πρωτογενούς έρευνας

Από το σύνολο των συνεντεύξεων που επικεντρώθηκαν σε τρεις κύριους άξονες ειδώθηκαν τα ζητήματα που σχετίζονται με την περιοχή της Κυνοσούρας και την δυσμενή κατάσταση στην οποία βρίσκεται λόγω παραμέλησης. Ωστόσο αξίζει να σημειωθεί ότι έχουν πραγματοποιηθεί δράσεις που σχετίζονται με τη βελτίωση της περιοχής και σχετίζονται με τη συμβολή της κυβέρνησης, έχουν επίσης πραγματοποιηθεί δράσεις που αφορούν την μελέτη των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τις ενέργειες που έχουν προγραμματιστεί να πραγματοποιηθούν. Κατά γενική ομολογία πέρα από τους συμμετέχοντες στις συνεντεύξεις, είναι κοινά αποδεκτό ότι η περιοχή χρειάζεται αναβάθμιση, υπάρχουν σύλλογοι και τοπικές οργανώσεις που προτίθενται να προσφέρουν όπως επίσης και με τη συμβολή μεγάλων φορέων όπως το Εθνικό Θέατρο μπορεί με την βελτίωση της περιοχής να τονωθεί η τουριστική ανάδειξη της περιοχής και έτσι να προσελκυστεί τουρισμός.

Συζήτηση

Όπως μπορεί να γίνει κατανοητό από την πρωτογενή έρευνα που πραγματοποιήθηκε, δίνεται έμφαση στο προϊόν του πολιτιστικού τουρισμού παρόλο που ο ίδιος ο πολιτιστικός τουρισμός είναι ένα πολύ περίπλοκο μέρος της τουριστικής επιχείρησης, με ευρεία και προσαρμόσιμη ζήτηση και προσφορά. Οι μελλοντικές της θέσεις πιθανότατα θα ενισχυθούν τόσο άμεσα όσο και έμμεσα, καθώς οι μεταβαλλόμενες απαιτήσεις αναψυχής των τουριστών και των επισκεπτών θα προκαλέσουν άνοδο της ζήτησης για πολιτιστικά ταξίδια (επιπλέον αν σκεφτούμε τις νέες εμφανιζόμενες αγορές αποστολής). Προφανώς, ο συμβατικός μαζικός τουρισμός δεν θα χάσει ποτέ σημαντικά τις θέσεις του στην αγορά, αλλά οι νέοι επισκέπτες θα έχουν μια ολοένα και πιο διαφορετική επιθυμία να μάθουν για τους πολλούς πολιτισμούς και τις παραδόσεις μακρινών τοποθεσιών. Από την άλλη πλευρά, πρέπει επίσης να λάβουμε υπόψη ότι η ταχεία επέκταση και ανάπτυξη του πολιτιστικού τουρισμού είχε ως αποτέλεσμα την εμφάνιση μιας σειράς νέων ζητημάτων εντός της επιχείρησης. Κατά την ανάλυση των τρεχουσών εξελίξεων, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι όχι μόνο έχουν εξελιχθεί οι απαιτήσεις των τοπικών κοινωνιών, αλλά και τα κίνητρα των πολιτιστικών τουριστών. Σύμφωνα με αυτή την προοπτική, μία από τις σημαντικότερες παγκοσμίως μελέτες σε αυτόν τον τομέα, η μελέτη ATLAS, "υποδεικνύει ότι στους πολιτιστικούς τουρίστες αρέσουν οι τοποθεσίες μικρής κλίμακας, λιγότερο συχνές που δίνουν μια γεύση "τοπικού" ή "γνήσιου" πολιτισμού. Όλο και περισσότερο, οι τουρίστες εκφράζουν την επιθυμία να βυθιστούν στην τοπική κουλτούρα, να ζήσουν σαν ντόπιοι και να ανακαλύψουν τον πραγματικό χαρακτήρα των τοποθεσιών που επισκέπτονται (Richards, 2009).

Κατά την εξέταση ενός τουριστικού προϊόντος, είναι απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη τόσο οι θετικές όσο και οι αρνητικές συνέπειες της τουριστικής ανάπτυξης. Τα τελευταία χρόνια, η διαρκώς αυξανόμενη και γρήγορη επέκταση του πολιτιστικού τουρισμού έχει εγείρει το ζήτημα του κατά πόσο ικανοποιεί πραγματικά τις απαιτήσεις του βιώσιμου τουρισμού, ιδιαίτερα σε μικρές περιοχές. Στο παρελθόν, ο πολιτιστικός τουρισμός ήταν ένα είδος εναλλακτικού τουρισμού, αλλά τώρα αποτελεί σημαντικό συστατικό του μαζικού τουρισμού σε ορισμένες τουριστικές περιοχές. Οι τοπικές κοινωνίες πρέπει να αντιμετωπίσουν την αποδυνάμωση του «πρωτότυπου» πολιτισμού τους. Ως εκ τούτου, "ένας αυξανόμενος αριθμός τόπων αναζητά νέες μορφές άρθρωσης μεταξύ πολιτισμού και τουρισμού που μπορούν να βοηθήσουν στην ενίσχυση παρά στην εξασθένηση της τοπικής κουλτούρας, αυξάνοντας έτσι την αξία που αποκτάται στις τοπικές κοινότητες και ενισχύοντας τις συνδέσεις μεταξύ τοπικής

δημιουργικότητας και τουρισμού" (Richards, 2009).

Συμπεράσματα

Από τη συνολική μελέτη καταδείχθηκε η σπουδαιότητα της νήσου Σαλαμίνας από πολλές απόψεις ειδικότερα στα πλαίσια της μακραίωνης ιστορίας της. Ωστόσο παραμένει ένα αναξιοποίητο μέρος εφόσον η πολιτεία πάρα τις προσπάθειες δεν έχει καταφέρει να ολοκληρώσει την ανάπλασή της ώστε να αποτελέσει ένα νησί πλησίον της πρωτεύουσας που θα μπορεί να αποδεχτεί τουρισμό και συνάμα να αναδείξει την ιστορικότητά της όχι μόνο για τους γηγενείς αλλά και για τους τουρίστες εφόσον κατόπιν ερευνών έχει διαφανεί ότι η Σαλαμίνα πέρα από το γεγονός ότι είναι δημοφιλής λόγω της Ναυμαχίας αλλά και του πλήθους αρχαίων και νεότερων προσωπικοτήτων αποτελεί έναν ιστορικό τόπο.

Το αρχαιολογικό περιβάλλον της Κυνόσουρας Σαλαμίνας είναι μια από τις πιο αντιληπτικά και ιστορικά αναγνωρισμένες τοποθεσίες στην ιστορία του πλανήτη. Η πλειονότητα του αρχικού τοπίου της αρχαιότητας, όπως θεσμικά ορίστηκε με τον χαρακτηρισμό μιας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής ως αρχαιολογικού χώρου, έχει μεταμορφωθεί. Μόνο 7,5 χιλιόμετρα από τα 24 χιλιόμετρα του 5ου αιώνα π.Χ. ακτές που συμμετείχαν στον ναυτικό πόλεμο διατηρούν μέρος της αρχικής τους μορφής, ενώ μόνο 5 χιλιόμετρα αναγνωρίζονται στην αρχική τους ιστορική μορφή ως τοπίο και γεωφυσικό σκηνικό.

Η Κυνόσουρα, συμπεριλαμβανομένου του Τύμβου των Σαλαμινομάχων και των Μύξων του αρχαίου λιμανιού των Αμπελακίων, μπορεί να αποκατασταθεί ως πάρκο αρχαιολογικού τοπίου στην πλήρη χερσαία και θαλάσσια περιοχή της, με εξαίρεση τα μικροσκοπικά οικιστικά νησιά που πρέπει να σταθεροποιηθούν.

Η ευρύτερη περιοχή από τη νησίδα Άγιος Γεώργιος έως τα Σελήνια και η νησίδα Αταλάντη και από τα Αμπελάκια έως την Πούντα Καματερού μπορεί να ενταχθεί σε πρόγραμμα ήπιας ανάπλασης και απόλυτου περιβαλλοντικού και πολεοδομικού ελέγχου που θα διατηρήσει τις υπάρχουσες οικιστικές και βιομηχανικές χρήσεις υπό την συνθήκες προστασίας και λειτουργίας, όπως αναφέρεται, και όπως συμβαίνει σε όλες τις ορθές αντίστοιχες διεθνείς πρακτικές.

Η ανάκτηση της αρχαιολογικής κληρονομιάς της Σαλαμίνας είναι μια μακρά

προσπάθεια. Με τη στρατηγική και τη συνέπεια των τοπικών και ομοσπονδιακών πολιτικών, θα χρειαστεί περισσότερο από μια δεκαετία για να γίνουν εμφανή τα οφέλη. Ωστόσο, η διαμόρφωση μιας τέτοιας στρατηγικής, προστατευμένης επιστημονικά και θεσμικά με την υποστήριξη της αρχαιολογικής κοινότητας, της τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού και της τοπικής κοινωνίας, είναι η μόνη εγγύηση για την αντιστροφή της αρνητικής τάσης του προηγούμενου εξαμήνου. αιώνα και να επιτύχει επιτυχία στο σχετικά εγγύς μέλλον.

Μέσα από την παρούσα εργασία διαφάνηκαν σημαντικές προτάσεις που μπορούν να συμβάλουν τόσο στην ανάδειξη της περιοχής όσο και την προσέλκυση του τουρισμού. Είναι γεγονός ότι το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο ενέκρινε ομόφωνα τη μελέτη επισκευής και αναβάθμισης υφιστάμενων κατασκευών, καθώς και τη χάραξη του ανατολικότερου τμήματος της Κυνόσουρας στη Σαλαμίνα (ΚΑΣ).

Μετά τα όσα είπε η Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού Λίνα Μενδώνη, «Σε μια προσπάθεια να τιμήσουμε τα 2.500 χρόνια από τις δύο μάχες της Σαλαμίνας και των Θερμοπυλών, υποδείξαμε τον Νοέμβριο του 2019 ότι θα θέλαμε να ξεκινήσουμε τουλάχιστον ένα έργο υποδομής σε κάθε περιοχή μέχρι εκείνη τη στιγμή. Όπως ήταν αναμενόμενο, η επιδημία κατέστρεψε τα πάντα. Τα έργα δυσκολεύτηκαν να εξελιχθούν, αλλά εμείς επιμείναμε ούτως ή άλλως. Με βάση την έγκριση της μελέτης από το ΚΑΣ, το προτεινόμενο έργο θα είναι επιλέξιμο για χρηματοδότηση για τον προγραμματισμό 2021-2027 περίοδος. Για την Κυνόσουρα, το ταξίδι ξεκίνησε

επίσημα. Μετά από χρόνια αχρησιμοποίητες και χωμένες σε τσιμεντένια «κουτιά», οι πέτρινες κατασκευές βρίσκουν νέα χρήση. Νέες πολιτιστικές εγκαταστάσεις χτίζονται στη Σαλαμίνα για να προσφέρουν στους ντόπιους και τους τουρίστες περισσότερες επιλογές για εμπλουτισμό των δραστηριοτήτων.

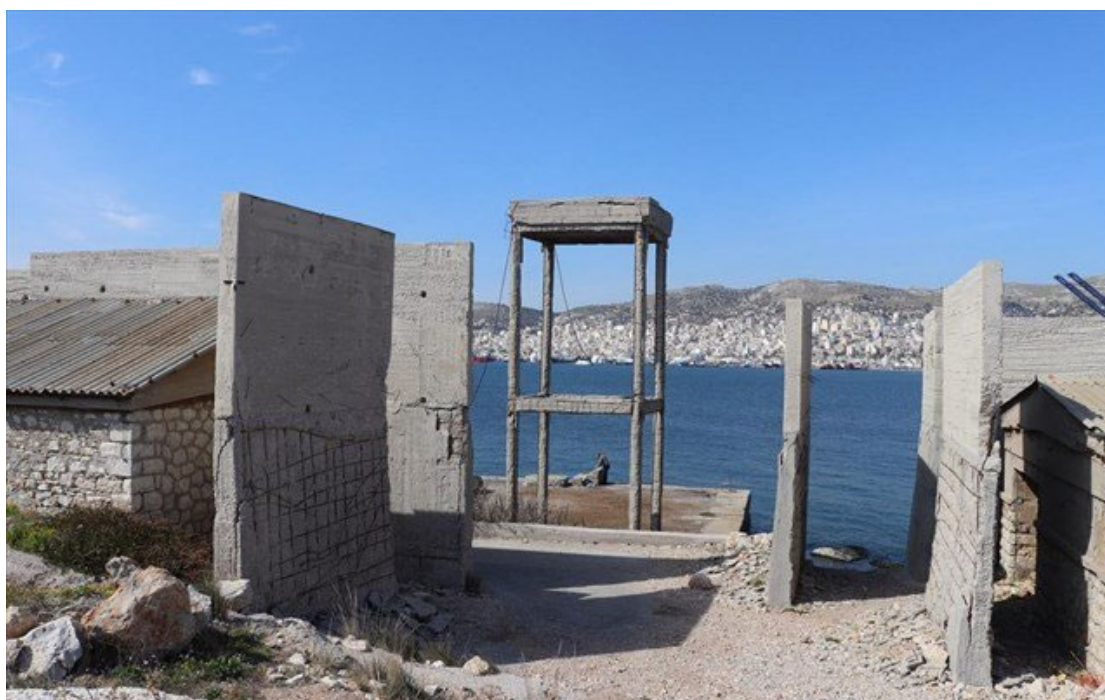

Υπάρχει ένα σύμπλεγμα εγκαταλελειμμένων δομών του Πολεμικού Ναυτικού στο νότιο άκρο της χερσονήσου της Κυνόσουρας. Αυτές οι κατασκευές περιλαμβάνουν έναν πύργο νερού, ένα κτίριο φυλακίου (H) και έναν φάρο, καθώς και πέντε πέτρινα κτίρια (A, B, Γ, Δ, E) στη βόρεια πλευρά και τρία παρατηρητήρια (K1, K2, K3) στην η νότια πλευρά. Οι μελετητές κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι κατασκευές πιθανότατα κατασκευάστηκαν κατά τη διάρκεια του 1ου Παγκοσμίου Πολέμου. Αυτές οι κατασκευές πιθανότατα κατασκευάστηκαν μεταξύ 1936 και 1941 και περικλείονται από τοίχους ή «φρούρια» από οπλισμένο σκυρόδεμα. Σε κοντινή απόσταση βρίσκονται τα απομεινάρια ενός λατομείου που δεν λειτουργεί εδώ και καιρό.

Το έργο προτείνει την ανακαίνιση των σημερινών δομών ώστε να παρέχεται χώρος για μια ποικιλία πρόσθετων λειτουργιών, όπως ένα μικρό σνακ μπαρ και δραστηριότητες του Δήμου, καθώς και την ανάπτυξη ψηφιακών εφαρμογών για τη Μάχη της Σαλαμίνας και εκθεμάτων και προσομοιώσεων της ναυτικής ιστορίας της Ελλάδας.

Σκοπός είναι η αποξήλωση των σημερινών κατασκευών στην περιοχή του λατομείου και η αντικατάστασή τους με χώρο στάθμευσης, νέα προβλήματα, υπαίθριο χώρο σκαλοπατιών και πλατφόρμα παρατήρησης στη βόρεια πλευρά του λατομείου.

Η έρευνα σχεδιάζει να φτιάξει τον ασφαλτόδρομο στη βόρεια ακτή και να διατηρήσει τον χωματόδρομο στη δυτική ακτή, παρέχοντας ευκολότερη πρόσβαση. Τα μονοπάτια χαράσσονται κατά μήκος της νότιας ακτής, το ένα ακολουθώντας τα ίχνη του αρχικού μονοπατιού και το άλλο ακολουθώντας τη διαδρομή του αρχαίου δρόμου που οδηγούσε παλαιότερα στο λατομείο.

Όπως μπορεί συνεπώς να εξαχθεί το συμπέρασμα η περιοχή, ενώ υπάρχει το υπόβαθρο να αναπλαστεί ώστε να επιτευχθεί η πολιτιστική ανάδειξή της μέσα από πληθώρα δράσεων και συνδυαστικά με έργα ανάπλασης που έχουν πραγματοποιηθεί ήδη όπως η ανάπλαση του Φαληρικού μετώπου, του ΟΛΠ, και η επικείμενη ανάπλαση του Ελληνικού αλλά και με παράγοντες όπως η αύξηση της κρουαζιέρας και της σπουδαιότητας του Athens City Break μπορεί κάλλιστα να αποτελέσει πόλο έλξης για τουρίστες.

Βιβλιογραφία

athenstransport.gr (2021) Κατατέθηκε η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για τη ζεύξη Σαλαμίνας – Περάματος Διαθέσιμο στο: <https://www.athenstransport.com/2021/03/zeuksi-salaminas-mpe/>

bizness.gr (2022) Στα σκαριά εμπορικό κέντρο σε νησί – έκκληξη κοντά στην Αθήνα Διαθέσιμο στο: <https://bizness.gr/sta-skaria-neo-emporiko-kentro-sti-salamina-poy-tha-ginei-amp-poios-einai-o-ependytis/>

Boell, S. K. & Cecez – Kecmanovic D., (2015) On being systematic in literature reviews. Formulating research methods for information systems. Springer.

Corbin J, Morse JM. The unstructured interactive interview: Issues of reciprocity and risks when dealing with sensitive topics. Qual Inq. 2003;9:335–54

Creswell JW. Thousand Oaks, California: Sage Publications; 2007. Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches: International Student Edition.

capital.gr (2022) επικαιροποιήθηκε το αναθεωρημένο master plan του ΟΛΠ από την ΕΣΑΛ Διαθέσιμο στο: <https://www.capital.gr/oikonomia/3648766/epikairopoiithike-to-anatheorimeno-master-plan-tou-olp-apo-tin-esal>

Cruise Lines International Association (CLIA) (2019), «The contribution of the international cruise industry to the global economy in 2018», economic impact studies, 2019.

Discover Greece.com (2022) Getting the best out of a city break in Athens Διαθέσιμο στο: <https://www.discovergreece.com/travel-ideas/article/getting-best-out-city-break-athens>

DiCicco-Bloom B, Crabtree BF. The qualitative research interview. Med Educ. 2006;40:314–21

documentonews.gr (2020) Στη Βουλή οι αποκαλύψεις του Documento για τη σκανδαλώδη απόφαση του ΥΠΕΝ και το ναυπηγείο Κυνόσουρας Διαθέσιμο στο: <https://www.documentonews.gr/article/sth-boylh-oi-apokalypseis-toy-documento-gia-th-skandalwdh-apofash-toy-yphen-kai-to-nayphgeio-kynosoyras/>

<http://okeanis.lib2.uniwa.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/3066/%ce%94%ce%9>

9%ce%91%ce%a7%ce%95%ce%99%ce%a1%ce%99%ce%a3%ce%97%20%ce%91%ce%9b%ce%9b%ce%91%ce%93%ce%97%ce%a3%20%ce%9a%ce%91%ce%99%20%ce%91%ce%9d%ce%91%ce%a0%ce%a4%ce%a5%ce%9e%ce%99%ce%91%ce%9a%ce%95%ce%a3%20%ce%a0%ce%a1%ce%9f%ce%9f%ce%a0%ce%a4%ce%99%ce%9a%ce%95%ce%a3.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Domos Feron Consulting Engineers & Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε., Αναπτυξιακό Πρόγραμμα και Μελέτη Διαχείρισης (Master Plan), Πειραιάς 2018 και Σχέδιο Ανάπτυξης Λιμένα (Σ.Α.Λ.), Πειραιάς 2017.

Domos Feron Consulting Engineers & Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε., Αναπτυξιακό Πρόγραμμα και Μελέτη Διαχείρισης (Master Plan), Πειραιάς 2018.

Gray DE. 2nd ed. Thousand Oaks, California: Sage Publications; 2009. Doing Research in the Real World.

liberty press (2020) Συνέντευξη Παναγόπουλος Γ.: Η Σαλαμίνα παρόλο που είναι ένας κοντινός στην Πρωτεύουσα προορισμός είναι σχετικά άγνωστος. Διαθέσιμο στο: <https://libertypress.gr/panagopoulos-dhmarxos-salaminas/>

lifo.gr (2021) Υποθαλάσσια ζεύξη Σαλαμίνας - Περάματος: Το σχέδιο για το 5ετές έργο 350 εκατ. Ευρώ Διαθέσιμο στο: <https://www.lifo.gr/now/greece/prohora-ergo-tis-yposalassias-zeyxis-salaminas-peramatos-ti-problepei-shedio>

naftemporiki.gr (2021) Υπερτοπικός χώρος πολιτισμού στη Σαλαμίνα Διαθέσιμο στο: <https://www.naftemporiki.gr/story/1729615/ypertopikos-xoros-politismou-sti-salamina>

protothema.gr (2017) Η «ακτινογραφία» του Ελληνικού: Τα επόμενα βήματα - Πού και πότε δημιουργούνται οι νέες θέσεις εργασίας Διαθέσιμο στο: <https://www.protothema.gr/economy/article/689451/i-aktinografia-tou-ellinikou-ta-epomena-vimata-pou-kai-pote-dimiourgoudai-oi-nees-theseis-ergasias-/>

patt.gov.gr (2021) Ανακοίνωση για ΜΠΕ, της ΟΔΙΚΗΣ ΖΕΥΞΗΣ ΝΗΣΟΥ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ Διαθέσιμο στο: <https://www.patt.gov.gr/koinonia/perivallon/mpe/anakoinosi-gia-be-tis-odikis-zefksis-nisou-salaminas/>

Vaggelas G., Pallis T., «Greport 2018 , Report on Greek Ports», Πειραιάς , P&S Advisory, 2018

Oakley A. Gender, methodology and people's ways of knowing: Some problems with feminism and the paradigm debate in social science. *Sociology*. 1998;32:707–31.

Okoli C., & Schabram K. (2010) A guide to conducting a systematic literature review of information systems research

Templier M. & Pare G. J. C.O.T.A.F.I.S (2015) A Framework for guiding and evaluating literature reviews, 37. 6

tvxs.gr (2011) Θαλάσσια χωματερή ο ιστορικός χώρος της Ναυμαχίας της Σαλαμίνας Διαθέσιμο στο:

<https://tvxs.gr/news/%CF%80%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD/%CE%B8%CE%B1%CE%BB%CE%AC%CF%83%CF%83%CE%B9%CE%B1-%CF%87%CF%89%CE%BC%CE%B1%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%AE-%CE%BF-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CF%82-%CF%87%CF%8E%CF%81%CE%BF%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BD%CE%B1%CF%85%CE%BC%CE%B1%CF%87%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%83%CE%B1%CE%BB%CE%B1%CE%BC%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CF%82>

Βαμβουρέλλη Θ., (2019) Ανάπλαση Φαληρικού Όρμου: Οικολογικό πάρκο, αντιπλημμυρικής θωράκισης Διαθέσιμο στο: <https://ecopress.gr/anaplasi-falirikou-ormou-ikologiko/7>

Δήμος Σαλαμίνας (2021) Ψηφιακό Πάρκο Πολιτισμού Δελτίο Τύπου Διαθέσιμο στο: www.salamina.gr/wp-content/uploads/2021/12/ΨΗΦΙΑΚΟ-ΠΑΡΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ.pdf

Εργαστήριου Αστικού Περιβάλλοντος – Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (2018) Το αρχαιολογικό τοπίο στην Κυνόσουρα Σαλαμίνας Αποτίμηση υφιστάμενης κατάστασης

και διερεύνηση δυνατοτήτων αποκατάστασης Διαθέσιμο στο:
<https://www.docdroid.net/xl22sMr/kynosoura-salaminas-envlab-ntua-june-2018-pdf#page=4>

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ 2011- 2014

Ίδρυμα Μ. Βαρδινογιάννη (2020) Θερμοπύλες – Σαλαμίνα 2020 Διαθέσιμο στο:
<https://www.thermopylaesalamis2020.gr/>

Καραγιάννης Ν., (2021) Πως προχωρά ο “αιώνιος” διαγωνισμός για την υποθαλάσσια Ζεύξη Σαλαμίνας-Περάματος Διαθέσιμο στο: <https://ypodomes.com/pos-prochora-o-quot-aionios-quot-diagonismos-gia-tin-yprothalassia-zeyxi-salaminas-peramatos/>

Λιάλιος Γ., (2016) Εξι ζητήματα θα κρίνουν την υποθαλάσσια ζεύξη του Περάματος με την Ελευσίνα Διαθέσιμο στο:
<https://www.kathimerini.gr/economy/local/857594/exi-zitimata-tha-krinoyn-tin-yprothalassia-zeyxi-toy-peramatos-me-tin-eleysina/>

Μπελαβίλας Ν. Πρέντου Π., (2020) Η Ανάπτυξη της κρουαζιέρας στο λιμάνι του Πειραιά Εργαστήριο Αστικού Περιβάλλοντος Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο Αθήνα 2020 Διαθέσιμο στο:
https://www.academia.edu/44828896/%CE%97_%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%80%CF%84%CF%85%CE%BE%CE%B7_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%BA%CF%81%CE%BF%CF%85%CE%B1%CE%B6%CE%B9%CE%AD%CF%81%CE%B1%CF%82_%CF%83%CF%84%CE%BF_%CE%BB%CE%B9%CE%BC%CE%AC%CE%BD%CE%B9_%CF%84%CE%BF%CF%85_%CE%A0%CE%B5%CE%B9%CF%81%CE%B1%CE%B9%CE%AC

Νάνου Δ., (2021) Ανάπλαση του Φαληρικού Όρμου, έργο μητροπολιτικής λειτουργίας με πολλαπλασιαστικά οφέλη για τους πολίτες και επισκέπτες της Αττικής, καθώς και για την ελληνική οικονομία Διαθέσιμο στο: <https://dimitrananou.gr/periferia-attikis/anaplasti-toy-falirikoy-ormoy-ergo-mitropolitikis-leitoyrgias-me-pollaplastiastika-ofeli-gia-toys-polites-kai-episkeptes-tis-attikis-kathos-kai-gia-tin-elliniki-oikonomia-13-1-2021/>

Παπασταθοπούλου Χ., (2022) Σημαντική αύξηση της κρουαζιέρας στην Ελλάδα το 2022 Διαθέσιμο στο: <https://www.efsyn.gr/oikonomia/elliniki->

ΣΔΑΕ (2011) Δήμος Σαλαμίνας Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια Διαθέσιμο στο: https://salamina.gr/wp-content/uploads/2020/08/%CE%95%CE%9B%CE%9B%CE%97%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%9F-SITE_Covenant-of-Mayors-PPT-Template-SALAMINA.pdf

Σεραφειμίδης Γ., (2022) Υπουργείο Υποδομών: Προχωρούν οι διαδικασίες για τη δημοπράτηση τριών οδικών έργων αξίας 780 εκατ. Ευρώ Διαθέσιμο στο: https://www.mononews-gr.cdn.ampproject.org/v/s/www.mononews.gr/business/ipourgio-ipodomon-prochoroun-i-diadikasies-gia-ti-dimopratisi-trion-odikon-ergon-axias-780-ekateviro?amp=1&_gsa=1&_js_v=a9&usqp=mq331AQKKAFQArABIIACAw%3D%3D#amp_tf=%CE%91%CF%80%CF%8C%20%251%24s&aoh=16602036287528&referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com&share=https%3A%2F%2Fwww.mononews.gr%2Fbusiness%2Fipourgio-ipodomon-prochoroun-i-diadikasies-gia-ti-dimopratisi-trion-odikon-ergon-axias-780-ekateviro

Τράπεζα της Ελλάδος, «Εξελίξεις στο ταξιδιωτικό ισοζύγιο πληρωμών 2019», Δελτίο Τύπου & Παράρτημα, 09.04.2020 [online] <https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/grafeio-typoy/anazhthsh-enhmerwsewn/enhmerwseis?announcement=44b35e5c-2345-4a6e-a59f-967f6694ac178>

ΦΕΚ 166/Α/15.05.1930, «Περί οργανώσεως του λιμένος Πειραιώς (Ο.Λ.Π.)».

ΦΕΚ 411/Α/18.09.1935, «Περί σχεδίου ρυμοτομίας και ελαχίστων ορίων οικοπέδων Αμπελακίων - Σαλαμίνας».

ΦΕΚ 252/Α/29.10.1950, «Περί Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς» και ΦΕΚ 8/Α/08.01.1951, «Περί κυρώσεως τροποποιήσεως του υπ' αριθμ. 1559/1950 Αναγκ. Νόμου 'περί Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς'».

ΦΕΚ 59/Α/05.04.1954, «Περί επεκτάσεως της περιοχής του Λιμένος Πειραιώς επί

παραλιών της Κοινότητας Ασπροπύργου».

ΦΕΚ 83/Α/11.05.1957, ««Περί επεκτάσεως της περιοχής του Λιμένος Πειραιώς»
ΦΕΚ 93/Α/23.06.1962, «Περί επεκτάσεως της περιοχής του Οργανισμού Λιμένος
Πειραιώς εις τμήμα της χερσονήσου Κυνοσούρας».

ΦΕΚ 37/Β/19.01.1965, «Περί κηρύξεως αρχαιολογικού χώρου εν τη θέσει «Μαγούλα»
Σαλαμίνας».

ΦΕΚ 429/Β/08.07.1966, «Περί χαρακτηρισμού ως αρχαιολογικών χώρων και
ιστορικών
διατηρητέων μνημείων».

ΦΕΚ 40/Α/26.02.1968, «Περί επεκτάσεως της περιοχής του Οργανισμού Λιμένος
Πειραιώς
α) πέραν του ακραίου προβλήτος Περάματος μέχρι των ορίων του Ναυστάθμου και
β) εις
την θέσιν της Ακτής Πρωτοψάλτη.

ΦΕΚ 194/Β/15.04.1968, «Περί επεκτάσεως της χερσαίας ζώνης του λιμένος Πειραιώς
εις την περιοχήν Κυνοσούρας της Νήσου Σαλαμίνας».

ΦΕΚ 84/Β/05.02.1969, «Περί κηρύξεως ως ιστορικώς διατηρητέων Μνημείων».

ΦΕΚ 164/Α/06.08.1970, «Περί επεκτάσεως της περιοχής του Οργανισμού Λιμένος
Πειραιώς εις ένα παράλια της νήσου Σαλαμίνας».

ΦΕΚ 177/Δ/17.08.1970, «Περί επεκτάσεως της χερσαίας ζώνης του Ο.Λ.Π. εις την
περιοχήν Περάματος».

ΦΕΚ 12/Α/30.01.1975, «Περί επεκτάσεως της περιοχής του Οργανισμού Λιμένος
Πειραιώς επί των παραλιών των νήσων Ψυτταλείας, Αταλάντης και Χοιράδων
Σκροφών».

ΦΕΚ 305/Β/26.05.1982, «Χαρακτηρισμός του χώρου της ναυμαχίας της Σαλαμίνας ως

αρχαιολογικού-ιστορικού τόπου».

ΦΕΚ 572/Δ/31.10.1985, «Έγκριση γενικού πολεοδομικού σχεδίου (ΓΠΣ) του Δήμου Σαλαμίνας και των Κοινοτήτων Αμπελακίων, Σεληνίων και Αιαντείου (Ν. Αττικής)».

ΦΕΚ 104/Β/18.02.1992, «Καθορισμός ζωνών Α και Β προστασίας του αρχαιολογικού χώρου Αμπελακίων Σαλαμίνας».

ΦΕΚ 456/Β/24.05.1995, «Τροποποίηση της αρ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ02/47459/2486 π.ε./27.1.92 Υπουργικής Αποφάσεως (ΦΕΚ 104/Β/17.2.1992) ‘περί καθορισμού Ζωνών Α και Β Προστασίας του αρχαιολογικού χώρου Αμπελακίων Σαλαμίνας’».

ΦΕΚ 1105/Δ/19.12.1997, «Τροποποίηση γενικού πολεοδομικού σχεδίου του δήμου Σαλαμίνας και των κοινοτήτων Αμπελακίων, Σεληνίων και Αιαντείου (ν. Αττικής)».

ΦΕΚ 1324/Β/11.10.2001, «Συμπληρωματική κήρυξη ως αρχαιολογικού χώρου της θαλάσσιας περιοχής στους όρμους Αμπελακίων και Σεληνίων Σαλαμίνας».

ΦΕΚ 1459/Β/26.10.2001, «Θεσμοθέτηση Ζώνης Α απολύτου προστασίας και οριοθέτηση Ζώνης Β προστασίας στη χερσόνησο Κυνοσούρας Σαλαμίνας Ν. Αττικής».

ΦΕΚ 1041/Δ/27.09.2005, «Κήρυξη ως αναδασωτέας δασικής έκτασης εμβαδού 125,960 στρ. στη δασική θέση “Κυνοσούρα” του Δήμου Αμπελακίων νήσου Σαλαμίνας της Νομαρχίας Πειραιά».

ΦΕΚ 889/Β/12.07.2006, «Έγκριση ανακαθορισμού της Ζώνης Α’ Προστασίας του αρχαιολογικού χώρου των Αμπελακίων Σαλαμίνας».

ΦΕΚ 57/Α/03.04.2008, «Κύρωση των Συμβάσεων Παραχώρησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και των Οργανισμών Λιμένος Πειραιώς (Ο.Λ.Π. Α.Ε.) και Θεσσαλονίκης (Ο.Λ.Θ.

Α.Ε.), ρυθμίσεις για το προσωπικό της Ο.Λ.Π. Α.Ε. και άλλες διατάξεις» και

ΦΕΚ 2372/Β/21.11.2008, «Τροποποίηση των άρθρων 2, 3, 4 και 18 της από 13.2.2002 Σύμβασης Παραχώρησης μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Ο.Λ.Π. Α.Ε.

σύμφωνα με τις διατάξεις του τρίτου άρθρου του ν. 3654/2008.

ΦΕΚ 477/ΑΑΠ/30.09.2009, «Έγκριση μερικού ανακαθορισμού των θεσμοθετημένων ορίων των Ζωνών Α' και Β' προστασίας του κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου των Αμπελακίων Σαλαμίνας».

ΦΕΚ 229/ΑΑΠ/19.06.2012, «Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγροτόπων και καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγροτόπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν».

ΦΕΚ 68/ΑΑΠ/08.03.2013, «Όροι δόμησης και χρήσεις γης στην περιοχή του ναυπηγοεπισκευαστικού λιμένα Οργανισμού Λιμένος Πειραιά ΑΕ».

ΦΕΚ 302/ΑΑΠ/17.09.2014, «Τροποποίηση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (Γ.Π.Σ.) του Δήμου Σαλαμίνας και των Κοινοτήτων Αμπελακίων, Σεληνίων και Αιαντείου (Ν. Αττικής)».

ΦΕΚ 126/Α/08.07.2016, «Για την κύρωση της από 24 Ιουνίου 2016 τροποποίησης και κωδικοποίησης σε ενιαίο κείμενο της από 13 Φεβρουαρίου 2002 Σύμβασης Παραχώρησης μεταξύ Ελληνικού Δημοσίου και της Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς ΑΕ και άλλες διατάξεις».

ΦΕΚ 1603/Β/2018, «Καθορισμός των όρων της παραχώρησης της χρήσης και εκμετάλλευσης των εξαιρουμένων χώρων, που αναφέρονται στο Μέρος ΙΙΙ με αριθμό 6 και στο Μέρος ΙV με αριθμούς 33 και 34 του Παραρτήματος 3.5 της Σύμβασης Παραχώρησης, εταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς Α.Ε.», που κυρώθηκε με το ν. 4404/2016 (Α' 126), και εμφανίζονται στους Τομείς του Αναλυτικού Τοπογραφικού Διαγράμματος που συνάπτεται στην ίδια Σύμβαση ως Παράρτημα 3.2 αυτής με τους ίδιους ως άνω αριθμούς, οι οποίοι αποδόθηκαν οριστικά δυνάμει των παραγράφων 2, 3 περιπτώσεις γ και ζ, 4 και 5 του άρθρου 140 του ν. 4504/2017 (Α' 184) αποκλειστικά και μόνον στο Δήμο Σαλαμίνας.

Α.Π. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ02/34651/1429 π.έ. έγγραφο της Διεύθυνσης Προϊστ. & Κλασσ. Αρχ/των του ΥΠΠΟ προς τη Β' ΕΦΑ, 11.02.1987.

ΚΥΑ Υπ. Οικ. & Οικ. - Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ - Υ.Ε.Ν. Αρ. Πρωτ. 8221.Τ11/20/06. Έγγραφο Αρ. Πρωτ. ΥΠΠΟ/Τ./ΓΔΑΠΚ/Α1/Φ26/91311/4469π.ε./6.4.11.

Απόφαση ΥΠΕΚΑ/186687/2011.

Απόφαση ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΠΚΑ/ΤΑΧ/Φ26/ 97203/49067/6696/3236/3-2-2014.

Α.Π. 334821/197412/12492 έγγραφο της Εφορείας Αρχαιοτήτων Δυτ. Αττικής, Πειραιώς και Νήσων προς το Γραφείο του Υπουργού Πολιτισμού, 27 Νοεμβρίου 2015.

Έγγραφο 199274/119594/4211/16-6-2016.

Έγγραφο 95587/56571/3827/914/7-2015/16-6-2016.

Έγγραφο ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΔΒΜΑ/ΤΣΠΑΕΕ/243621/145929/5308/134/20-7-2016.

ΥΑ ΥΠΕΝ 7242/14-3-2017.

Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Απογραφή πληθυσμού 2011.

Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών 2011. DE FACTO Πληθυσμός

Ζιρώ Δημοσθένης, Μαμαλούγκος Κων/νος, Στρατής Κων/νος, «Πρόταση διαμόρφωσης του “Τύμβου των Σαλαμινομάχων” στην Κυνοσούρα Σαλαμίνας», Διεύθυνση Αναστήλωσης Αρχαίων Μνημείων ΥΠΠΟ, Ιανουάριος 2004.

Μαρή Α. 2007 «Η Νεολιθική Σαλαμίνα», στο Ε. Κονσολάκη-Γιαννοπούλου (επιμέλεια) στο Έπαθλον: Αρχαιολογικό Συνέδριο προς τιμήν του Αδώνιδος Κ. Κύρου, Πόρος, 7-9- Ιουνίου 2002, Τόμος Α', Αθήνα.

Πάλλας Ι. Δημήτριος, «Αρχαιολογικές επισημάνσεις στη Σαλαμίνα», ανατύπωση από τις μελέτες του αρχαιολογικού δελτίου τόμος 42 (1987), Αθήνα 1994.

athenstransport.com «Η υποθαλάσσια σύνδεση Σαλαμίνας και το Τραμ», 07.02.2018
[online] <https://www.athenstransport.com/2018/02/ypothalassia-salaminas/>
[Επεξεργασία λυμάτων,
<https://www.eydap.gr/TheCompany/DrainageAndSewerage/Sewerage/>

Μπαρδούνιας Ν., «Πρωταθλήτρια στην κίνηση επιβατών η γραμμή Πέραμα - Παλούκια!», 18.04.2010
<<http://www.kathimerini.gr/390920/article/oikonomia/epixeirhseis/prwta8lhtria-sthn-kinhsh-epivatwn-h-grammh-perama---paloykia>>

Ναύσταθμος Σαλαμίνας, <http://www.hellenicnavy.gr/el/115-gr/organosi/diefthinsidioikitikis-merimnis-naftikou/nafstathmos-salaminas/357-nafstathmos-salaminas.html>

ypodomes.com, «Υποθαλάσσια Ζεύξη Σαλαμίνας: Το Πορθμείο έχει την 2η μεγαλύτερη κίνηση στην Ευρώπη», 28.11.2014
<<http://www.ypodomes.com/index.php/autokinitodromoi/nea-megala-erga-se-parahorisi/item/27805> υποθαλάσσια-ζεύξη-σαλαμίνας-το-πορθμείο-έχει-την-2η-μεγαλύτερη-κίνηση-στην-ευρώπη>

Αρχείο Εφορείας Αρχαιοτήτων Δυτ. Αττικής, Πειραιώς και Νήσων
Ελληνικό Κτηματολόγιο Α.Ε.

subpage<http://www.dean.usma.edu/HISTORY/web03/atlases/AncientWarfare/AncientGifsV>

1.0/SalamisBattleV1.0.gif, Κοινό Κτήμα,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=4716477>

Παράρτημα
Αποδελίωση φακέλου Τύμβου,

Εφορεία Δυτ. Αττικής, Πειραιώς και Νήσων, Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά,
23.03.2018

- Αυτοψία και καθαρισμός, 25.09.2006. Αρχαιολόγος Τριανταφυλλιά Κάτουλα.
- Πρόταση διαμόρφωσης, 20.01.2004. Δη. Ζιρώ, Κων/νος Μαμαλούγκος, Κων/νος Στρατής.
- Έγκριση πρότασης διαμόρφωσης, 20.01.2004. Γ. Σταϊνχάουερ.
- Έγκριση πρότασης διαμόρφωσης, 08.03.2004. ΥΑ Ευ. Βενιζέλος.
- Εκθέσεις ανασκαφών
25.09.2006 / 23.09.1980. Β. Πετράκος. / 23.12.1975. Π.Γ. Θέμελης. / 18.08.1967. Α. Γιάγκουρας. / χ.χ. Όλγα Αλεξανδρή. / 17.07 - 02.08.1980. Γ. Πιτερός.
- Αναφορά, 07.05.1975. Π. Ζορίδης.
- Ενημερωτική έκθεση, χ.χ., Β. Πετράκος.
- Έκθεση, με αποτυπώσεις, 1980. Χ. Πιτερός.
- Έκθεση, 19.01.1981, 04.06.1980, 15.09.1981. Α. Τσαβαρόπουλος.
- Προκήρυξη διαγωνισμού για τοποθέτηση μνημείου
29.03.2006. Κονσολάκη-Γιαννοπούλου / 10.08.2006. Ευτ. Λιγκούρη-Τόλια
- Αναφορές εισαγγελέα
- Απαλλοτρίωση τύμβου, τοποθέτηση μνημείου
11.09.2006 / 17.08.2006 / 26.05.2006 / 22.09.2006 / 25.09.2006 / 26.09.2006,
Επείγον σήμα. Παράνομη τοποθέτηση σύγχρονου μνημείου. / 27.09.2006,
Παράνομες εργασίες / 27.09.2006, Παράνομες εργασίες / 30.10.2006 / 17.10.2006 /
04.10.2006 / 10.08.2006 / 06.06.2005 / 30.09.2004
- Ναυπηγεία, ψυκτικές μονάδες
- Εγκατάσταση δικτύου χαμηλής τάσης
- Κήρυξη ως αναδασωτέας έκτασης 125,960 στρ. Αποφ. 2220/2005, ΦΕΚ
1041/Δ/2005,
27.09.2005 (με τοπογραφικό).
- Πρόταση διαμόρφωσης με ήπιες διαμορφώσεις, Έλσα Μιχαηλίδου 04/1985.
Εισήγηση
11.02.1987, Γ. Τσεδάκης.
- Παράνομη τοποθέτηση στύλων ΟΤΕ, 12.03.2008
- Αφαίρεση κολώνας/τριγωνομετρικού ΓΥΣ, 20.12.2005
- Αίτημα δήμου για τοποθέτηση προτομής (εκτός τύμβου), 18.07.2012

- Υπόθεση απομάκρυνσης γλυπτού, 08.05.2012
- Φάκελος αλληλογραφίας με συλλόγους και δημοσιεύματα, από 1977
- Ιστορικό, 27.11.2015
- Τοπογραφικό Τύμβου, 1980